

การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร
กรณีศึกษา หมู่บ้านสัมมากร เขตบางกะปิ

HOUSEHOLD SOLID WASTE REDUCTION IN BANGKOK
A CASE OF SUMMAKORN COMMUNITY-BANGKAPI DISTRICT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สาขาวิชาการวางแผนชุมชนเมืองและสถาปนาคดลัสม

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ศ.ศ. 2548

ISBN 974-15-1868-2

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร
กรณีศึกษา หมู่บ้านสัมมากร เขตบางกะปิ

HOUSEHOLD SOLID WASTE REDUCTION IN BANGKOK
A CASE OF SUMMAKORN COMMUNITY BANGKAPI DISTRICT

ชลพกา เสรฐรุพิทยากุล
CHOLPAKA SETTAPITTAYAKUN

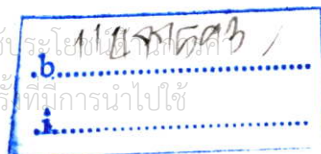
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต
สาขาวิชา การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2548

เลขหมู่.....

58642

ISBN 974-15-1368-2

เลขหนังสือพิมพ์.....
31 ส.ค. 2549

ไม่วันเดือนปี.....
ให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**HOUSEHOLD SOLID WASTE REDUCTION IN BANGKOK
A CASE OF SUMMAKORN COMMUNITY BANGKAPI DISTRICT**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF URBAN AND REGION PLANNING IN URBAN AND
ENVIRONMENT PLANNING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2005

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งาน **ISBN 974-15-1368-2** ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2005

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขต
กรุงเทพมหานคร กรณีศึกษา หมู่บ้านสัมมาร
เขตบางกะปิ

นักศึกษา

นางสาว ชลผกา เศรษฐพิทยากุล

รหัสประจำตัว

44063015

ปริญญา

การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม

พ.ศ.

2548

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ผศ. ชาญวิทย์ พงษ์ขวัญ

บทคัดย่อ

การศึกษาการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในปัจจุบัน ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และทราบถึงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากในปัจจุบันพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการขยายตัวของเมือง การเพิ่มขึ้นของประชากร และปริมาณการใช้สินค้าอุปโภคบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ขยะมูลฝอยมากเกินความสามารถที่จะกำจัด เกิดขยะมูลฝอยตกค้างก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจ รัฐจึงนำเอาแนวคิดลดปัญหาที่ต้นเหตุภายใต้หลักการ 3Rs คือ Reduce, Reuse และ Recycle โดยที่ประชาชนมีการลดปริมาณขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ในส่วนของขยะมูลฝอยที่สามารถใช้ซ้ำ (Reuse) และนำกลับมาใช้อีก (Recycle) ซึ่งพิสูจน์แล้วว่าสามารถทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยลดลงไปได้ ซึ่งส่วนสำคัญของหลักการนี้จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากจุดกำเนิดนั้นคือจากบ้านเรือน ภาครัฐจึงควรมีการดำเนินการให้ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยกับประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความเข้าใจและให้ความร่วมมือลดปริมาณขยะมูลฝอยตามนโยบายต่างๆของภาครัฐ

การศึกษาใช้วิธีการเก็บข้อมูลเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 จะเป็นการสำรวจทางภาคสนามเพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะและสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ศึกษา ส่วนที่ 2 จะศึกษาถึงพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอย ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยสร้างเป็นแบบสอบถาม และใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ SPSS for Window ช่วยในการประมวลผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการศึกษาพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชากรในหมู่บ้าน สัมมากร สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ไม่มีพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยจาก บ้านเรือน ได้แก่ การทิ้งรวม และมีพฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ได้แก่ การ ขยาย การใช้ซ้ำ การทิ้งแยก ซึ่งพบว่า ระดับการทิ้งรวมขยะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับสัดส่วนของ การขยาย การใช้ซ้ำและการทิ้งแยก โดยที่พฤติกรรมการใช้ซ้ำจะมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับสภาพวัตถุ สามารถใช้ซ้ำได้หรือไม่ คือ เมื่อขยะมีสภาพที่สามารถใช้ซ้ำได้ ประชาชนจะมีพฤติกรรมการใช้ซ้ำ มาก แต่เมื่อขยะไม่มีสภาพที่สามารถใช้ซ้ำได้ ประชาชนจะมีพฤติกรรมการใช้ซ้ำน้อย ส่วน พฤติกรรมการขยาย และการทิ้งแยกจะสูงหรือต่ำนั้น ขึ้นอยู่กับราคาารับซื้อจากรถรับซื้อของเก่า คือ เมื่อขยะมีราคาารับซื้อจากรถรับซื้อของเก่าสูงจะเกิดพฤติกรรมขยายกับการทิ้งแยกมาก แต่เมื่อ ขยะมีราคาารับซื้อจากรถรับซื้อของเก่าต่ำจะเกิดพฤติกรรมขยายกับการทิ้งแยกน้อย ทั้งนี้ภาครัฐ สามารถแทรกแซงการรับซื้อขยะมูลฝอยได้ โดยการแทรกแซงราคาารับซื้อขยะมูลฝอยที่สามารถนำ กลับมาใช้ใหม่ให้มีมูลค่าทางการตลาด (ราคาสูงขึ้น) เมื่อมูลค่าทางการตลาดสูงขึ้นส่งผลโดยตรง กับราคาารับซื้อจากรถรับซื้อของเก่าให้สูงขึ้น ประชาชนมีการขยายขยะมูลฝอยมากขึ้น ทำให้เกิด การทิ้งรวมขยะมูลฝอยที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ลดน้อยลง

ในส่วนของความรู้ของประชากรในหมู่บ้านสัมมากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ไม่มีนัยสำคัญกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน แต่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มี ต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย และเมื่อพิจารณาความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย พบว่า มีความสัมพันธ์กับการได้รับสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย 3 ลักษณะ คือ สปอศโทรทัศน์ สปอศวิทยุ และสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนป้ายประชาสัมพันธ์ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

โดยที่ประชาชนต้องการให้มีระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดย เทศบาลมากที่สุด และระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชนน้อย ที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชาชนยังให้ความไว้วางใจกับภาครัฐในการดำเนินการนำขยะมูลฝอย กลับมาใช้ใหม่ ซึ่งระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาลเป็นระบบที่ ภาครัฐจัดการ โดยตรงทำให้ง่ายในการวางระบบ และดำเนินการ รัฐจึงควรมีการวางระบบการ หมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ระบบนี้ เพื่อให้เกิดการนำกลับมาใช้ใหม่ขยะมูลฝอยที่สามารถ กลับมาใช้ใหม่ได้ต่อไป

Thesis Title	Household Solid Waste Reduction in Bangkok A case of Summakorn community Bangkokpi District
Student	Miss Cholpaka Settapittayakun
Student ID	44063015
Degree	Master of urban and regional planning in urban and environment planning
Programme	Urban and regional Planning
Year	2005
Thesis Advisor	Ass. Prof Shanvit Pongquan

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the behavior of waste management from household, the knowledge of volume reduction, and the relationship of waste management as well as the attitude that affected the policy of volume reduction for the effective waste management.

Because wastes are now increased very fast and too much to disposed. They result from enlarging the city, enhancing the population as well as increasing the use of consumed goods. These bring about the environmental, the healthy, and the social and economic problems.

A good principle, 3Rs: reduce, reuse, and recycle, is used to solve these problems. Reuse and recycle are able to decrease the household waste effectively, but both of them need the help of people. Because of the dependence between the people and the government, therefore, the government has to give the appropriate knowledge and set the policy about managing of household waste to people for a good understanding and for an effective management as following the government's policy.

The samples of the study were divided into two sections. The survey is first studied to understand the characteristics and the conditions of managing the waste from household. Second, study the behavior of waste management, the knowledge of volume reduction, and the attitude affected the policy of volume reduction. The instrument was a constructed questionnaire. The statistics used for analyzing the acquired data were SPSS for window program.

The results showed that the behavior of household waste management from Summakorn Village can divide into two characteristics: no reduce of household waste such as

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

total disposal and on the other hand, behavior of reducing the household waste such as selling, reusing, separating disposal. It was found that the levels of total disposal (more or less) depended on the proportion of selling, reusing, and separating disposal. The reusing (more or less) depended on the condition of waste in that time. It means that the wastes which were able to reuse, the people would reuse more. The selling and the separating disposal (more or less) depended on the prices of waste from the loaded car. It means that the people were willing to selling and separating disposal if the highest prices were available. The government can solve this problem by buying the recycling waste to make the higher market cost. The higher market costs affect directly to the price from the loaded car. Hence, people would sell more than totally dispose the recycling waste.

In the knowledge of Summakorn Village's people case, it found that no relationship between the reduction of waste and the behavior of managing the household waste, whereas, the reduction of waste related to the attitude of decreasing waste. The knowledge of decreasing waste was related to the three medias given the knowledge of decreasing waste, for example, television, radio, and printing.

From the above results, it can be obvious that people wanted to be set up the recycling waste system collected by the government at the highest level and at the lowest level collected by privated company. It means that people were trust to the government for operating the waste to recycle which was directly handled by the government. Therefore, the government should set up the recycling waste system, which brings about the effective decreasing waste management.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาจาก ผศ. ชาญวิทย์ พงษ์ขวัญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ในการวิจัย รวมทั้งให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆเป็นอย่างดียิ่งตลอดมา จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงและซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อมทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ และคำแนะนำแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด โดยเฉพาะ ผ.ศ.ดร. นิตินาถ ปลื้มอารมย์ และดร.นันทนา ศิริประภาศิริ ที่รับเป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อนๆ โดยเฉพาะเอกชัย เองมหัสสกุล ที่ให้ความช่วยเหลือด้านการเก็บข้อมูล และเพื่อนๆ ผังเมืองรุ่นที่16 ที่คอยให้กำลังใจและคำปรึกษาต่างๆด้วยดีมาตลอด

สุดท้ายผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณแม่ พ่อ คุณแม่ ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการศึกษา ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงมาด้วยดี

ชลผกา เศรษฐพิทยากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	VIII
สารบัญรูป.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 สมมุติฐานของการวิจัย.....	2
1.4 นิยามศัพท์.....	3
1.5 ขอบเขตของการวิจัย.....	3
1.6 ขั้นตอนการทำวิจัย.....	4
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน.....	6
2.1.1 นิยามของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	6
2.1.2 ประเภทของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	7
2.1.3 พฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน.....	8
2.2 ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	10
2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	10
2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	11
2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับผลจากขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน.....	13
2.2.4 ลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ.....	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.13 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดย โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน.....	63
4.14 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วนโดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center).....	65
4.15 แสดงความถี่ ร้อยละ ของวันที่สะดวกจะนำขยะ ไปศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ของประชากรศึกษา.....	66
4.16 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า.....	67
4.17 แสดงค่าความสอดคล้องกันของการให้อันดับ โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในมาตรการให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของประชากรศึกษา.....	69
4.18 แสดงค่าคะแนน (การให้ลำดับ) ของโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของกลุ่มประชากรศึกษา....	70
4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้ามีความสัมพันธ์กับความถี่เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย.....	71
4.20 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า.....	73
4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์กับความถี่เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ.....	74
4.22 แสดงความถี่ ร้อยละ ของมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่.....	76
5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ราคารับซื้อจากรถเร่รับซื้อของเก่า และสภาพวัตถุในการใช้ซ้ำกับการทิ้งรวมขยะประเภทต่างๆที่เกิดจากบ้านเรือน.....	78

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 ขั้นตอนของการวิจัย.....	4
2.1 แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดในการวิจัย.....	32
3.1 แผนที่แสดงหมู่บ้านจัดสรรที่ทำการศึกษา.....	35
3.2 แสดงแผนที่หมู่บ้านสัมมากร.....	36
3.3 แสดงการเชื่อมโยงตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม.....	41
4.1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการขายขยะแต่ละประเภทกับราคาซื้อขายจากรถเร็ว รับซื้อของเก่า.....	50
4.2 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการใช้ซ้ำขยะแต่ละประเภทกับความสามารถของสภาพวัตถุ ในการใช้ซ้ำ.....	50
4.3 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการทิ้งแยกขยะแต่ละประเภทกับราคาซื้อขายจากรถเร็วรับซื้อ ของเก่า.....	51

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยประชาชนจะมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อให้ได้ขยะที่สามารถจะนำไป Reuse และ Recycle ซึ่งก็พิสูจน์มาแล้วว่าสามารถทำให้ขยะมูลฝอยมีปริมาณลดลงไปได้ หลักการนี้คนไทยยังไม่รู้จักกันดี ด้วยเหตุนี้เองที่ปัญหาขยะนั้นสมควรที่จะป้องกันปัญหาที่ต้นเหตุ โดยยึดเอาหลักการ 3Rs เนื่องเพราะบริบทของคนไทยยังไม่คุ้นกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยการคัดแยกขยะมูลฝอยเพื่อนำไปสู่การ Reuse และ Recycle จึงมีการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของประชาชนในการจัดการขยะที่เกิดจากบ้านเรือนมาใช้ เพื่อให้ประชาชนเกิดการรับผิดชอบในการทิ้งขยะมูลฝอย การคัดแยกขยะมูลฝอยที่ยังใช้ประโยชน์ได้ให้สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นได้ การรณรงค์และประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้และตระหนักถึงผลที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือจากประชาชนในการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนก่อนที่จะนำไปกำจัดต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในปัจจุบัน
2. เพื่อศึกษาความรู้ของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1. แนวทางการดำเนินการที่เหมาะสมในการจัดการขยะของชุมชนต้องอาศัยการให้ความร่วมมือของประชาชนในการลดปริมาณขยะจากบ้านเรือน
2. พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนเกิดจากความรู้ของประชาชนที่ได้รับเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

1.4 นิยามศัพท์

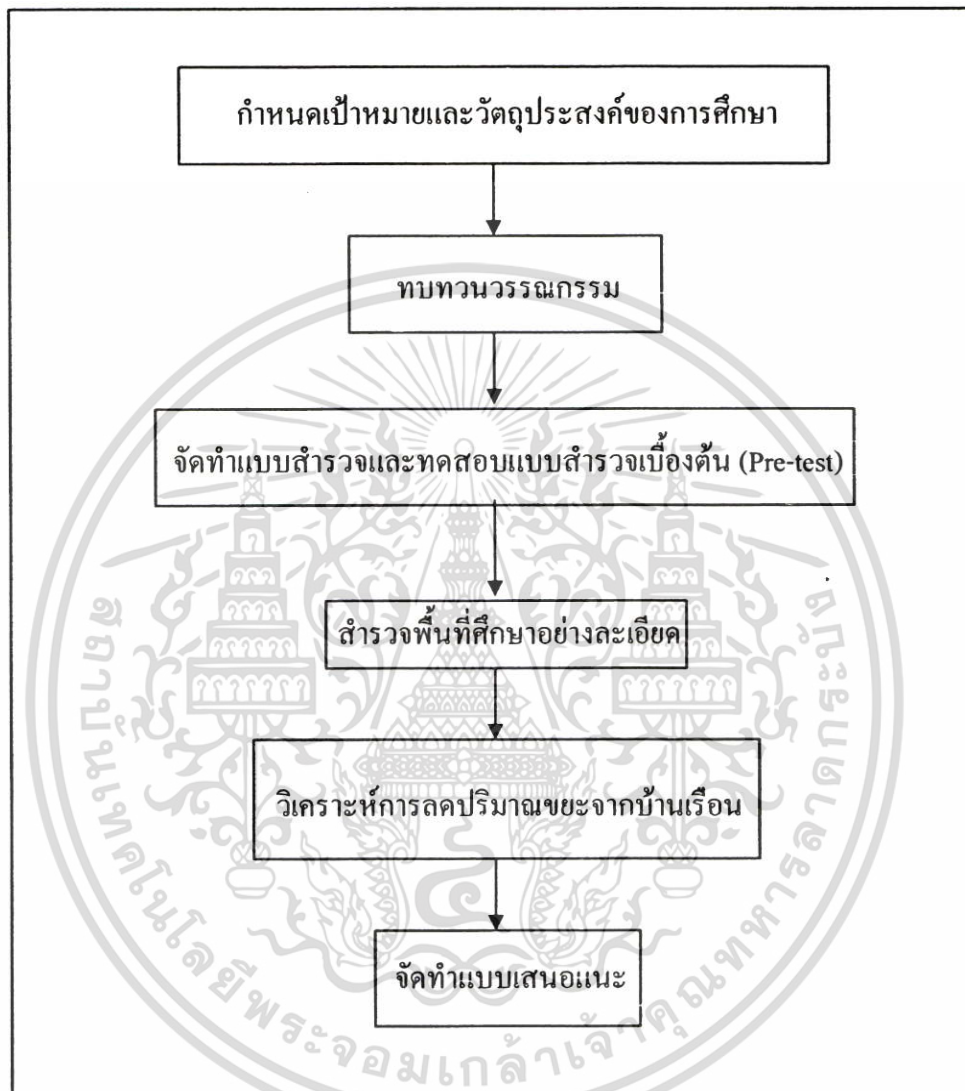
1. ขยะมูลฝอย (Solid Waste) หมายถึง ขยะมูลฝอยหรือของที่ไม่ใช้แล้วที่เกิดขึ้นในบ้าน สถานการค้าและบริการ สถานราชการขยะมูลฝอยเป็นสิ่งที่มีความหมายเดียวกับคำว่า “Refuse” ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ขยะเปียก (Garbage) หมายถึง พวกเศษอาหาร เศษผัก และเศษสิ่งของซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการประกอบอาหาร ขยะพวกนี้เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ (Degradable) และขยะแห้ง (Rubbish) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่มีลักษณะไม่บูดเน่าเสียได้ง่ายเป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ หรือต้องใช้เวลาในการย่อยสลายตามธรรมชาติ (Non-degradable) (Suzuki ; 2521 : 28-31 อ้างใน ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531)
2. การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน หมายถึง การจัดการที่มีการพิจารณาทั้งกระบวนการ นับตั้งแต่ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย (Generation) การเก็บกักขยะมูลฝอย (Storage) การเก็บขนและการขนส่งขยะมูลฝอย (Collection & Transportation) การคัดแยกมูลฝอยเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ (Recycling) และการกำจัดขยะมูลฝอย (Disposal)
3. การจัดการขยะจากบ้านเรือน หมายถึง วิธีการที่ประชาชนกระทำกับสิ่งที่เป็นขยะ (ใช้ไม่ได้แล้ว) หรือ สิ่งซึ่งมีลักษณะเป็นขยะ (ไม่ใช่แล้ว) ก่อนที่ขยะเหล่านี้จะเข้าสู่กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนต่อไป

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้มีจุดเริ่มต้นมาจากความตระหนักถึงปัญหาความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมของชุมชน ด้วยทิศทางและแนวทางในการจัดการและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบของการศึกษา โดยพิจารณาการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด โดยการให้ความร่วมมือของประชาชน มีการพิจารณาเรื่องการจัดการขยะจากบ้านเรือนที่เหมาะสม และสามารถครอบคลุมประเด็นปัญหาได้อย่างครบถ้วน ด้วยเหตุนี้การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาประเด็นของการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากบ้านเรือนก่อนที่จะนำไปกำจัด และปัจจัยทางด้านความรู้ที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ ที่ส่งผลต่อทัศนคติการมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนก่อนที่จะนำไปกำจัด เพื่อการจัดการขยะของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ผู้วิจัยจึงได้รวมเอาแนวคิดด้านทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน และความรู้ของกลุ่มตัวอย่างประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

1.6 ขั้นตอนการทำการวิจัย

ในการทำงานวิจัยขั้นนี้เริ่มต้นดำเนินการ โดยมีขั้นตอนต่างๆตามผังดังต่อไปนี้

รูปที่ 1.1 ขั้นตอนของการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ในประการแรกผลที่คาดว่าจะได้รับเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานของการวิจัย คือ ต้องสามารถอธิบายลักษณะ การจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน โดยการลดปริมาณขยะมูลฝอย จากบ้านเรือนก่อนที่จะนำไปกำจัด (คังสมมุติฐาน) และสามารถหาคำตอบเพื่ออธิบายสมมุติฐาน ที่ตั้งไว้เบื้องต้นของการวิจัยได้

ประการถัดมาผู้วิจัยคาดหวังที่จะทำการวิจัยเชิงอรรถาธิบาย เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ เกิดขึ้นกับการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนอย่างมีเหตุผล และใช้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการ วางนโยบาย และเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้เป็นการรวบรวมเอาทฤษฎีและองค์ความรู้ในสาขาวิชาสิ่งแวดล้อม แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมและทัศนคติ มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยปรับปรุงการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ผลจากการทบทวนวรรณกรรมสามารถสรุปเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในหลายๆด้านและเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจจึงขอ รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้ต่างๆที่ได้ทำการศึกษาเอาไว้เป็น 3 หมวดใหญ่ๆคือ

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน
- 2.2 ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติการของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

2.1.1 นิยามของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากบ้านเรือน คือ สิ่งที่ไม่ต้องการแล้วทิ้งไปที่เกิดขึ้นจากการใช้ชีวิตประจำวันของคน ทั้งจากการอุปโภคและบริโภค เศษที่เหลือใช้จากกิจกรรมทั้งหมดของมนุษย์ จะมีสภาพเป็นขยะ

ในยุคสมัยที่มนุษย์ยังดำรงชีวิตอย่างสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ขยะจากมนุษย์ก็คือ ส่วนหนึ่งของวัฏจักรของธรรมชาติที่สามารถย่อยสลายกลับคืนสู่ห่วงโซ่อาหารในโลกของจุลินทรีย์ แต่เมื่อชุมชนของมนุษย์ขยายตัวใหญ่ขึ้นเป็นชุมชนขนาดใหญ่เป็นเมือง ขยะจากชุมชนก็จะขยาย ปริมาณมากขึ้นตามสัดส่วนขนาดของชุมชน หากธรรมชาติจัดการย่อยสลายไม่ทันปัญหาก็จะเกิด ตามมาโรคระบาด ก็คือวิถีทางของธรรมชาติที่จะจัดสมดุลใหม่ เพราะมนุษย์ได้สร้างความไม่สมดุล ให้เกิดขึ้นก่อน บ่อยครั้งที่ชุมชนของมนุษย์ต้องแตกสลายต้องย้ายชุมชนกระจัดกระจาย เมื่อ เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ก้าวเข้ามาในวิถีของมนุษย์ เทคโนโลยียุคใหม่ได้ก่อให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงที่รุนแรงสองประการ

1. เทคโนโลยี เป็นตัวการให้เกิดขยะ เพราะเทคโนโลยีได้เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วิธีการ ผลิต วิธีการบริโภคของชุมชนมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นล้วนก่อให้เกิดขยะขึ้นจำนวนมาก ทั้งทางตรงและทางอ้อม ขยะที่เกิดในยุคของเทคโนโลยีนี้ไม่ใช่เป็นเพียงขยะอินทรีย์ที่สามารถย่อย สลายได้เองในธรรมชาติแต่เป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายในสภาพบรรยากาศปกติซ้ำร้ายขยะส่วน หนึ่งเป็นขยะมีพิษร้ายแรงต่อตัวมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. เทคโนโลยีได้ปิดกั้นกระบวนการปรับสมดุลของธรรมชาติด้วยเทคโนโลยีทางการแพทย์ที่มนุษย์สามารถเอาชนะโรคระบาดที่เคยสร้างปัญหาในอดีต เทคโนโลยีได้เพิ่มความสามารถแก่มนุษย์ในการจัดระเบียบชุมชนที่ไม่ต้องรับภาระต่อขยะขนาดมหึมาโดยตรงและที่น่ากลัวที่สุดก็คือ มนุษย์ส่วนใหญ่ยังเชื่อว่า ด้วยเทคโนโลยีที่ล้ำสมัยมนุษย์จะสามารถแก้ปัญหาทุกอย่างบนโลกได้รวมทั้งปัญหาขยะที่มนุษย์ทิ้งไว้ แต่ในความเป็นจริงแล้วมนุษย์ได้วางระเบิดเวลาขนาดใหญ่ให้กับตัวเองและต่อสิ่งแวดล้อม เป็นระเบิดเวลาที่อยู่นเหนือความสามารถของเทคโนโลยีจะแก้ไขได้แค่เรื่องขยะเพียงเรื่องเดียวหากพึ่งพิงเทคโนโลยีตามแก้ปัญหา มนุษย์ต้องให้พลังงานจำนวนมหาศาลในการทำลายกองขยะที่มีอยู่ซึ่งยังไม่นับขยะที่เกิดขึ้นใหม่ทุกวัน

2.1.2 ประเภทของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทหลักด้วยกัน (Suzuki; 2521: 28-31 อ้างใน ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531) คือ

1. ขยะเปียก (Garbage) หมายถึง พวกเศษอาหาร เศษผัก และเศษสิ่งของซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการประกอบอาหาร (ได้มาจากการเตรียมและการบริโภคอาหาร) เป็นอินทรีย์วัตถุที่ย่อยสลายเน่าเปื่อยง่าย มีความชื้นสูงและสั่นคลอนเหม็นได้รวดเร็ว ขยะพวกนี้เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ (Degradable)

2. ขยะแห้ง (Rubbish) หมายถึง ขยะมูลฝอยที่มีลักษณะไม่บูดเน่าเสียได้ง่ายเป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ หรือต้องใช้เวลาอันยาวนานในการย่อยสลายตามธรรมชาติ (Non-degradable) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ กระดาษ พลาสติก หนังสือ เศษโลหะ เสื้อผ้าเก่า เศษผ้า และส่วนมากซึ่งเป็น package ของอุปโภคและบริโภค ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ถังกระดาษ ถังพลาสติก กระป๋อง (can) กระป๋องขนาดใหญ่(กระป๋องสี) ถังใส่ของ ถังใส่กระดาษ ผ้าอ้อม และขยะแห้งยังรวมถึง กิ่งไม้ ใบหญ้า (yard waste) และพวกผง ฝุ่นละอองต่างๆ (trash) ซึ่งจะเห็นได้ว่าขยะจำพวกRubbish ส่วนมากแล้วสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (Recycle) เป็นขยะที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งแบ่งได้เป็น

ขยะที่เผาไหม้ได้ง่าย (Combustible) ได้แก่ กระดาษ สิ่งทอ หญ้าและไม้ พลาสติก ฯลฯ

ขยะที่ไม่เผาไหม้ หรือเผาไหม้ได้ยาก (Uncombustible) ได้แก่ เศษเหล็ก โลหะ ชารามิก เป็นต้น

2.1.3 พฤติกรรมการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

พฤติกรรมหมายถึง การแสดงออกทางร่างกาย หรือทางวาจาของบุคคล เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ พฤติกรรมจึงอยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ และลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำไปพร้อมๆกัน พฤติกรรมของมนุษย์แบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ตามบริบทที่เกิดพฤติกรรมและผลที่เกิดจากการกระทำนั้นๆ พฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งของมนุษย์ที่บุคคลแสดงออก ทางกายหรือทางวาจา ในบริบทที่เกี่ยวข้องกับสิ่งรอบตัว นิเวศ เรื่องพานิช (2533 : 40) ได้ให้ความหมายของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมว่าเป็นการรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างฉลาด ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาชนมากที่สุด และใช้ได้เป็นเวลายาวนานที่สุด ทั้งนี้ต้องให้สูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์น้อยที่สุด และจะต้องกระจายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยทั่วถึงกันด้วย ฉะนั้นการอนุรักษ์จึงไม่ได้หมายถึง การเก็บรักษาทรัพยากรไว้เฉยๆ แต่ต้องนำทรัพยากรมาใช้ให้ถูกต้องตามกาลเทศะ รู้จักกระทำต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรู้คุณค่า และปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์และโลกทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ซึ่งวิธีในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ 1) การเพิ่ม หรือปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า ให้มีสภาพและปริมาณที่เหมาะสม 2) การลด และการขจัดหรือทำลายสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา

พฤติกรรมการลดปริมาณขยะเป็นพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมด้านหนึ่ง ที่สอดคล้องกับแนวทางที่ 2 ที่ได้กล่าวมาข้างบนนี้ เนื่องจากขยะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ไม่พึงปรารถนา ดังนั้นพฤติกรรมการลดปริมาณขยะจึงหมายถึง การกระทำการใดๆ ในการอุปโภคและบริโภค ที่ก่อให้เกิดของเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด เพื่อรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการลดปริมาณขยะนอกจากจะเป็นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางตรงคือ ทำให้เกิดความสะอาดจากปริมาณขยะที่ลดลง ลดพลังงานในการจัดเก็บและการกำจัดแล้ว ยังช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางอ้อมคือ ลดการทำลายทรัพยากร และการใช้พลังงานในการผลิตสินค้าเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นการช่วยปกป้องสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น อากาศ แหล่งน้ำ และดินไม่ให้เสื่อมโทรมลงจากความสกปรกและเป็นพิษของขยะ พฤติกรรมการลดปริมาณขยะมีส่วนเกี่ยวข้องกับบุคคลทุกเพศทุกวัย ในสังคม เพราะทุกคนเป็นผู้สร้างขยะให้เกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตประจำวัน กรมควบคุมมลพิษ (2545) ได้เสนอแนวคิด 5R ก่อนจะทิ้ง คือ Reuse, Reduce, Repair, Reject, และ Recycle ซึ่งมีความหมายดังนี้ 1) Reuse คือ การนำกลับมาใช้ใหม่ หรือใช้ซ้ำอีกหลายๆครั้ง เช่น นำถุงพลาสติก กระดาษห่อของขวัญ กระดาษหนังสือพิมพ์ ขวดแก้ว ที่ใช้แล้วมาใช้อีก 2) Reduce คือ การลดปริมาณของเสียที่เกิดขึ้นให้มีน้อยลง เช่น การใช้ถุงผ้า หรือตะกร้าเวลาไปซื้อของเพื่อช่วยลดปริมาณถุงพลาสติกหรือถุงกระดาษจากร้านค้า 3) Repair คือ การซ่อมแซมใช้ใหม่โดยนำวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายที่จะทิ้งขยะมาซ่อมแซมใหม่เพื่อใช้งานต่อไปได้อีก เช่น เครื่องไฟฟ้า อุปกรณ์ต่างๆ การซ่อมเสื้อผ้าที่สีซีดแล้วกลับมาใช้ใหม่ เป็นต้น 4) Reject คือ การหลีกเลี่ยงใช้สิ่งของฟุ่มเฟือย วัสดุที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง บรรจุ

ภัณฑ์ที่เกินความจำเป็น วัสดุที่ทำลายได้ยาก และสินค้าที่มีพิษภัย เช่น หลีกเลี่ยงการใช้โฟมใส่
 เอกสารพิมพ์ที่เกินความจำเป็น หลีกเลี่ยงการใช้กระดาษพิมพ์ที่หนาเกินไป
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาหาร หรือการใช้โฟมในเทศกาลลอยกระทง หลีกเลี่ยงการใช้ขวดชาฆ่าแมลง หลีกเลี่ยงการใช้ทิชชูบ่อยๆครั้งละหลายๆ 5) Recycle คือ การแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เป็นการนำขยะมาแปรรูปกลับมาใช้ใหม่ เช่นเศษแก้ว กระจก พลาสติก กระจ้องโลหะ รวมทั้งการคัดแยกขยะที่สามารถนำไปแปรรูปได้ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะช่วยให้เกิดสิ่งที่เป็นขยะมีปริมาณน้อยลง สามารถจัดเก็บและทำลายได้ง่ายขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะ งานวิจัยของ ลินและคณะ (Linn, et. al., 1994 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) ศึกษาทดลองโดยวัดพฤติกรรมการลดปริมาณขยะเป็น 3 ตัวแปรคือ 1) ปริมาณการซื้อสินค้าในบรรจุภัณฑ์ที่สามารถแปรรูปได้ 2) ปริมาณการซื้อสินค้าที่มีบรรจุภัณฑ์เหลือทิ้งน้อยที่สุดและ 3) ปริมาณการซื้อสินค้าที่ปลอดภัยต่อโลก จากร้านค้าที่คิดป้ายว่าขายสินค้ายักษาสิ่งแวดล้อมซึ่งตรงกับแนวทาง 5R ข้างต้นคือ Recycle, Reduce และ Reject งานวิจัยของ ช่าง (Young, 1986 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) ได้ศึกษาได้ศึกษาพฤติกรรมการแปรรูปวัสดุเหลือใช้ภายในบ้านโดยวัดพฤติกรรมเป็น 2 ตัวแปร คือปริมาณการแยกวัสดุเพื่อนำไปแปรสภาพ และปริมาณการนำสิ่งของมาใช้ซ้ำ หรือเป็นการ Recycle และ Reuse ส่วนงานวิจัยของริชและโรเบิร์ตสัน (Reich & Robertson, 1979 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) ได้ทำการทดลองเพื่อศึกษาพฤติกรรมการไม่ทิ้งขยะ โดยวัดจากจำนวนใบปลิวที่ถูกทิ้งในถังที่จัดไว้บริเวณสถานที่ที่ทำการทดลอง ซึ่งตรงกับ Reduce และงานวิจัยของสุลลีย์ ชำรงค์สกุลศิริ (2537) ศึกษาพฤติกรรมการกำจัดมูลฝอยอย่างถูกต้อง โดยวัดจาก พฤติกรรมการรักษาความสะอาด คือ การเก็บรวบรวมไปถังรองรับ และพฤติกรรมการแยกประเภทขยะมูลฝอยเพื่อนำกลับ ไปใช้ประโยชน์ตรงกับ Recycle

สิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมเหล่านี้สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) Intrinsic Motivation สิ่งกระตุ้นภายใน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นภายในที่ทำให้เกิดพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ยกตัวอย่างเช่น การใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม การห่วงใยคนรุ่นหลัง 2) Extrinsic Motivation สิ่งกระตุ้นภายนอก คือ ต้องมีสิ่งกระตุ้นถึงจะทำให้เกิดพฤติกรรมการลดปริมาณขยะ ยกตัวอย่างเช่น รางวัล สิ่งตอบแทน การมีผลที่ตามมา

สำหรับงานวิจัยนี้จะศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชาชน ซึ่งหมายถึง วิธีการที่ประชาชนกระทำกับสิ่งที่เป็นขยะ หรือ สิ่งซึ่งมีลักษณะเป็นขยะ (ไม่ใช่แล้ว) ก่อนที่ขยะเหล่านี้จะเข้าสู่กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนต่อไป โดยเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะก่อนที่จะนำไปกำจัดโดยตรง ในปัจจุบันพบพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชาชนแบบที่เป็นพฤติกรรมการลดปริมาณขยะแบ่งออกเป็น 1) เก็บไว้ใช้อีก (Reuse) ได้แก่ ขยะจำพวก ถุงพลาสติก, ขวดพลาสติก, กล่องใส่ของ, ถุงกระดาษ, กระจ้องขนาดใหญ่, กล่องกระดาษ และผ้าอ้อม 2) นำไปบริจาค (Donate) ได้แก่ ขยะจำพวก เสื้อผ้าเก่า, หนังสือ, ของใช้ขนาดใหญ่ (คอมพิวเตอรค์ โต๊ะ ตู้เก่าๆ) และผ้าอ้อม 3) ขาย (Sale) ได้แก่ ขยะจำพวก กระจก, หนังสือพิมพ์, ขวดแก้ว, ขวดพลาสติก, กระจ้อง, หนังสือ, เสื้อผ้าเก่า, กล่อง

กระดาษ, เศษโลหะ และของใช้ขนาดใหญ่ 4) การทิ้งแยกขยะแต่ละประเภท ส่วนพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชาชนแบบที่ไม่เป็นพฤติกรรมลดปริมาณขยะ ดังเช่น การทิ้งขยะรวมกันไม่มีการแยกประเภทของขยะ

ซึ่งพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชาชนแบบที่เป็นพฤติกรรมลดปริมาณขยะนั้น จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมเหล่านี้ที่เกิดขึ้น เช่น การขายขยะซึ่งเป็นวัสดุที่สามารถนำมาใช้ใหม่ การบริจาคสิ่งของที่ไม่ใช้แล้ว อาจไม่ได้เกิดขึ้นจากความตั้งใจที่จะลดปริมาณขยะโดยตรง แต่มันก็นับได้ว่าเป็นพฤติกรรมลดปริมาณขยะเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมด้านการลดปริมาณขยะมูลฝอยนี้ มีผลงานโดยตรงน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาการกำจัดขยะ หรือแยกขยะอย่างถูกวิธี ดังนั้นในการค้นหาสาเหตุของพฤติกรรมจึงต้องอาศัยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมที่พึงปรารถนาด้านอื่นๆประกอบด้วย

2.2 ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

2.2.1 ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

การจัดการขยะเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้นมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยแต่ละประเภท เพราะขยะแต่ละประเภทสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่างกัน และต้องมีการจัดการให้เป็นไปตามคุณสมบัติขยะมูลฝอย 2 ด้านดังนี้

1. คุณสมบัติทางด้านกายภาพ (Physical Characteristic) ซึ่งได้แก่ ความหนาแน่น (Density) และองค์ประกอบ (Composition)
2. คุณสมบัติทางด้านเคมี (Chemical characteristic) ซึ่งได้แก่ ความชื้น (Moisture Content) ปริมาณสารที่เผาไหม้ได้ (Volatile solid) ปริมาณของแข็งรวม (Total solid) ปริมาณเถ้า (Ash content) และปริมาณความร้อนที่ได้ (Calorific Value)

ซึ่งสามารถแบ่งประเภทของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนตามลักษณะของการนำกลับมาใช้ใหม่ได้ดังนี้

ขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ (Degradable) หมายถึง ขยะที่เป็นอินทรีย์วัตถุ (Organic matter) ซึ่งสามารถเกิดการย่อยสลายได้โดยจุลินทรีย์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ โดยระยะเวลาที่ใช้ในการย่อยสลายค่อนข้างน้อย การที่ขยะเหล่านี้เป็นอินทรีย์วัตถุ เมื่อเกิดการย่อยสลายจะกลายเป็นฮิวมัส ซึ่งมีประโยชน์ต่อพืช จึงนิยมนำไปทำการหมัก (composting) ได้แก่ ขยะพวกที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาหาร รวมถึง ต้นไม้ กิ่งไม้ หญ้า (yard waste) เป็นต้น

ขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติหรือต้องใช้เวลานานในการย่อยสลายตามธรรมชาติ (Non-degradable) หมายถึง ขยะที่ส่วนมากเป็นอนินทรีย์วัตถุ (Inorganic matter) ไม่สามารถเกิดการย่อยสลายโดยจุลินทรีย์ที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือต้องใช้ระยะเวลาในการย่อยสลายได้เอง การย่อยสลายส่วนมากแล้วต้องใช้พลังงานเข้ามาช่วย ซึ่งถ้ามีการใช้พลังงานในการย่อยสลายแล้วจะทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ขยะพวกกระดาษ พลาสติก โลหะ กระจก แก้ว เป็นต้น

ในการวิจัยนี้ จะนำเรื่องของกาแบ่งประเภทขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนทั้งแบบที่เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ (Degradable) และขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติหรือต้องใช้เวลานานในการย่อยสลายตามธรรมชาติ (Non-degradable) มาวัดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย เพื่อทราบถึงความเข้าใจเบื้องต้นของประชาชนว่าขยะต่างๆจากบ้านเรือน เป็นขยะประเภทใดเพื่อให้เกิดการลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อย่างถูกต้อง

2.2.2 ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะที่เกิดจากบ้านเรือน

2.2.2.1 กระบวนการจัดการขยะของชุมชน

เมื่อก่อให้เกิดกากของเสียจากการบริโภคและการผลิตที่กระจุกตัวมาก โดยเฉพาะพื้นที่ศูนย์กลางเมือง รัฐบาลท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการของเสียเหล่านั้น ด้วยกระบวนการเก็บรวบรวมและทำลาย หากพิจารณาตามแนวทางของการรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาดไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้อยู่อาศัยแล้ว เราอาจจะพิจารณาว่า “ขยะ” ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในเมืองจะต้องได้รับการจัดการขยะที่ถูกต้องและทันการณ์ ไม่ทำให้เกิดการตกค้างของขยะขึ้น กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยมีหัวใจสำคัญอยู่ 4 ขั้นตอนหลักด้วยกันคือ

1. การเก็บกักขยะมูลฝอย (Storage) ซึ่งมีแหล่งที่มาที่สำคัญจากชุมชนเมือง ทั้งขยะจากแหล่งพักอาศัย ย่านการค้า-บริการ ย่านอุตสาหกรรม ย่านโรงเรียนและสถานที่ราชการ ย่านท่องเที่ยว เป็นต้น
2. การเก็บขยะมูลฝอย (Collection) ขั้นตอนนี้เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการทั้งระบบ เนื่องจากการเก็บขนมีวิธีการต้องนำขยะออกไปจากชุมชนด้วยวิธีการที่รวดเร็ว ประหยัด และไม่เกิดผลกระทบต่อชุมชน เช่น ปัญหาจราจร กลิ่นเหม็น และการทำขยะหกเรี่ยราด
3. การขนส่งขยะมูลฝอย (Transportation) เป็นการนำขยะที่เก็บขนได้ลำเลียงด้วยยานพาหนะออกไปจากชุมชน เพื่อนำไปยังแหล่งรองรับหรือกำจัดขยะมูลฝอยต่อไป
4. การจัดการขยะมูลฝอย (Disposal) โดยการนำเอาขยะที่คัดแยกประเภทแล้ว ไปกำจัดในขั้นตอนสุดท้ายต่อไป เพื่อไม่ให้ขยะนั้นสร้างปัญหาให้กับชุมชนอีกต่อไป

ดังนั้นหลักการพื้นฐานของการจัดการขยะ จึงประกอบด้วยการที่นำขยะมูลฝอยที่ได้จาก

เอกสารนี้แหล่งที่เกิดไปทำการคัดแยกเพื่อไปใช้ประโยชน์ ส่วนที่เก็บกักอยู่ในภาชนะ ก็มีการรวบรวมเก็บขนไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใส่พาหนะเก็บขนที่เหมาะสม แล้วจึงส่งขยะมูลฝอยเหล่านั้นไปยังแหล่งกำจัดหรือสถานที่ทิ้งที่เหมาะสมต่อไป

2.2.2.2 การจัดการขยะมูลฝอยตามประเภทของขยะ

การจัดการกับขยะนั้นควรเป็นไปตามประเภทของขยะซึ่งมีความจำเป็นอย่างมาก เนื่องจากจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการกับขยะนั้นๆ ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบ และยังสามารถใช้ประโยชน์กับขยะเหล่านั้นได้อีกด้วย

โดยสามารถจำแนกมูลฝอยตามการใช้ประโยชน์ได้ดังนี้ (สำนักรักษาความสะอาด, 2541)

1. ประเภทที่สามารถนำไปหมักทำปุ๋ย เป็นมูลฝอยประเภทอินทรีย์สาร (Organic matter) ซึ่งสามารถย่อยสลายได้ง่าย ได้แก่ มูลฝอยพวกเศษอาหาร ผัก ผลไม้ ไม้ ใบไม้ หรืออินทรีย์วัตถุอื่นๆ ซึ่งสามารถนำไปหมักเป็นปุ๋ยได้
2. ประเภทนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ได้แก่ มูลฝอยประเภทกระดาษ พลาสติก โฟม โลหะ และแก้ว เป็นต้น
3. ประเภทที่นำไปฝังกลบ เป็นกลุ่มที่ไม่สามารถนำกลับมาสู่กระบวนการผลิตใหม่ได้ หรือไม่เหมาะสมที่จะทำปุ๋ยหมักเนื่องจากย่อยสลายได้ยาก เช่น ถุงพลาสติกปนเปื้อน กระดาษปนเปื้อน เศษผ้า เศษหนังและยาง หินและเซรามิก

ในการวิจัยนี้จะนำเอาเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยมาวัดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนแตกต่างกันออกไปตามประเภทของขยะ ซึ่งการจัดการขยะมูลฝอยต้องเป็นไปอย่างเหมาะสมทั้ง 4 ขั้นตอน แต่ในงานวิจัยนี้จะวัดเพียง 2 ขั้นตอน คือในส่วนของการเก็บกักขยะมูลฝอย (Storage) และการเก็บขยะมูลฝอย (Collection) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง

2.2.3 ความรู้เกี่ยวกับผลจากขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

2.2.3.1 ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบจากขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยแต่ละประเภทมีผลกระทบที่แตกต่างกันออกไปตามคุณสมบัติของขยะมูลฝอย ซึ่งขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนสามารถเกิดผลกระทบต่างๆ ได้ดังนี้

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ในสังคม

1. บ้านเมืองสกปรก ไม่น่ามอง เสียทัศนียภาพ ส่งกลิ่นเหม็นรบกวน
2. เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์และพาหะนำโรคต่างๆ เมื่อมีมูลฝอยตกค้างบนพื้น จะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของหนู แมลงสาบ แมลงวัน ทั้งยังเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคโดยตรง เช่น อหิวาตกโรค อูจจาระร่วง บิด โรคผิวหนัง บาดทะยัก โรคทางเดินหายใจ เป็นต้น ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน
3. ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ เช่น ตะกั่วปรอท ลงสู่พื้นดิน และแหล่งน้ำ
4. ทำให้แหล่งน้ำเน่าเสีย น้ำเสียที่เกิดจากกองขยะมูลฝอยที่ตกค้างบนพื้น เมื่อฝนตก น้ำเสียเหล่านี้ จะไหลซึมลงสู่แหล่งน้ำ ทำให้เกิดภาวะมลพิษทางน้ำ
5. ท่อระบายน้ำอุดตัน อันเป็นสาเหตุของปัญหาน้ำท่วม
6. เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศ อากาศเสีย เกิดจากการเผาขยะมูลฝอยกลางแจ้ง ทำให้เกิดควัน และสารมลพิษทางอากาศ เช่น ฝุ่นละออง เขม่า ควัน และเกิดก๊าซมีเทนจากการฝังกลบขยะมูลฝอย
7. ขยะบางชนิดไม่ย่อยสลาย และกำจัดได้ยาก เช่น โฟม พลาสติก ทำให้ตกค้างสู่สิ่งแวดล้อม

ขยะมูลฝอยแต่ละประเภทสามารถทำให้เกิดผลกระทบทางด้านต่างๆ ต่อมนุษย์ได้แตกต่างกันออกไป การที่จะลดผลกระทบที่เกิดขึ้นดังกล่าวให้ได้นั้นจำเป็นที่ประชาชนจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนแต่ละประเภท เพื่อลดผลกระทบดังกล่าวให้เกิดขึ้นน้อยลง

2.2.3.2 ความรู้เกี่ยวกับผลจากการนำกลับมาใช้ใหม่ขยะมูลฝอย

ผลทางด้านเศรษฐศาสตร์ของการนำกลับมาใช้ใหม่ในปัจจุบัน

การลดมลพิษจากการพัฒนาขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ ก่อให้เกิดผลได้ดังต่อไปนี้

1. ก่อให้เกิดอาชีพ

การพัฒนาขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ ก่อให้เกิดอาชีพหลายลักษณะ ได้แก่

- อาชีพการซุกคู้ยและแยกขยะ เป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการซุกคู้ยและแยกขยะจากกองขยะ โดยกลุ่มบุคคลต่างๆเหล่านี้จะทำงานในกองขยะ เพื่อจะแยกขยะพลาสติก เหล็ก โลหะ อื่นๆ กระดาษ ไม้ โฟมพลาสติก แก้ว และเศษวัสดุอื่นๆแล้วรวบรวมนำไปจำหน่ายอีกทอดหนึ่ง

- อาชีพขับซักรถสามล้อเพื่อรวบรวมขยะจากบ้านเรือน (รถรับซื้อของเก่า) เป็นอาชีพที่ทำหน้าที่ในการใช้รถสามล้อเป็นพาหนะขับขีไปตามครัวเรือนต่างๆ เพื่อซื้อขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้แล้วนำไปจำหน่ายให้แก่ยี่ปี่วและซาปั๋วอีกทอดหนึ่ง

- อาชีพผู้คัดแยกของเสีย เป็นอาชีพผู้คัดแยกของเสียในโรงงาน Recovery Plant ที่สร้างขึ้น โดยทำหน้าที่ในการคัดแยกสินค้าตามคุณภาพและชนิดของวัสดุตามเกณฑ์ที่โรงงานตั้งไว้

- อาชีพพ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นทั้งพ่อค้าคนกลางที่เป็นยี่ปี่ว และเอเยนต์ โดยพ่อค้าเหล่านี้จะรวบรวมของเสียหรือวัสดุเหลือใช้เพื่อส่งไปยังโรงงานอีกทอดหนึ่ง

- อาชีพผู้ผลิตและแปรรูปสินค้าจากเศษวัสดุหรือของเสียที่นำกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ โรงงานแปรรูป โรงงานผู้ผลิต

- อาชีพผู้จำหน่าย ได้แก่ อาชีพผู้จำหน่ายสินค้ารีไซเคิลในร้านค้าและห้างสรรพสินค้าต่างๆ

2. ก่อให้เกิดการจ้างงาน

จากการศึกษาผู้ขออนุญาตตั้งร้านรับซื้อของเก่าของกระทรวงมหาดไทย ปี 2539 พบว่า มีจำนวนผู้ขออนุญาตประกอบการรับซื้อของเก่าจำนวนทั้งสิ้น 2,231 ราย ในแต่ละรายประกอบด้วยเจ้าของกิจการ 1 คน คนขับรถยนต์ 2 คน คนงาน 4 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน และในแต่ละรายจะมีรถเร่รับซื้อของเก่าที่อยู่ในการควบคุมและรับซื้อจำนวน 20 ราย ดังนั้นการจ้างงานจะมีประมาณ 60,237 คน นอกจากนั้นยังประมาณว่ามีผู้ดำเนินการรับซื้อของเก่าที่ไม่ได้อยู่ในระบบร้านค้าของเก่าที่จดทะเบียนอีกประมาณร้อยละ 30 ของการจ้างงานในร้านค้าที่จดทะเบียน หรือประมาณ 18,071 คน นอกจากนั้นยังมีคนกู้ยขยะอีกส่วนหนึ่ง ดังนั้นจึงคาดประมาณว่าโครงการลดมลพิษจากการพัฒนาของเสียหรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่จะมีการจ้างงานไม่ต่ำกว่า 100,000 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ก่อให้เกิดรายได้และมูลค่าเพิ่ม

การนำเอาวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล นอกจากจะก่อให้เกิดการสร้างงานแล้ว ยังก่อให้เกิดรายได้และมูลค่าเพิ่มในสินค้าและบริการอีกจำนวนมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากมูลค่าของวัสดุเหลือใช้ที่กำหนดให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมในปี 2540

ตารางที่ 2.1 รายได้และมูลค่าเพิ่มจากการนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล

วัสดุ	ปริมาณที่นำกลับมาใช้ใหม่	มูลค่า(ล้านบาท)
กระดาษ	รีไซเคิล 676,481 ตัน	2,435
ขวดแก้ว	รีไซเคิล 283,189.83 ตัน	382
	รีไซส 155,916.60 ตัน	210
	เศษแก้วส่งออก 2,143.12 ตัน	4.28
เหล็ก	รีไซเคิล 1,793,784 ตัน	4,305
	เศษเหล็กส่งออก 45,626 ตัน	159.69
อลูมิเนียม	รีไซเคิล 120,000 ตัน	4,800
ยาง	รีไซเคิล 1,803,991 ตัน	90.20
	รีไซส 120,266 ตัน	12.03
พลาสติก	รีไซเคิล 182,755 ตัน	2,375.82
รวม		14,774.02

สำหรับวัสดุบางชนิด ได้แก่ โลหะประเภทต่างๆ ไม้ โฟม เศษวัสดุก่อสร้าง เชื้อเพลิงแข็ง และเชื้อเพลิงเหลว ซึ่งมีการนำมารีไซเคิลกันบ้าง แต่ไม่สามารถคำนวณออกมาเป็นตัวเงินที่ชัดเจน แสดงให้เห็นว่าการนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์มารีไซเคิลก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆตามการขยายตัวของประชากรและรายได้ประชาชาติ นอกจากนั้นถ้ามีการออกระเบียบ กฎหมาย และสร้างกลไกการนำกลับมาใช้ใหม่อย่างเป็นระบบ ปริมาณวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์ที่จะนำมารีไซเคิลก็จะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มีผลทำให้เกิดรายได้และมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัว

4. ลดการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

วัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์นำกลับมารีไซเคิล ไม่ว่าจะเป็นวัสดุประเภท กระดาษ แก้ว เหล็ก อลูมิเนียม พลาสติก ไม้ เชื้อเพลิงแข็ง เชื้อเพลิงเหลว และ โลหะอื่นๆ จะช่วยลด การทำลายทรัพยากรธรรมชาติลงได้มาก ได้แก่

- ลดการตัดไม้เพื่อนำมาทำเป็นกระดาษ ได้แก่ ไม้สน ยูคาลิปตัส ไม้ และ ไม้เนื้ออ่อนชนิด อื่นๆ ทั้งเป็นการลดการตัดไม้ในประเทศและยังช่วยลดการตัดไม้ในต่างประเทศอีกด้วย

- ลดการตัดไม้เพื่อนำมาทำเชื้อเพลิง เนื่องจากการนำเอาวัสดุเศษมาปรับปรุงและ คัดแปลงให้เป็นเชื้อเพลิงแข็งและเชื้อเพลิงเหลว ถ้ายังมีการพัฒนาให้แพร่หลายจะช่วยลดการตัดไม้ ทำลายป่า โดยเฉพาะ ไม้ขนาดเล็กลงไปได้มาก

- ลดการขุดทรัพยากรธรรมชาติขึ้นมาใช้ เนื่องจากทรายที่นำมาทำแก้ว เป็นทรายที่มีขนาด ของเมล็ดเล็ก มีสีขาวยิ่งเมื่ออยู่ในธรรมชาติจะมีความสวยงาม การขุดทรายขึ้นมาใช้ในการผลิตแก้ว มากขึ้น นอกจากจะทำให้ความงามตามธรรมชาติลดลงแล้ว ยังช่วยให้ทรัพยากรสำคัญ ในประเทศถูกใช้ให้หมดไปในเวลาอันรวดเร็วอีกด้วย กรณีที่ขุดน้ำอัดลมในประเทศใช้รีไซเคิลถึง 40 ครั้งต่อหนึ่งขวด เป็นตัวอย่างที่ดีในการลดปัญหาการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

- ลดการขุดแร่ธาตุต่างๆ ได้แก่ เหล็ก อลูมิเนียม ทองแดง และ โลหะอื่นๆ ตลอดจนกระทั่ง ปริมาณน้ำมันตามธรรมชาติ เพราะถ้านำเศษวัสดุมาหลอมใช้ใหม่ ก็จะช่วยลดปริมาณแร่ธาตุใหม่ ที่ขุดขึ้นมาใช้เพิ่มขึ้นในแต่ละปีอีกด้วย

5. การลดต้นทุนในการผลิตสินค้ารีไซเคิล

สินค้ารีไซเคิลส่วนใหญ่ต้นทุนจะต่ำกว่าสินค้าที่ผลิตจากวัสดุใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากการซื้อ วัสดุเก่าในราคาที่ต่ำเนื่องจากเป็นเศษวัสดุและผู้ผลิตมักเป็นผู้กำหนดราคาเอง นอกจากนั้น กระบวนการผลิตที่ต้องการใช้เชื้อเพลิงในการหลอม ได้แก่ การหลอมแก้ว เหล็ก อลูมิเนียม ทองแดง โลหะอื่นๆ และพลาสติก วัสดุเหลือใช้เหล่านี้จะมีอุณหภูมิต่ำกว่าวัสดุใหม่ จากการ สอบถามผู้ผลิตพบว่าการใช้วัสดุเก่าจะช่วยลดค่าเชื้อเพลิงในการหลอมได้ประมาณร้อยละ 15 ของ มูลค่าเชื้อเพลิงที่ใช้ในการหลอมวัสดุใหม่

นอกจากนั้นในการผลิตโดยใช้เศษวัสดุผู้ผลิตสินค้ารีไซเคิลยังสามารถควบคุมต้นทุนการ ผลิตได้ดีกว่าการผลิตโดยใช้วัสดุใหม่ เพราะวัสดุใหม่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ แต่การใช้เศษวัสดุที่เก็บรวบรวมในประเทศหรือเศษวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งสามารถควบคุม ราคาได้ ทำให้ผู้ผลิตสามารถกำหนดกำไรและรายรับของโรงงานได้ค่อนข้างแน่นอน รวมทั้งมี ความสามารถในการวางแผนการจำหน่ายโดยกำหนดราคาขายไว้ล่วงหน้าได้อีกด้วย

6. ลดปริมาณขยะและปัญหาการหาที่ดินฝังกลบขยะ

การนำวัสดุเหลือใช้แลบรรจุภัณฑ์นำกลับมารีไซเคิลและรีไซเคิล จะทำให้ปริมาณขยะส่วนที่เหลือ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นขยะเปียกมีปริมาณน้อยลง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการหาที่ดินฝังกลบขยะ ซึ่งนับวันจะหาสถานที่ได้ยากยิ่งขึ้น

นอกจากนั้นขยะเปียกที่มีการปนเปื้อนจากเศษวัสดุอื่นๆน้อยก็สามารถจะนำมาทำเป็นปุ๋ยหมักได้ดี และต้นทุนการผลิตจะลดลง

จากการประมาณการลดลดค่าใช้จ่ายจากที่ดินฝังกลบในจังหวัดต่างๆ จำนวน 76 จังหวัด ซึ่งจังหวัดหนึ่งต้องใช้ที่ดินเฉลี่ยจังหวัดละประมาณ 200 ไร่ในการฝังกลบระยะเวลา 10 ปี ถ้าราคาที่ดินโดยเฉลี่ยไร่ละ 3 หมื่นบาท คิดเป็นราคาที่ดินเฉลี่ยเท่ากับจังหวัดละ 6 ล้านบาท ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงที่ดิน การขุด การป้องกันการไหลซึมของน้ำเฉลี่ยแห่งละ 4 ล้านบาท และในจังหวัดกรุงเทพมหานครต้องทำที่ฝังกลบถึง 5 แห่ง รวมทั้งทั้งสิ้น 80 แห่ง แต่ละแห่งต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อและพัฒนาที่ดินแห่งละ 10 ล้านบาท ต้องมีเจ้าหน้าที่ในการควบคุมดูแลและจัดการแห่งละ 10 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 2 ล้านบาทต่อปี ดังนั้นรัฐบาลจะต้องสูญเสียเงินถึง 960 ล้านบาท และยังคงต่อต้านจากราษฎรในการนำขยะไปฝังกลบอีกด้วย

7. ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม

ปัญหาขยะเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งกับชุมชนเมือง เนื่องจากเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในหลายๆด้านติดตามมา ได้แก่ ปัญหาการส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ปัญหาการทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วม ปัญหาด้านความสกปรกและความไม่น่าดู เป็นต้น เมื่อมีแผนการนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์ต่างๆ มาใช้ให้มากขึ้น ก็จะช่วยให้ปริมาณขยะลดน้อยลง ขณะเดียวกันก็เป็นการช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมลงไปด้วย

ในงานวิจัยนี้จะนำเรื่องผลของขยะมูลฝอยที่เกิดจากจากบ้านเรือน มาวัดความรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย เพื่อทราบถึงการตระหนักของประชาชนกับผลที่เกิดขึ้น ทั้งเรื่องของผลกระทบที่เกิดขึ้นจากบ้านเรือนในด้านสิ่งแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่ในสังคม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนแต่ละประเภท เพื่อลดผลกระทบดังกล่าวให้เกิดขึ้นน้อยลง และเรื่องของการนำกลับมาใช้ใหม่ขยะมูลฝอย ซึ่งจะเลือกเอาแต่ผลของการพัฒนาขยะมูลฝอยหรือวัสดุเหลือใช้ นำกลับมาใช้ใหม่ขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนเท่านั้น มาใช้วัดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

2.3.4 ลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

โรเจอร์ (Roger, 1983 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนาที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ เปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร

องค์ประกอบที่จำเป็นในการสื่อความหมาย จะมีอยู่ 4 อย่างคือ 1) ผู้ส่งข่าวสาร (Source, Sender, Originator) หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่เป็นผู้ให้ข่าวสาร เป็นต้นตอของข่าวสาร ผู้ส่งข่าวในด้านสื่อมวลชน คือผู้จัดทำหนังสือพิมพ์ ผู้จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ 2) ตัวข่าวสาร (Message) หรือข้อมูล (Information) ได้แก่ ข้อเท็จจริง แนวคิด สัญลักษณ์ ความรู้สึก อารมณ์ ฯลฯ ทั้งที่เป็นถ้อยคำ ภาษาและที่ไม่ใช่ถ้อยคำภาษา 3) ช่องทาง (Channel) หรือสื่อ (Media) หมายถึง ช่องทางหรือสิ่งที่จะช่วยในการถ่ายทอดข่าวสาร เป็นไปได้โดยสะดวกและถูกต้องตามความชัดเจนตามความประสงค์ของผู้ส่งข่าวสาร ได้แก่ เครื่องมือที่ทำให้ผู้รับสารมองเห็น ได้ยิน และสัมผัสกับข่าวสารมากที่สุด ดังนั้นจึงเป็นการอธิบาย เขียนจดหมาย โทรศัพท์ ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ฯลฯ 4) ผู้รับสาร (Receive) คือบุคคลผู้ได้รับข่าวสารที่ผู้ส่งข่าวสารส่งมาให้ ผู้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน คือ ผู้ชมโทรทัศน์ ผู้ฟังวิทยุ และผู้อ่านหนังสือพิมพ์ ตามปรกติเมื่อผู้รับสารได้รับสารแล้วจะมีปฏิกิริยาเป็นข้อมูลย้อนกลับ (feedback) กระบวนการสื่อความหมายจะได้ผลมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้รับข่าวสารด้วย ถ้าผู้รับข่าวสารไม่สนใจ ไม่ตั้งใจที่จะดู ฟัง และรับข่าวสาร การสื่อความหมายก็จะไม่ได้ผลหรือสื่อความหมายในทางที่ผิด (สงวนศรี วิรัชชัย, 27 : 51)

การได้รับข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมจึงหมายถึงความถึง กระบวนการส่งข่าวสารข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม โดยผ่านทางสื่อมวลชน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ จิตลักษณะ และพฤติกรรมในผู้รับสาร ในปัจจุบันมีความเจริญทางเทคโนโลยีค่อนข้างสูง สื่อมวลชนเข้าถึงตัวสมาชิกได้อย่างรวดเร็ว หน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้ใช้การสื่อสารเป็นช่องทางในการเผยแพร่ความรู้ และรณรงค์ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมากมาย สำหรับในการวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษา สปอตโทรทัศน์ สปอตวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ เท่านั้น

สื่อมวลชนต่างๆเหล่านี้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมนุษย์ตลอดเวลา และได้ส่งผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลทั้งโดยรู้ตัวและไม่รู้ตัวซึ่งซิมบาโด (Zimbardo, 2538 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) กล่าวถึงอิทธิพลของการเสนอข่าวสารบ่อยครั้งไว้ในทฤษฎีเกี่ยวกับ Familiarity ว่า การที่สารนั้นๆมีการเสนอเนื้อหาผ่านสื่อต่างๆซ้ำกันบ่อยๆ จะทำให้เกิดความคุ้นเคยกับข่าวสาร อันจะก่อให้เกิดความสนใจ ความเข้าใจ และการยอมรับ ซึ่งนับว่าขั้นตอนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปตามเนื้อหาที่นำเสนออื่นๆ หากเป็นเนื้อหาที่ตีมีการ โน้มน้าวใจให้เกิดการกระทำตามก็จะมีปฏิบัติตามคำแนะนำนั้นๆในที่สุด เช่นเดียวกับแมคไกวร์ (McGuire, 1969

อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) นักจิตวิทยาสังคมคนสำคัญในปัจจุบัน ได้กำหนดขั้นตอนในการ

เปลี่ยนแปลงในผู้รับไว้ 5 ขั้นตอนคือ การสนใจรับสาร การเข้าใจเนื้อความ การยอมเปลี่ยนแปลง การเก็บจำ และการกระทำ แสดงว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนกับผู้รับจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจและในบางกรณีจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการกระทำด้วย อันเป็นขั้นตอนที่สืบเนื่องกัน

การได้รับสารจากสื่อต่างๆยังเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมในด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังผลงานวิจัยของเฉลิม อ่ำเอี่ยม (2532) เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 350 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การอ่านคำขวัญเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมตามสถานที่สาธารณะ การชมรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการสื่อสาร การอ่านสารคดีบทความเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การซักถามปัญหาสิ่งแวดล้อมกับครูผู้สอนนอกชั้นเรียน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของ อเนก หอมพิกุล (2531) ก็ได้พบว่า พฤติกรรมการสื่อสาร เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญ งานวิจัยของวิชาญ มณีโชติ (2535) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา จำนวน 385 คน พบว่าการได้รับข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์ วารสาร และสิ่งพิมพ์อื่นๆแตกต่างกัน ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งพฤติกรรมจริงและพฤติกรรมคาดหวัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักเรียนมีพฤติกรรมการคาดหวังในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสูงกว่าพฤติกรรมจริง และจากการวิจัยของพีระนันท์ บูรณโสภณ (2538) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 432 คน พบว่าการรับข่าวสารเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อวิทยุ นิตยสาร และงานนิทรรศการ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมจากสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจทุกประเภทที่ทำการศึกษา มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น

ในการวิจัยนี้ได้สร้างแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยปรับปรุงจากแบบวัดข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการวัดความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ในด้านต่างๆ คือ ประเภทของขยะ การจัดการขยะ ผลที่เกิดจากขยะ เพื่อทราบถึงความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับขยะมูลฝอย เพื่อหาความสัมพันธ์ของความรู้กับพฤติกรรมและทัศนคติที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีคอนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย

ทัศนคติ เป็นสภาวะทางจิตประการหนึ่งที่บุคคลมีต่อสิ่งต่างๆ อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ สามารถแบ่งได้เป็น 3 องค์ประกอบ ซึ่งดวงเดือน พันธุนาวิน (2541) ได้ให้ความหมายของแต่ละองค์ประกอบสามารถสรุปได้ดังนี้

องค์ประกอบทางการรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive Component) เดิมใช้ในความหมายของการรู้การคิด ความเชื่อ ตลอดจนข้อสนเทศทั่วไปเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้น แต่องค์ประกอบนี้จะต้องมีลักษณะมีทิศทางประกอบด้วย คือทางด้านดีหรือเลว มีประโยชน์หรือโทษ จึงไม่ใช่ข้อเท็จจริง (fact) ตามปกติเท่านั้น เนื้อหาที่สำคัญที่สุดในองค์ประกอบนี้คือ ความเชื่อเชิงประเมินค่า ว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว มีประโยชน์หรือมีโทษอย่างไร ดังนั้น การวัดองค์ประกอบแรกของทัศนคติอย่างถูกต้อง จะต้องวัดความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้นของบุคคล

องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) ทัศนคตินี้มีลักษณะสำคัญคือ อารมณ์ของบุคคล เกี่ยวกับวัตถุทางทัศนคตินั้นเช่นเดียวกับองค์ประกอบแรก ความรู้สึกของบุคคลก็จะต้องมีลักษณะที่เป็นทิศทางด้วย ซึ่งหมายถึงความชอบ ความไม่ชอบสิ่งหนึ่ง หรือความพอใจ ไม่พอใจสิ่งหนึ่ง และสอดคล้องกับองค์ประกอบแรกของเค้าด้วย กล่าวคือถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งใดดีมีประโยชน์ บุคคลก็จะชอบและพอใจสิ่งนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลเชื่อว่าสิ่งนั้นเลวหรือมีโทษบุคคลก็จะไม่ชอบไม่พอใจสิ่งนั้น องค์ประกอบนี้มีเนื้อหาที่อาจจะวัดได้ไม่หลากหลายเท่าองค์ประกอบแรก แต่ก็ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของทัศนคติ

องค์ประกอบทางการมุ่งกระทำ (Action tendency component) เนื่องจากทัศนคติเป็นลักษณะทางจิตใจ ที่ต้องศึกษาแยกต่างหากจากพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง ฉะนั้นองค์ประกอบนี้จะเป็นการรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือเป็นการวัดปริมาณของพฤติกรรมโดยตรงไม่ได้ แต่จะต้องเป็นลักษณะทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เจตนาที่จะกระทำหรือ ความมุ่งกระทำ องค์ประกอบนี้จึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลมากกว่าองค์ประกอบอื่น

องค์ประกอบทั้งสามของทัศนคติ สามารถใช้ในการทำนาย และอธิบายพฤติกรรมที่เฉพาะเจาะจงของบุคคลได้ เพราะเชื่อว่าบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องใด (ร่วมกับบุคลิกภาพด้านอื่นๆ ที่เหมาะสม) ก็จะกระตุ้นให้บุคคลนั้นจะมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมในเรื่องนั้น มากกว่าบุคคลที่มีทัศนคติไม่ดี ผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่อโครงการลดปริมาณขยะจึงหมายถึง การที่บุคคลประเมินค่าว่าโครงการดังกล่าวเป็นสิ่งที่ดี มีประโยชน์ รู้สึกพอใจ และพร้อมที่จะกระทำการลดปริมาณขยะในลักษณะ และวิธีการต่างๆ ซึ่งเป็นไปในทางบวก ส่วนผู้ที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโครงการลดปริมาณขยะ หมายถึงการที่บุคคลประเมินค่าว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ไม่พอใจ และไม่คิดที่จะกระทำการลดปริมาณขยะ หรือเป็นไปในทิศทางลบ

โดยทั่วไปแล้วพฤติกรรมของบุคคลจะเป็นไปในทิศทางและระดับความเข้มที่สอดคล้องกับทัศนคติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น ในด้านพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดังจะเห็นได้จาก งานวิจัยของ พิระนันท์ นูระณะ โสภณ (2538) ศึกษาประชาชนทั่วไป ทั้งชายและหญิง ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 342 คน ก็พบว่าทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ส่วนงานของ โบวแมนและฟิชบายน์ (Bowman & Fishbein, 1978 อ้างใน ดินดา สุวรรณดี, 2543) ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียง ในเรื่องมาตรการเกี่ยวกับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในอนาคต โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปในปี 1976 ของรัฐโอเรกอนจำนวน 89 คน เพื่อทดสอบทฤษฎีการทำด้วยเหตุผล ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติที่ดีต่อเรื่องดังกล่าว มีความสัมพันธ์กันอย่างสูง (0.84) กับพฤติกรรมในการลงคะแนนเสียงจริง โดยผ่านความตั้งใจที่จะกระทำเป็นไปตามทฤษฎี เช่นเดียวกับงานวิจัยของ โบลเดโร (Boldero, 1995) ศึกษาทดลองเรื่องการประหยัดหนังสือพิมพ์ในครัวเรือน ในระยะเวลา 2 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 254 คน อายุระหว่าง 18-78 ปี ทั้งชายและหญิง พบว่าทัศนคติต่อการแปรรูปและความตั้งใจที่จะกระทำ เป็นปัจจัยที่สามารถทำนายพฤติกรรมการแปรรูปกระดาษหนังสือพิมพ์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆได้ ประมาณ 35.8% นอกจากนี้ยังมีการวิจัยทดลองเพื่อสร้างมาตรวัดทัศนคติด้านสิ่งแวดล้อม (Berberoglu & Tosunoglu, 1995) โดยทดลองกับนักศึกษาระดับต่างๆของมหาวิทยาลัยในตุรกี จำนวน 639 คน เป็นชาย 291 คน และหญิง 348 คน พบว่า มาตรวัดที่สร้างขึ้นโดยมีปัจจัย 4 กลุ่ม คือ ทัศนคติต่อการเพิ่มประชากร ทัศนคติต่อการเห็นความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม ทัศนคติต่อการใช้พลังงานนิวเคลียร์ และทัศนคติต่อการอนุรักษ์พลังงาน นักศึกษามีการตอบสนองกับมาตรวัด โดยแสดงถึงความรับรู้ถึงประเด็นต่างๆทางสิ่งแวดล้อมที่ทำการทดสอบ แสดงให้เห็นว่ามีตัวแปรทัศนคติ เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม

แม้ว่าทัศนคติจะมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมต่างๆ แต่ลักษณะของทัศนคติที่ใช้เพื่อการทำนายพฤติกรรมนั้น จะต้องเป็นลักษณะที่เจาะจงเฉพาะพฤติกรรม ในระยะเวลาหรือกาลเทศะที่เหมาะสมกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ และเป็นทัศนคติที่เกิดจากประสบการณ์โดยตรงด้วย

2.3.1 ความร่วมมือของประชาชนกับการจัดการขยะชุมชน

เมื่อก่อนให้เกิดกากของเสียจากการบริโภคและการผลิตที่กระจุกตัวกันที่ศูนย์กลางของเมือง รัฐบาลท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการจัดการของเสียเหล่านั้นด้วยกระบวนการเก็บรวบรวมแล้วนำไปทำลาย หากพิจารณาถึงแนวทางการรักษาสภาพแวดล้อมให้สะอาดไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้อยู่อาศัยแล้ว เราพิจารณาว่าขยะทั้งหมดที่เกิดขึ้นในเมืองเป็นของเสียที่ต้องได้รับการกำจัดให้หมดไป ด้วยเหตุนี้การจัดการขยะของรัฐบาลท้องถิ่นหรือเทศบาลส่วนใหญ่ที่ยอมรับว่าหน้าที่ในการทำความสะอาดและกำจัดของเสียจึงมุ่งที่จะวางนโยบายในการจัดการที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพของการทำลายขยะ เช่น การสร้างเตาเผาขนาดใหญ่ การเพิ่มพื้นที่ฝังกลบและการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะ แนวทางอีกแนวทางหนึ่งที่หน่วยงานรัฐคือการลดปริมาณขยะมูลฝอยโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ (Gilhuls.1988 ; สิริพรสมบุญบูรณ์. 2536 ; Beukering. 1997)

กระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ 1) กระบวนการคัดแยกวัสดุ (Material / Waste Separation) ประกอบด้วยการคัดแยกวัสดุออกจากขยะที่ผสมกันอยู่ในขั้นตอนนี้จะไม่มีมีการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีแต่อย่างใดอาจรวมพิจารณาถึงการแยกขยะหรือของเหลือใช้กลับมาใช้ใหม่ในลักษณะของการใช้ซ้ำหรือการซ่อมแซม (Reuse หรือ Repair) ที่ไม่เข้าสู่การแปรรูปทางอุตสาหกรรม แต่อาจมีการซ่อมแซมเพียงเล็กน้อยหรือทำความสะอาดก่อนนำมาใช้ใหม่ เช่น การนำขวดแก้วกลับมาใช้ใหม่ การซ่อมแซมรองเท้า เป็นต้น 2) กระบวนการแปรรูปวัสดุ (Material Conversion) เป็นการนำวัสดุจากขั้นที่หนึ่งเป็นวัสดุมือสองในการผลิต (Muttamara, *et al.* 1994) ซึ่งการขยะกลับมาใช้ใหม่นี้ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชนในการที่จะมีการคัดแยกขยะก่อนทิ้งตามนโยบายของรัฐในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ซึ่งมีนโยบายและแผนจัดการมลพิษซึ่งส่วนหนึ่งเกี่ยวข้องกับการจัดการมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลให้มีปริมาณลดลงกับหาทางนำมาใช้ประโยชน์ให้มากขึ้นกับได้ตั้งเป้าหมายในการลดขยะอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เช่น นโยบายและแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. 2539 - 2549 กำหนดอัตราการผลิตมูลฝอยของประชาชนไม่เกิน 1.0 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ภายในปี พ.ศ. 2544 กำหนดอัตราการใช้ประโยชน์จากมูลฝอยในเขตกรุงเทพมหานครและชุมชนทั่วประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 และ 15 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นภายในปีพ.ศ. 2544- 2549 ตามลำดับและการนำเอาแนวคิดภายใต้หลักการ 3Rs คือ Reduce, Reuse และ Recycle โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแยกขยะก่อนทิ้งเพื่อที่จะได้ขยะที่สามารถจะนำไป Reuse และ Recycle ซึ่งก็พิสูจน์มาแล้วว่าสามารถทำให้ขยะลดลงไปได้ หลักการนี้จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนนั้นๆ

การจัดการขยะที่ดี ต้องมีลักษณะผสมผสานกัน (Integrated Solid Waste Management System) คำว่า "ผสมผสาน" นี้ ไม่เพียงแต่หมายถึง การใช้วิธีการต่างๆ ทั้งการลด การแยก
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ในทาง
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และการกำจัดขยะผสมกันไปที่นั่น หากแต่ยังหมายรวมถึงการผสมผสานทักษะ ความรู้ ประสบการณ์ ตลอดจนทรัพยากรนานาชาติระหว่างภาครัฐด้วยกันเองและระหว่างภาครัฐกับภาคธุรกิจ หน่วยงานพัฒนาเอกชนชุมชนและประชาชนด้วย รวมทั้งต้องผสมผสานวัตถุประสงค์หลายๆ ด้าน (ทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม และคุณภาพชีวิตของประชาชน) เข้าด้วยกัน มิใช่แก้ปัญหาขยะเพื่อให้ขยะลดลงเท่านั้น โครงการจัดการขยะทุกโครงการควรเป็นส่วนหนึ่งและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนส่งผลกระทบต่อเชิงบวก กับคนหมู่มาก

นอกจากนี้ การจัดการปัญหาขยะที่ควรเน้นที่การป้องกันแก้ไขปัญหาค้นทางมากกว่า การแก้ปัญหาที่ปลายเหตุหรือปลายทาง นั่นคือหน่วยงานที่รับผิดชอบต้องให้ความสำคัญเรื่องการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม การปลูกจิตสำนึก การรณรงค์เพื่อลดการผลิตขยะ การแยกขยะ การระดมการมีส่วนร่วมของชุมชนและสถาบันต่างๆ ให้ร่วมป้องกันและแก้ไขปัญหามุมชนควรมีบทบาทในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุ และผลกระทบการวางแผนโครงการ การจัดทำแผนปฏิบัติการ การปฏิบัติตามโครงการและการประเมินผลโครงการและหากจำเป็นอาจต้องแก้ไขกฎระเบียบ และ/หรือ เทศบัญญัติ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ที่เต็มใจร่วมมือกับรัฐได้ผลตอบแทนบ้างและในทางตรงข้ามผู้ที่ฝ่าฝืนกติกาของสังคมก็ควรจะได้รับบทลงโทษ ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ทั้งนี้หน่วยงานต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามาตรวจสอบร่วมตัดสินใจและจัดให้มีการบริหารแบบโปร่งใส

การให้ความร่วมมือของประชาชน ในการป้องกันแก้ไขปัญหาขยะและปัญหาอื่นๆ ไม่เพียงแต่เป็นความจำเป็นตามเงื่อนไขของธรรมชาติของการทำงานพัฒนาเท่านั้น หากแต่ยังเป็นสิทธิ ที่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลและหน่วยงานต่างๆ ด้วย มาตรา 79 ในรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน พ.ศ. 2540 ได้ระบุไว้ว่า "รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุล รวมทั้งมีส่วนร่วมในการส่งเสริม บำรุงรักษา ค้ำครองคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนควบคุมและกำจัดมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ และคุณภาพชีวิตของประชาชน"

กระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมเมืองโดยออกหนังสือ ถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ตามหนังสือเลขที่ มท. 0313.2/ว 3853 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 แจงให้เทศบาลทุกแห่งและเมืองพัทยา ตั้งคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองซึ่งประกอบด้วยผู้แทนกองต่างๆ ของเทศบาล หน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนกลุ่มอาชีพต่างๆ สมาคมและกลุ่มต่างๆ ในชุมชน องค์กรพัฒนา เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้นำชุมชน เพื่อทำหน้าที่ ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และยุทธวิธีในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเมือง (ซึ่งรวมปัญหาเรื่องขยะด้วย) รวมทั้ง ให้

ความเห็นชอบ ร่างแผนปฏิบัติการและร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเมือง เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการทำสื่อเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ของเอกสารนี้ให้นำไปใช้ ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมืองในพื้นที่ของคุณ แต่่นโยบายดังกล่าว ยังไม่ได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังเพราะการเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองยังเป็นเรื่องใหม่ที่ขาดการทำความเข้าใจและนำสู่การปฏิบัติ

การให้ความร่วมมือของประชาชนในด้านการจัดการขยะของเมือง คือการที่ประชาชนได้มีส่วนช่วยให้การจัดการขยะง่ายขึ้น โดยการคัดแยกมูลฝอยที่ยังใช้ประโยชน์ได้นำกลับมาใช้ใหม่จะสามารถช่วยลดปริมาณขยะที่เกิดขึ้นได้ ประสิทธิภาพการเก็บขนขยะดีขึ้น ซึ่งกรุงเทพมหานครก็มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการลดและแยกมูลฝอยเพื่อรณรงค์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการจัดการมูลฝอยโดยช่วยกันแยกขยะที่ยังใช้ได้กลับมาใช้ใหม่ แต่ผลการดำเนินงานยังไม่ปรากฏภาพความร่วมมือจากประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยที่เด่นชัด

ผลที่เกิดขึ้นเมื่อประชาชนให้ความร่วมมือในการลดปริมาณขยะ โดยทำการแยกคัดแยกขยะจากบ้านเรือน

1. สามารถลดปริมาณขยะลงได้ เพราะเมื่อแยกวัสดุส่วนที่ยังมีประโยชน์ออกไป เช่น แก้ว กระจก โลหะ พลาสติก ฯลฯ ก็จะเหลือปริมาณขยะจริงที่จำเป็นต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลง ซึ่งขยะนี้สถานที่ที่ใช้ทำลายขยะก็นับวันแต่จะหายากลงทุกวัน

2. สามารถประหยัดงบประมาณลงได้ เพราะในเมื่อเหลือปริมาณขยะจริงที่จำเป็นต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลงจึงใช้งบประมาณน้อยลงในการเก็บขนและกำจัดหรือทำลายขยะ เช่น สามารถซื้อถังขยะให้น้อยลง สามารถซื้อรถเก็บขนขยะให้น้อยลง สามารถมีคนงานจำนวนน้อยลง และใช้เงินจ้างในการกำจัดและทำลายขยะน้อยลง ปัจจุบัน กทม. ต้องเก็บขนและทำลายขยะวันละเกือบ 9,000 ตัน ต้องใช้งบประมาณถึงประมาณ 2,000 ล้านบาท / ต่อปี ในการจัดการเก็บขนและทำลายขยะ ใช้เจ้าหน้าที่กว่า 10,000 คน ใช้รถเก็บขนขยะกว่า 2,000 คัน ใช้เรือเก็บขนขยะหลายสิบลำ ใช้ถังขยะนับหมื่นใบ ต้องจ้างฝังกลบขยะในราคาตันละกว่า 100 บาท และใช้เงินเป็นเงินเดือนเจ้าหน้าที่อีกมหาศาล ถ้าปริมาณขยะลดลง งบประมาณก็สามารถเหลือนำไปพัฒนางานด้านอื่นได้ เช่น ซ่อมแซมถนน สร้างสวนสาธารณะ และการรักษาพยาบาล ฯลฯ ซึ่งงบประมาณเหล่านี้ก็ได้จากภาษี และค่าธรรมเนียมที่พวกเราทุกคนจ่ายให้แก่ กทม.

3. สามารถได้วัสดุหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่เรียกว่า (Recycle) เช่น แก้ว กระจก โลหะ พลาสติก ฯลฯ เช่น กระจก 1 ตัน ได้มาจากการตัดต้นไม้ใหญ่ถึง 17 ตัน เพื่อมาใช้ทำเยื่อกระดาษ

4. สามารถสงวนทรัพยากรธรรมชาติและประหยัดพลังงาน จากข้อ 3 จะได้ผลเป็นการสงวนทรัพยากรธรรมชาติและประหยัดพลังงาน เพราะนอกจากจะลดการใช้วัสดุที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังไม่ต้องใช้พลังงานในการขุดค้น เช่น ในการผลิตอุปกรณ์ที่เป็นพลาสติกนั้น แทนที่จะต้องใช้เม็ดพลาสติกใหม่ ซึ่งกว่าจะได้ต้องใช้พลังงานมากมาย ก็ใช้พลาสติกที่ผ่านการใช้แล้วนำมาหลอมใช้ใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. สามารถช่วยให้สิ่งแวดล้อมดีขึ้น เพราะในเมื่อขยะน้อยลง สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้น สะอาดขึ้นปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น ซึ่งผลประโยชน์ที่กล่าวมาทั้ง 5 ประการก็เป็นผลประโยชน์ของเราทุกคนร่วมกัน

จะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดความร่วมมือในการจัดการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนทำให้ลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยได้ ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพของการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนได้ต่อไป

2.3.2 ความร่วมมือของประชาชนกับนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยของรัฐ

การให้ความร่วมมือของประชาชนกับนโยบายส่งเสริมการลดและการแยกขยะมูลฝอยของกรุงเทพมหานคร เป็นไปตามหลักการ ช่วยกันแยก ช่วยกันลด หมกปัญหาขยะ เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีของกรุงเทพฯ โดยวัตถุประสงค์ของนโยบายนี้เพื่อเสริมสร้างทัศนคติและความร่วมมือของประชาชนในการแยกวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ เพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัด รวมถึงเพื่อลดการใช้ทรัพยากรและก่อมลพิษของขยะมูลฝอยด้วย

นโยบายที่นำมาใช้ในการรณรงค์ให้ประชาชนลดปริมาณขยะมูลฝอยให้น้อยลง โดยนำหลักการ 3R มาใช้ซึ่งประกอบด้วย

Reduce (ใช้น้อย) คือ ลดการบริโภคสินค้า ใช้อย่างประหยัดและใช้เท่าที่จำเป็น

Reuse (ใช้ซ้ำ) คือ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุดก่อนแปรสภาพเป็นขยะ

Recycle (รีไซเคิลหรือใช้ใหม่) คือ การนำขยะมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

นโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย 3 นโยบาย คือ

นโยบายที่ 1 ลดการใช้ถุงสินค้า โดยการให้ประชาชนนำถุงสินค้าหรือตะกร้าไปซื้อสินค้า เพื่อลดปริมาณการผลิตเม็ดพลาสติกในการนำมาใช้ทำเป็นถุงสินค้า เนื่องจากถุงสินค้ามีสภาพวัสดุสามารถใช้ซ้ำได้ ดังนั้นนโยบายนี้จึงเป็นนโยบายที่เป็นทั้งการ Reduce (ใช้น้อย) คือ ลดการบริโภคสินค้า ใช้อย่างประหยัดและใช้เท่าที่จำเป็น และ Reuse (ใช้ซ้ำ) คือ มีการนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าที่สุดก่อนแปรสภาพเป็นขยะมูลฝอย ซึ่งเป็นการลดปริมาณการผลิตและลดปริมาณขยะมูลฝอยได้อีกด้วย

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

มาตรการที่ 1 ถ้านำเอาถุงใส่สินค้าหรือตะกร้ามาจะลดราคาสินค้า (ตามราคาต้นทุนถุง)

มาตรการที่ 2 มีของตอบแทนให้สำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง เช่น ไข่ไก่ เป็นต้น

มาตรการที่ 3 มีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง

มาตรการที่ 4 บังคับให้ซูเปอร์มาเก็ตห้ามคิดค่าถุงเป็นต้นทุน

นโยบายที่ 2 สนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยการให้บริษัทต่างๆมีการนำวัสดุกลับไปหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (การมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่) ซึ่งเป็นการสนับสนุนแผนงานการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ของภาครัฐ ภาครัฐจึงควรมีรางวัลตอบแทนโดยด้วยรางวัล หรือบริษัทซึ่งได้ทำการผลิตสินค้าจากสิ่งหมุนเวียนได้ควรได้รับสิทธิ์ที่จะใช้ "สัญลักษณ์การหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่" ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยรัฐบาล

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

มาตรการที่1 มีโลโก้ที่เป็นสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีการ recycle

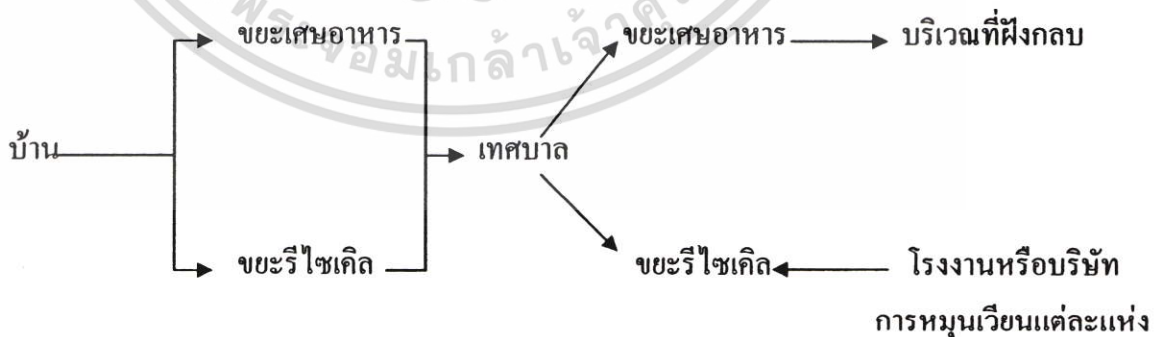
มาตรการที่2 ลดภาษี / ค่าธรรมเนียม บริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

มาตรการที่3 มีชั้นเพื่อวางแบ่งสินค้าจากบริษัทที่มีการ recycle โดยเฉพาะ

มาตรการที่4 มีกฎ / ข้อบังคับให้บริษัทต้องมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

นโยบายที่ 3 ให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยให้ประชาชนคัดแยกขยะเป็น 2 ประเภท คือ ขยะเศษอาหาร ขยะรีไซเคิล ทำการแยกใส่ถุงขยะแต่ละประเภทให้สามารถเข้าสู่กระบวนการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยการแยกขยะที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจหรือขยะที่เป็นวัสดุที่สามารถแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ กระดาษ ขวดเศษแก้ว กระจ้ออลูมิเนียม กระจ้อโลหะ พลาสติก ผ้า และอื่นๆ โดยกระบวนการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่แบ่งออกเป็น 4 โครงการ (ธัชภาณุ, 2538) ดังนี้

1) โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

1. ประชาชนแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นขยะที่เป็นเศษอาหารและขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียน

2. โดยขยะทั้ง 2 ส่วนนี้จะถูกเก็บรวบรวมโดยรัฐ (เทศบาล)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ขยะส่วนที่ 1 ที่เป็นเศษอาหารจะถูกนำไปจัดการ (Disposal) บริเวณที่ฝังกลบด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ขยะส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนจะมีโรงงานหรือบริษัทหมุนเวียนแต่ละแห่งมารับซื้อเพื่อผ่านกระบวนการกลับมาใช้ใหม่

โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล เป็นระบบที่เทศบาลเป็นผู้จัดการทั้งหมดตั้งแต่การเก็บรวบรวมจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ดังนั้นจึงเป็นภาระหนักของเทศบาล ประสิทธิภาพการจัดการขยะจึงไม่ดีพอ แต่ระบบนี้เป็นระบบที่ปลอดภัยและเป็นระบบที่มีความสะดวกจาก US. Environmental Protection Agency (US. EPA) (อ้างใน ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531) ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการขยะจากองค์กรของรัฐเป็นระบบที่สะดวกและประชาชนไว้วางใจ

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อโครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

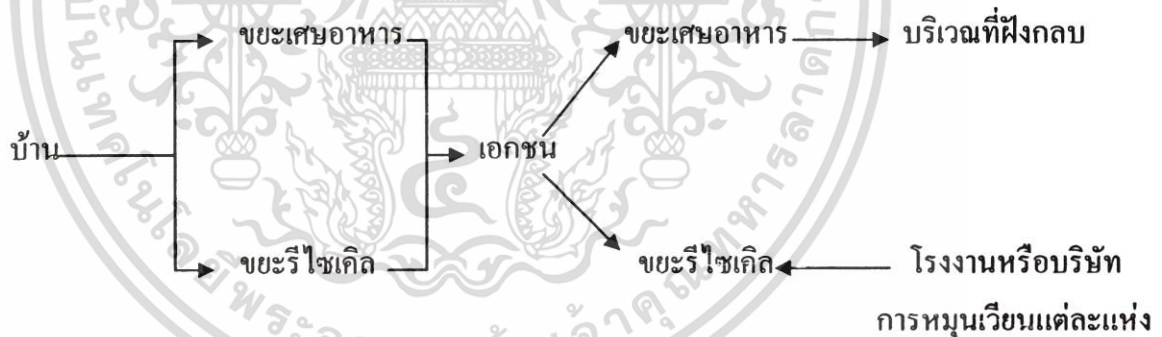
มาตรการที่ 1 มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ

มาตรการที่ 2 บ้านที่มีการคัดแยกขยะจะมีของตอบแทนให้ เช่น ทิชชู ผ้ากันเปื้อน เป็นต้น

มาตรการที่ 3 บ้านที่ไม่คัดแยกขยะจะไม่เก็บขนขยะให้

มาตรการที่ 4 มีกฎ / ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน

2) โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

1. ประชาชนแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นขยะที่เป็นเศษอาหารและขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียน

2. ขยะส่วนที่ 1 ที่เป็นเศษอาหารจะถูกนำไปจัดการ (Disposal) บริเวณที่ฝังกลบ

3. ขยะส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนจะมีบริษัทเอกชนมาเก็บรวบรวมจากบ้านเรือนประชาชน

4. บริษัทเอกชนจะนำขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนแยกออกเป็นแต่ละประเภทและส่งไปยังโรงงานแต่ละโรงงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน เป็นระบบที่ไม่ต้องผูกพันกับงบประมาณของรัฐ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและเป็นประโยชน์กับเทศบาลเนื่องจากการลดปริมาณขยะที่เทศบาลจะต้องเก็บขนทำให้ระบบการเก็บขนขยะเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นและในขณะเดียวกันก็เป็นการลดค่าใช้จ่ายอีกด้วย แต่ระบบนี้อาจมีปัญหากับเงินทุนในการดำเนินงาน และถ้ามีการควบคุมที่ไม่ดีพออาจทำให้เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อตัวเองมากเกินไปจาก US. Environmental Protection Agency (US. EPA) (อ้างใน ปรีดา เข้มเจริญวงศ์, 2531) ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการขยะจากองค์กรเอกชนเข้ามาดำเนินการ อาจมีปัญหากจากการหาผลประโยชน์เพื่อตัวเองมากเกินไปทำให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนได้ เช่น การเก็บค่าบริการมากเกินไป เป็นต้น ดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญกับระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ถูกรวบรวมโดยเทศบาลมากกว่าระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ถูกรวบรวมโดยบริษัทเอกชน

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อโครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

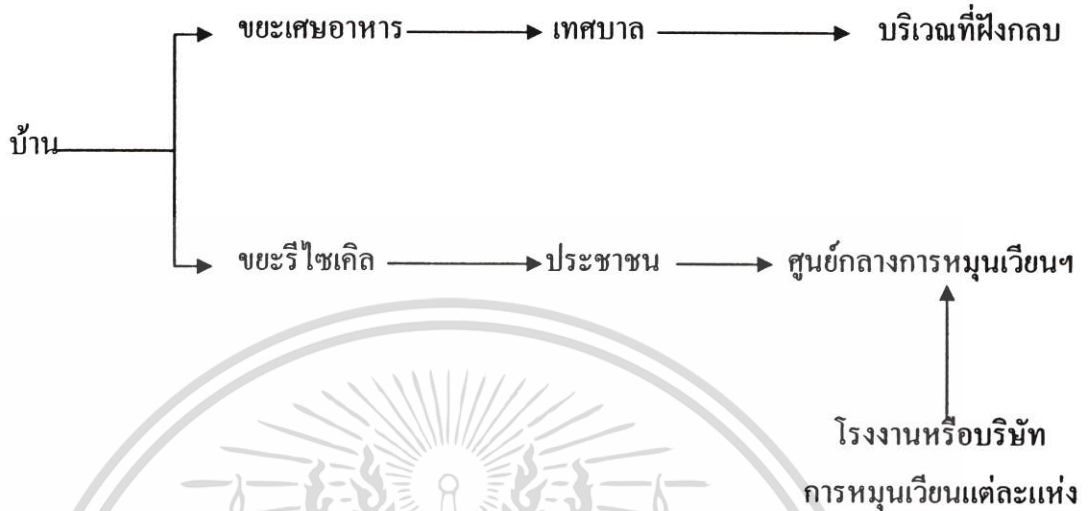
มาตรการที่1 บริษัทมีการให้ผลประโยชน์กับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ

มาตรการที่2 มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ

มาตรการที่3 ให้รัฐมีการสนับสนุนกับบริษัทที่ดำเนินการ

มาตรการที่4 มีการเพิ่มความถี่ในการเก็บรวบรวมขยะ

3) โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียน การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

1. ประชาชนแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นขยะที่เป็นเศษอาหารและขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียน โดยขยะส่วนที่หนึ่งซึ่งเป็น ขยะจำพวกเศษอาหารจะถูกเก็บรวบรวมโดยรัฐ (เทศบาล) และนำไปจัดการ (Disposal) บริเวณที่ฝังกลบ
2. ขยะส่วนที่ 2 ที่เป็นขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนประชาชนจะต้องนำไปทิ้งยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่
3. ณ ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ขยะถูกแยกเป็นกลุ่มต่างๆ เช่น กระดาษ, ขวด, เศษแก้ว, กระจังอลูมิเนียม, กระจังโลหะ, พลาสติก, ผ้า เป็นต้น
4. ขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนจะถูกจำหน่ายไปยังโรงงานหรือบริษัทการหมุนเวียนแต่ละแห่งเพื่อที่จะผ่านกระบวนการ
5. ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ได้รับเงินจากโรงงานหรือบริษัทโดยการขายสินค้าที่สามารถนำมาหมุนเวียนได้

โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) เป็นระบบที่ประชาชนจะต้องมีส่วนในการที่จะนำขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนไปยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ทำให้เกิดความยุ่งยาก และระบบนี้เทศบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งศูนย์นี้ค่อนข้างสูง แต่ถ้าคำนวณต่อตันของขยะที่จะต้องนำไปกำจัดยังบริเวณที่ฝังกลบ จะเห็นว่าระบบนี้ขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนถูกแยกออกทำให้ปริมาณขยะที่ถูกนำไปกำจัดบริเวณที่ฝังกลบเหลือมีปริมาณน้อยลง ซึ่งเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลลง ค่าใช้จ่ายนี้สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ศูนย์กลางนี้ ในระยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ยาวแล้วระบบแบบนี้จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากเป็นระบบที่นิยมกันในต่างประเทศ ซึ่งการจัดการศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่สามารถดำเนินการโดยภาคเอกชน

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อโครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวม โดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

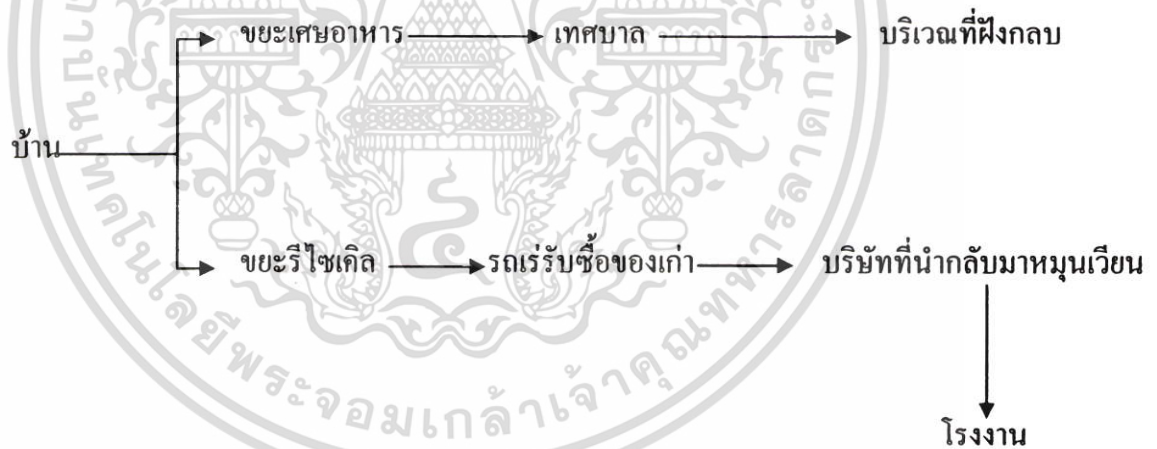
มาตรการที่1 มีเงินรางวัล / สิ่งตอบแทน

มาตรการที่2 สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน

มาตรการที่3 มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ให้ประชาชนเข้าใจ

มาตรการที่4 มีกฎ / ข้อบังคับให้ไปทิ้งขยะที่ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

4) โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า

1. ประชาชนแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน คือ เป็นขยะที่เป็นเศษอาหารและขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียน
2. ขยะส่วนที่ 1 ที่เป็นเศษอาหารจะถูกนำไปจัดการ (Disposal) บริเวณที่ฝังกลบโดยเทศบาล
3. ขยะส่วนที่ 2 ซึ่งเป็นขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนจะถูกเก็บรวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่าตามบ้านแต่ละบ้าน
4. รถเร่รับซื้อของเก่าจะนำขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนไปขายยังบริษัทหมุนเวียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนเหล่านี้จะถูกแยกประเภท และส่งไปยังโรงงานแต่ละแห่ง

โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า ระบบนี้เป็นระบบที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันทำให้ง่ายต่อการดำเนินการเพียงแต่ต้องมีการวางระบบให้เหมาะสมซึ่งจะทำให้เกิดประสิทธิภาพการลดปริมาณขยะมากขึ้น เป็นระบบที่ประโยชน์เกิดกับประชาชนโดยตรง (มีการตอบแทนในทันที) แต่ระบบนี้ก็อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม การลักขโมยถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมและเป็นระบบ

มาตรการที่จะนำมาใช้สนับสนุน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชาชนต่อโครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวม โดยรถเร่รับซื้อของเก่า

มาตรการที่1 ให้รถเร่รับซื้อของเก่าซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำตาม

วันที่กำหนด

มาตรการที่2 มีตารางเวลาแสดงถึงเวลาที่รถเร่รับซื้อของเก่าจะเข้ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่

มาตรการที่3 สามารถขายขยะทุกประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้กับรถเร่รับซื้อของเก่า

มาตรการที่4 ให้มีระบบควบคุมผู้ที่จะเข้ามารับซื้อของเก่า เพื่อป้องกันปัญหาการลักขโมยและอาชญากรรม

ในงานวิจัยนี้จะนำเรื่องทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายทั้ง 3 นโยบาย คือ นโยบายที่
ให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน นโยบายลดการใช้ถุงพลาสติก และนโยบาย
สนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ มาหาความสัมพันธ์กับความรู้ของ
ประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และนำมาหามาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับ
นโยบายและ โครงการต่างๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่านโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและ
โครงการระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับความ
ร่วมมือจากประชาชน ดังนั้นมาตรการที่ใช้สนับสนุนต่างๆจึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังจะเห็นได้จาก
งานวิจัยของดีโบรา (Deborah, 1990) ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมลดปริมาณขยะกับการให้ความ
ร่วมมือ (participation) ใน 2 กรณี คือ การใช้ซ้ำ (Reuse) และการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่
(Recycle) ผลจากการวิเคราะห์พบว่าประชาชนที่ไม่มีการใช้ซ้ำ(Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่
(Recycle) ขยะมูลฝอยเป็นเพราะประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่
(Recycle) และเป็นเพราะรัฐไม่มีมาตรการที่ใช้สนับสนุนนั่นเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากวรรณกรรมทั้งหมดที่ได้ทบทวนมาทำให้สามารถสร้างกรอบแนวคิดเกี่ยวข้องกับงานวิจัยครั้งนี้ได้ว่า การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนมีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่มใหญ่ คือ

1. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน
2. ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย
3. ทักษะคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย ดังรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แผนภาพแสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ซึ่งประกอบไปด้วย พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในปัจจุบัน ความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และการหาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยการพิจารณาแบ่งส่วนของการวิจัยนี้อยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและความรู้จากการทบทวนวรรณกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 3.1 พื้นที่ศึกษา
- 3.2 การเก็บข้อมูล
- 3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 พื้นที่ศึกษา

3.3.1 การเลือกพื้นที่ศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรม วัตถุประสงค์ของการศึกษา และขอบเขตของการศึกษา ได้กำหนดแนวทางในการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) เป็นพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศและมีประชากรหนาแน่นที่สุด และยังพบว่ากรุงเทพมหานครมีสถิติการเพิ่มขึ้นของปริมาณขยะมูลฝอยทุกปี จากข้อมูลขยะที่เก็บขนได้ระหว่างปี 2528 – 2545 พบว่ามีปริมาณเพิ่มขึ้นกว่า 2 เท่า โดยในปี 2545 มีปริมาณขยะสูงถึง วันละประมาณ 11,030 ตัน ดังนั้นจึงเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

2) เป็นกลุ่มคนหลากหลายระดับ เนื่องจากงานวิจัยมีการวัดความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของงานวิจัยนี้ ดังนั้นจึงต้องอาศัยกลุ่มคนที่มีความรู้หลากหลาย กลุ่มตัวอย่างจึงต้องมีทั้งคนในระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

3) เป็นหมู่บ้านจัดสรร เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ต้องการศึกษาการลดปริมาณขยะมูลฝอย ดังนั้นจึงเลือกที่จะศึกษาบ้านเดี่ยวที่มีสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับขยะมูลฝอยใกล้เคียงกัน ทั้งการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ช่องทางการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน และปัญหาที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอย ดังนั้นจึงเลือกทำการศึกษาหมู่บ้านจัดสรร

จากการสำรวจภาคสนามเพื่อหาพื้นที่ศึกษา บนถนนรามคำแหงซึ่งมีโครงการบ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก โดยถนนรามคำแหงเป็นถนนกว้าง 6 ช่องจราจร มีระยะทางประมาณ 20 กิโลเมตร โดยเริ่มจากสี่แยกคลองตัน จนถึงถนนสุวินทวงศ์เป็นเส้นทางที่มีการทำธุรกิจบ้านจัดสรรมานานกว่า 20 ปี โครงการบ้านจัดสรรขนาดเล็กและขนาดใหญ่เกิดขึ้นตลอดแนวถนนรามคำแหง โดยมีโครงการต่างๆอยู่บริเวณ 2 ฟังฟากถนน มีโครงการบ้านจัดสรร เช่น หมู่บ้านเสรี หมู่บ้านพฤกษชาติ หมู่บ้านสัมมาร หมู่บ้านธารรมย์ หมู่บ้านปรีชา เป็นต้น

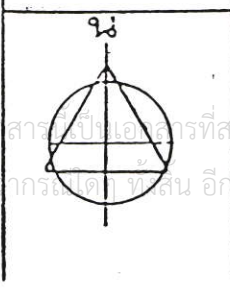
โดยโครงการที่เลือกเป็นพื้นที่ศึกษา คือ หมู่บ้านสัมมาร เขตบางกะปิ ซึ่งเป็นเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน เป็นโครงการบ้านจัดสรรที่รองรับกลุ่มคนหลากหลายระดับ และเนื่องจากหมู่บ้านสัมมารเป็นหมู่บ้านที่จำนวนครัวเรือนมาก เป็นหมู่บ้านเปิด สะดวกต่อการเดินทาง และช่วยลดระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 3.1 แผนที่แสดงหมู่บ้านจัดสรรที่ทำการศึกษ

แผนที่แสดง : หมู่บ้านที่ศึกษา
 สัญลักษณ์ : — ถนนสายหลัก ① หมู่บ้านสัมมากร
 — ถนนสายรอง
 — ถนนซอย
 ที่มา: กองผังเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 การกำหนดขนาดตัวอย่าง

การหาขนาดตัวอย่าง

หมู่บ้านสัมมากร บางกะปิ กลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนหลังคาเรือนประมาณ 1,200 หลังคาเรือน

จากสูตรของ (Roscoe, 1969 : 156-157)

$$n > (Z/d)^2 \sigma^2 \quad (3.1)$$

n = จำนวนตัวอย่างประชากร

Z = คะแนน Z ตามระดับความมีนัยสำคัญที่กำหนด

($Z = \pm 1.96$ เมื่อ $\alpha = 0.05$)

d = ค่าความคลาดเคลื่อนมากที่สุดที่จะยอมรับได้

σ = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร

จากการทำ Pretest ของตัวแปรสามารถหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะเป็นตัวประมาณค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในสูตร การเลือกตัวแปรความรู้ เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ เนื่องจาก 1. ค่าคะแนนความรู้มีความสำคัญในการวิจัยครั้งนี้

2. ค่าคะแนนความรู้มีความผันแปรสูง

ดังนั้นได้ค่าประมาณส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ) = 3.43

แทนค่าในสมการดังนี้

n = จำนวนตัวอย่างประชากร

$Z = \pm 1.96$

$d = \pm 0.34$ (≈ ร้อยละ 10 ของค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)

$S = 3.43$ (จากการทำ Pretest)

เพราะฉะนั้น

$$n > \frac{(1.96)^2 \times (3.43)^2}{(0.34)^2}$$

$$> 149.41$$

$$= 150 \text{ ตัวอย่าง \#}$$

สำหรับการเก็บข้อมูลในการศึกษานี้ จะใช้การเก็บแบบมีระบบ (Systematic sampling) ในช่วงเว้นระยะ ; เมื่อ $N =$ ขนาดของประชากร
 $n =$ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{array}{lcl} \text{ดังนั้น ได้ว่า} & \text{ขนาดของประชากร} & = 1,200 = 8 \\ & \text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง} & 150 \end{array}$$

จากผลการคำนวณที่ได้ดังกล่าวการเก็บตัวอย่าง การเก็บข้อมูลจะเริ่มเก็บจากบ้านที่ทำการสุ่มโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) ที่บ้านหลังแรก แล้วเว้นไป 8 หลัง จนครบจำนวนที่ต้องการ ดังนั้นจะได้ข้อมูล 150 ตัวอย่าง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 การเก็บข้อมูล

1) การสำรวจภาคสนามและการสอบถามเบื้องต้น จะได้ลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในหมู่บ้านสัมมากรปัจจุบัน ช่องทางการลดปริมาณขยะมูลฝอย ซึ่งหมู่บ้านสัมมากรเป็นหมู่บ้านเปิด (Open) ดังนั้นรถรับซื้อเก่าสามารถเข้ามารับซื้อสิ่งที่ไม่ใช่แล้ว (ขยะมูลฝอย) ได้ แต่ทางโครงการอนุญาตให้รถรับซื้อของเก่าเข้ามารับซื้อของเก่าเฉพาะช่วงวันเสาร์และวันอาทิตย์ เนื่องจาก วันเสาร์และวันอาทิตย์เป็นวันหยุด ซึ่งคนส่วนใหญ่อยู่บ้านเป็นการป้องกันการเกิดปัญหาการลักขโมยและปัญหาอาชญากรรม

โดยทำการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับราคารับซื้อขยะประเภทต่างๆจากรถรับซื้อของเก่าที่เข้ามารับซื้อสิ่งที่ไม่ใช่แล้ว (ขยะมูลฝอย) ในหมู่บ้านสัมมากร และร้านรับซื้อของเก่าชาป๊วและยี่ป๊วที่รับซื้อสิ่งที่ไม่ใช่แล้ว (ขยะมูลฝอย) จากรถรับซื้อของเก่า

2) สำรวจการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนของประชาชน ทั้งด้านการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นและการทบทวนวรรณกรรม มาสร้างเป็นแบบสอบถาม ซึ่งเก็บตัวอย่างจากประชากรศึกษา 150 ครัวเรือน

3.2.2 วิธีการเก็บและบันทึกข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ในการสำรวจและเก็บข้อมูลจะทำการอบรมผู้ช่วยในการวิจัยในวิธีการเก็บข้อมูล ผู้ศึกษาจะทำความเข้าใจกับผู้ช่วยวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ของการสำรวจ การปฏิบัติงาน วิธีการสำรวจการแจกแบบสอบถามกลุ่มประชากร เทคนิควิธี และขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนวิธีการบันทึกข้อมูลเพื่อให้ทุกคนทำการสำรวจ และแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ให้เป็นไปในแนวเดียวกัน ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ ผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านสัมมาร โดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

1. ทำการสัมภาษณ์ในวันเสาร์ และอาทิตย์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นวันหยุดของบุคคลหลายอาชีพ
2. เริ่มสัมภาษณ์จากบ้านที่สุ่มอย่างง่ายได้เป็นบ้านแรกแล้วเว้นไป 8 หลังคาเรือน ทำงนครบทั้งหมด 150 คริวเรือน
3. ในการแจกแบบสัมภาษณ์นั้น ได้ให้ผู้แจกแบบสอบถามทุกคน ทำความเข้าใจกับประชากรศึกษาทุกรายว่า การวิจัยนี้เป็นการศึกษา ไม่มีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ หรือเกี่ยวกับการอยู่อาศัยแต่จะเป็นข้อมูลที่จะนำไปศึกษาต่อเพื่อทราบถึง การจัดการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนก่อนที่จะนำขยะเหล่านั้น ไปกำจัด และทำให้เกิดประโยชน์ต่อไป

3.2.3 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและระดับการวัด

ตารางที่ 3.1 แสดงตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาและระดับการวัด

ตัวแปร	ระดับการวัด
1. พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน <u>การจัดการขยะมูลฝอยประเภทต่างๆจากบ้านเรือน</u>	Nominal
2. ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะที่เกิดจากบ้านเรือน <u>ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ</u> - ประเภทของขยะมูลฝอย - การจัดการขยะมูลฝอย - ผลที่เกิดจากขยะมูลฝอย <u>ประเภทของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับขยะ</u>	Interval Interval Interval Nominal
3. ทักษะคดีที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะที่เกิดจากบ้านเรือน <u>ทักษะคดีที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะแบบต่างๆ</u> - นโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน - นโยบายลดการใช้ถุงพลาสติก - นโยบายให้บริษัทมีแผนงานนำกลับมาใช้ใหม่ <u>ทักษะคดีที่มีต่อโครงการระบบการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่</u> <u>แบบต่างๆ</u> - ระบบการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล - ระบบการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเอกชน - ระบบการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลาง <u>การหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)</u> - ระบบการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อ <u>ของเก่า</u> <u>ทักษะคดีที่มีต่อมาตรการที่ใช้สนับสนุน</u>	Nominal Nominal Nominal Ordinal Ordinal Ordinal Ordinal Nominal

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.4 การเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

รูปที่ 3.1 แสดงความเชื่อมโยงระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย (ตัวแปรอิสระ) กับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนและทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย (ตัวแปรตาม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ใช้วิธีทางสถิติ SPSS/PC (Statistical Package for the Social Sciences/Personal Computer) ช่วยในการประมวลผล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

3.3.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรและการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

ข้อมูลที่ใช้ในการอธิบายลักษณะทั่วไปของประชากรศึกษาเป็นข้อมูลประเภทกลุ่ม (Nominal) และประเภทอัตราส่วน (Ratio) ซึ่งจะแสดงข้อมูลโดยใช้ตารางที่แบ่งตามประเภทของข้อมูล โดยการจุกกลุ่มข้อมูล ใช้สถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum)

พฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยแต่ละประเภทจากบ้านเรือนเป็นข้อมูลประเภทกลุ่ม (Nominal) ซึ่งจะแสดงข้อมูลโดยใช้ตารางที่แบ่งตามประเภทของข้อมูล โดยการจุกกลุ่มข้อมูลใช้สถิติร้อยละ (Percentage)

3.3.2 การวิเคราะห์ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

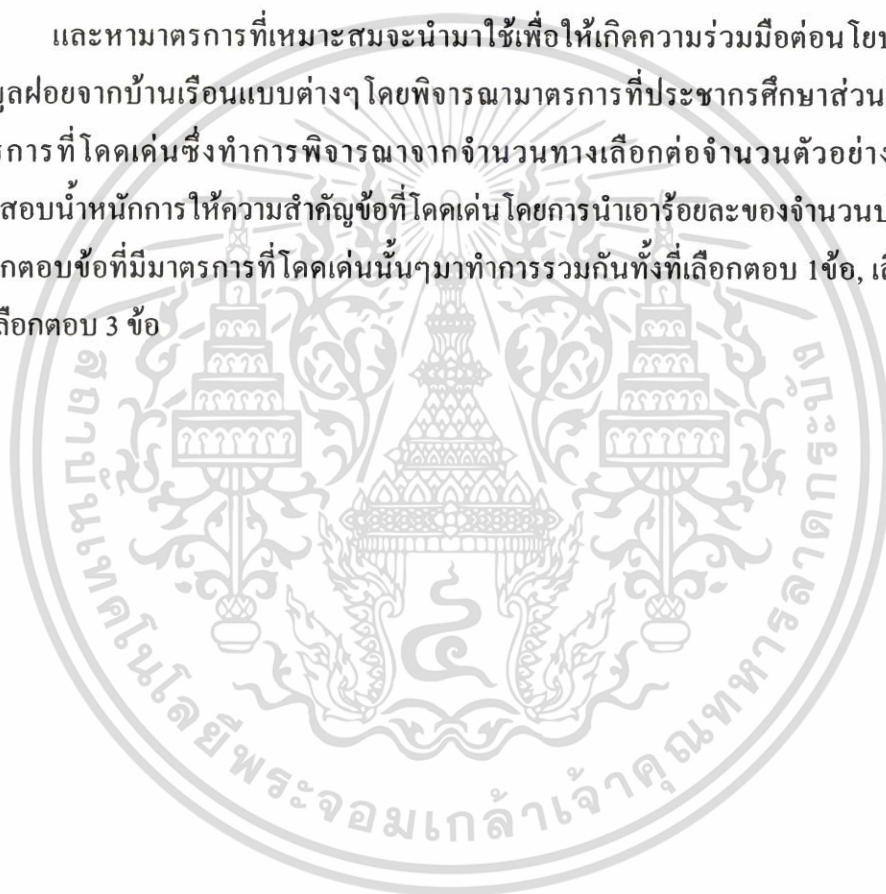
วิเคราะห์หาระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยการให้ตอบคำถามเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือนทั้งด้านประเภทของขยะ การจัดการขยะแต่ละประเภท ผลที่เกิดจากขยะแต่ละประเภท ทั้งหมดจำนวน 15 ข้อ คะแนนรวม 15 คะแนน แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน ได้แก่ ต่ำ ปานกลาง สูง โดยแบ่งช่วงตามความถี่ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ไคสแควร์ได้

ลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะเป็นข้อมูลประเภทกลุ่ม (Nominal) ใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square test, X^2) และมีระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ 0.05 โดยมีสมมุติฐานทางสถิติ H_0 คือ ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน และหาขนาดความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การฉกฉกร (Contingency Coefficient) ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ของการได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะกับความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย และความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะกับพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

3.3.3 การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยมาตรการต่างๆกัน

ทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนเป็นข้อมูลประเภทกลุ่ม (Nominal) ใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ (Chi-Square test, X^2) และมีระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ 0.05 โดยมีสมมติฐานทางสถิติ H_0 คือ ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน และหาขนาดความสัมพันธ์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถ่วง (Contingency Coefficient) ของเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ของความรู้ของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

และหามาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนแบบต่างๆโดยพิจารณามาตรการที่ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกจากมาตรการที่โดดเด่นซึ่งทำการพิจารณาจากจำนวนทางเลือกต่อจำนวนตัวอย่างทั้งหมด และตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่นโดยการนำเอาร้อยละของจำนวนประชากรศึกษาที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆมาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ และเลือกตอบ 3 ข้อ

บทที่ 4

การวิเคราะห์การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาพฤติกรรมและทัศนคติของประชาชนเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะจากบ้านเรือนและความรู้ของประชาชนที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย ผู้ศึกษาได้แยกเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรและการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

4.2 การวิเคราะห์ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

4.3 การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยมาตรการต่างๆกัน

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะประชากรและการวิเคราะห์พฤติกรรมภารกิจขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

4.1.1 ลักษณะประชากรศึกษา

พิจารณาลักษณะทั่วไปของประชากรศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้รวมของครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (ตารางที่ 4.1 - 4.2) พบว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.7) รองลงมาเป็นเพศชาย (ร้อยละ 43.3) มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 45 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 57.3) รองลงมามีการศึกษาดำรงต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 29.3) และมีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุด (ร้อยละ 13.3) ประกอบอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานหรือเป็นพนักงานของบริษัทเอกชนที่มีรายได้ประจำเป็นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 41.3) รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 33.3) รายได้ในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ที่ 30,001-60,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 42) รองลงมามีรายได้มากกว่า 60,000 ต่อเดือน (ร้อยละ 30.7) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คนต่อครัวเรือน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน ร้อยละ คุณลักษณะของประชากรศึกษา (ข้อมูลประเภทกลุ่ม)

ปัจจัย	จำนวน(คน) N = 150	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	43.3
หญิง	85	56.7
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	44	29.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	86	57.3
สูงกว่าปริญญาตรี	20	13.3
อาชีพ		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ พนักงานบริษัทเอกชน	62	41.3
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	50	33.3
แม่บ้าน/พ่อบ้าน/เกษียณ	38	25.3
รายได้ครัวเรือน		
ต่ำกว่า 30,000บาท/เดือน	39	27.3
30,001 - 60,000บาท/เดือน	60	42.0
มากกว่า 60,000 บาท/เดือน	44	30.7

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะประชากรศึกษา (ข้อมูลประเภทช่วง)

ปัจจัย(หน่วยวัด)	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด - ค่าสูงสุด	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุ(ปี)	44.84	24 - 80	10.75
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน(คน)	4.48	2 - 10	1.58

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยประเภทต่างๆจากบ้านเรือน

พิจารณาลักษณะการทิ้งขยะประเภทต่างๆที่เกิดจากบ้านเรือนของประชากรศึกษา ออกเป็น ขยะเปียก (Garbage) ได้แก่ เศษอาหาร ซึ่งเป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ (Degradable) และ ขยะแห้ง (Rubbish) สามารถแบ่งออกเป็นขยะที่เผาไหม้ได้ง่าย (Combustible) ได้แก่ ถุงพลาสติก เศษพลาสติก (ถุงใส่ขนม, ซองพลาสติก เป็นต้น) ขวดพลาสติก ถุงกระดาษ ก่องกระดาษขนาดใหญ่ ก่องกระดาษขนาดเล็ก(ก่องน้ำผลไม้, ก่องนม, ก่องขนม เป็นต้น) หนังสือพิมพ์, นิตยสาร เศษกระดาษ (ไม่เป็นเล่ม เศษเอกสาร เป็นต้น) เสื้อผ้าเก่า และขยะที่ไม่เผาไหม้ และเผาไหม้ได้ยาก (Uncombustible) ได้แก่ ขวดแก้ว เศษแก้ว (แก้วใส่น้ำแตก, ขวดแตก เป็นต้น) กระจังอะลูมิเนียม (น้ำอัดลม, เครื่องดื่ม) กระจังสังกะสี (ปลากระป๋อง, ผลไม้กระป๋อง, น้ำผลไม้กระป๋อง เป็นต้น) เศษโลหะ ซึ่งขยะเหล่านี้เป็นขยะที่ไม่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ หรือต้องใช้เวลานานในการย่อยสลายตามธรรมชาติ (Non-degradable)

เมื่อจำแนกขยะมูลฝอยตามระดับการถูกทิ้งรวมกับขยะจากบ้านเรือนประเภทต่างๆ (ตารางที่ 4.3) สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ ขยะที่มีระดับการทิ้งรวมมาก ได้แก่ ขยะจำพวก กระจังสังกะสี เศษพลาสติก ก่องกระดาษขนาดเล็ก เศษอาหาร เศษแก้วและกระจังอะลูมิเนียม (ร้อยละ 84.7, 83.3, 77.3, 72.7, 72.7 และ 62.7 ตามลำดับ) ขยะที่มีระดับการทิ้งรวมปานกลาง ได้แก่ ขยะจำพวก เศษกระดาษ ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ และเศษโลหะ (ร้อยละ 38.7, 37.3, 36.7 และ 34.7 ตามลำดับ) และขยะที่มีระดับการทิ้งรวมน้อย ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ก่องกระดาษขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร และเสื้อผ้าเก่า (ร้อยละ 22.0, 19.3, 15.3, 6.0 และ 2.7 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.3 แสดงร้อยละของลักษณะการจัดการขยะต่างๆที่เกิดจากบ้านเรือนของประชากรศึกษา
(ข้อมูลประเภทกลุ่ม)

ระดับการทิ้งรวม	สิ่งที่เป็นขยะมูลฝอย จากบ้านเรือน	การจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน							
		ทิ้งรวม		ขาย		ใช้ซ้ำ		ทิ้งแยก	
		จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ	จำนวน คน	ร้อยละ
มาก	- กระจ้องสังกะสี	125	84.7	5	3.3 ^a	0	- ^c	18	12.0 ^a
	- เศษพลาสติก	125	83.3	0	- ^a	12	8.0 ^c	13	8.7 ^a
	- ก่อ่งกระดาษขนาดเล็ก	116	77.3	18	12.0 ^a	0	- ^c	16	10.7 ^a
	- เศษอาหาร	109	72.7	0	- ^a	27	18.0 ^c	12	9.3 ^a
	- เศษแก้ว	109	72.7	0	- ^a	0	- ^c	41	27.3 ^a
	- กระจ้องอลูมิเนียม	94	62.7	35	23.3 ^b	0	- ^c	21	14.0 ^b
ปานกลาง	- เศษกระดาษ	58	38.7	55	36.7 ^b	21	14.0 ^d	16	10.7 ^b
	- ก่อ่งพลาสติก	56	37.3	10	6.7 ^a	89	59.3 ^d	5	3.3 ^a
	- ก่อ่งกระดาษ	55	36.7	0	- ^a	72	48.0 ^d	13	8.7 ^a
	- เศษโลหะ	52	34.7	63	42.0 ^b	11	7.3 ^c	24	16.0 ^b
น้อย	- ขวดพลาสติก	33	22.0	54	36.0 ^b	42	28.0 ^d	24	14.0 ^b
	- ขวดแก้ว	29	19.3	67	44.7 ^b	19	12.7 ^d	35	23.3 ^b
	- ก่อ่งกระดาษขนาดใหญ่	23	15.3	57	38.0 ^b	52	34.7 ^d	18	12.0 ^b
	- หนังสือพิมพ์, นิตยสาร	9	6.0	59	39.3 ^b	45	30.0 ^d	37	24.7 ^b
	- เสื้อผ้าเก่า	4	2.7	0	- ^a	37	24.7 ^{d*}	109	72.7 ^{***}

*** หมายถึง

a หมายถึง ราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าต่ำ

b หมายถึง ราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าสูง

c หมายถึง สภาพวัตถุไม่สามารถนำมาใช้ซ้ำ

d หมายถึง สภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้

* หมายถึง ทำผ้าจี้รีว

** หมายถึง บริจาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

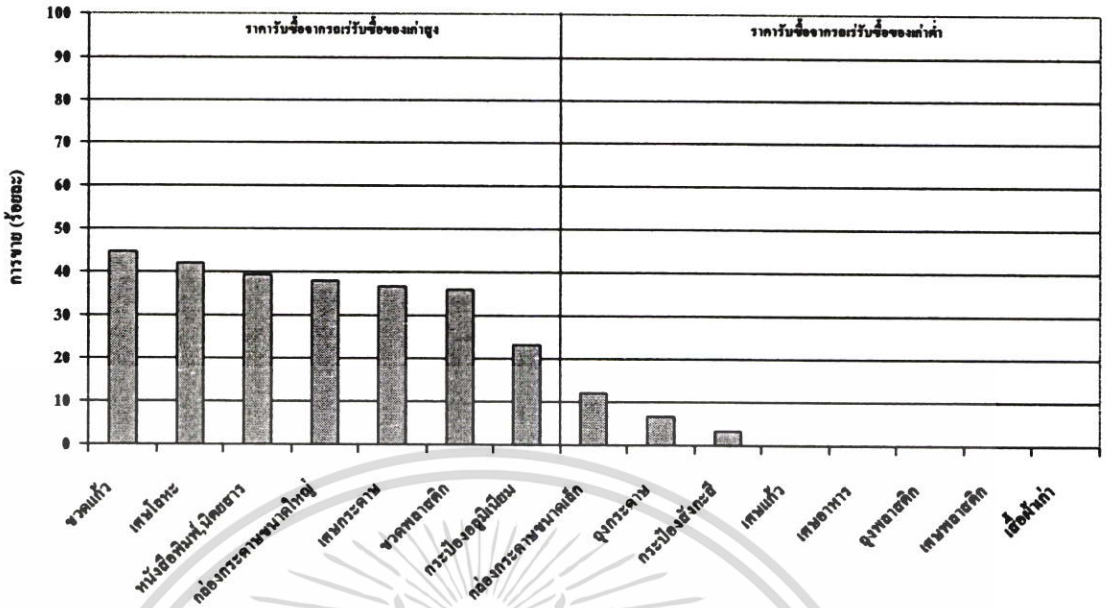
เมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการขาย (รูปที่ 4.1) พบว่า ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าสูงจะมีการขายจากประชากรศึกษามาก ซึ่งได้แก่ ขยะจำพวก ขวดแก้ว เศษโลหะ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร กล่องกระดาษขนาดใหญ่ เศษกระดาษ ขวดพลาสติก และกระป๋องอลูมิเนียม (ร้อยละ 44.7, 42.0, 39.3, 38.0, 36.7, 36.0 และ 23.3 ตามลำดับ) ในขณะที่ขยะที่รถเร่รับซื้อของเก่าให้ราคาต่ำจะมีการขายจากประชากรศึกษาน้อย ได้แก่ ขยะจำพวก กล่องกระดาษขนาดเล็ก ถุงกระดาษ กระป๋องสังกะสี เศษพลาสติก เศษอาหาร เศษแก้ว ขวดพลาสติก และเสื้อผ้าเก่า (ร้อยละ 12.0, 6.7, 3.3 และที่เหลือร้อยละ 0 ตามลำดับ)

พิจารณาจากพฤติกรรมการใช้ซ้ำ (รูปที่ 4.2) พบว่า ขยะที่มีสภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้จะมีการใช้ซ้ำจากประชากรศึกษามาก ได้แก่ ขยะจำพวก ขวดพลาสติก ถุงกระดาษ กล่องกระดาษขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ขวดพลาสติก เสื้อผ้าเก่า และเศษกระดาษ (ร้อยละ 59.3, 48.0, 34.7, 30.0, 28.0, 24.6 และ 14.0 ตามลำดับ) ในขณะที่ขยะที่สภาพวัตถุไม่ความสามารถนำมาใช้ซ้ำจะมีการใช้ซ้ำจากประชากรศึกษาน้อย ได้แก่ ขยะจำพวก เศษพลาสติก เศษโลหะ กระป๋องสังกะสี กระป๋องอลูมิเนียม เศษแก้ว และกล่องกระดาษขนาดเล็ก (ร้อยละ 8.0, 7.3 และที่เหลือร้อยละ 0 ตามลำดับ)

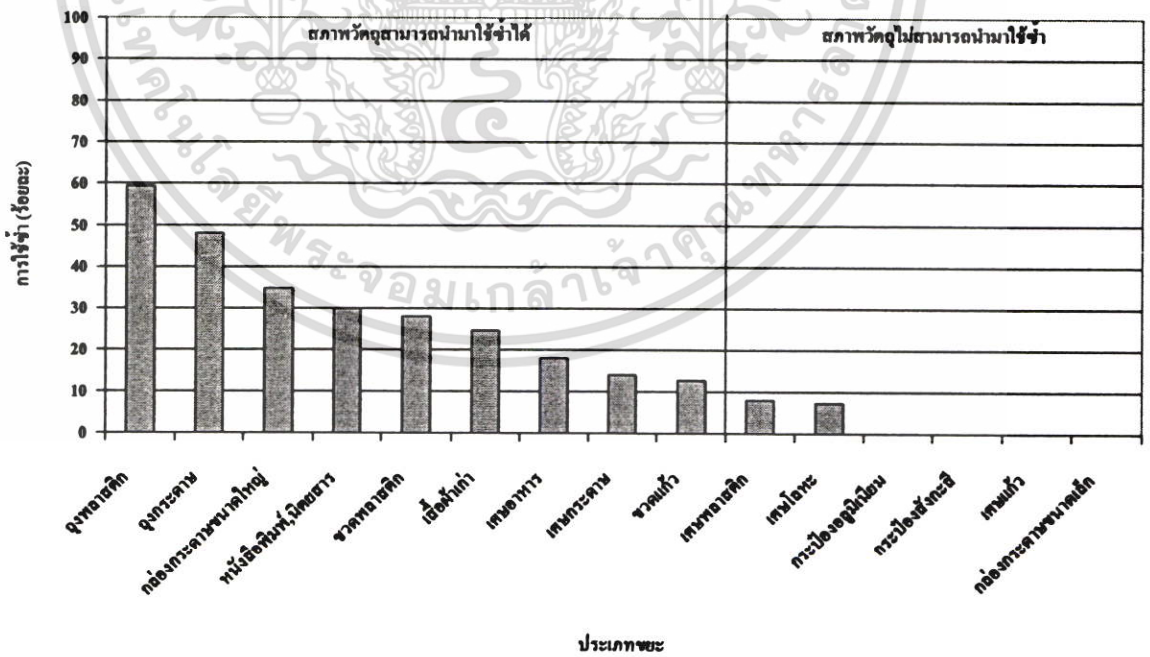
พิจารณาจากพฤติกรรมการทิ้งแยก (รูปที่ 4.3) พบว่า ขยะทุกประเภทมีการทิ้งแยกจากบ้านเรือน รวมทั้ง เสื้อผ้าเก่าเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นำไปบริจาค (ร้อยละ 72.7) แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันมีประชาชนบางส่วนมีการทิ้งแยกขยะอยู่แล้ว โดยขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าสูงจะมีการทิ้งแยกจากประชากรศึกษามาก ได้แก่ ขยะจำพวก หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ขวดแก้ว เศษโลหะ ขวดพลาสติก กระป๋องอลูมิเนียม กล่องกระดาษขนาดใหญ่ และเศษกระดาษ (ร้อยละ 24.7, 23.3, 16.0, 14.0, 14.0, 12.0 และ 10.7 ตามลำดับ) ในขณะที่ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าต่ำจะมีการทิ้งแยกจากประชากรศึกษาน้อย ได้แก่ กระป๋องสังกะสี กล่องกระดาษขนาดเล็ก ถุงกระดาษ เศษพลาสติก และขวดพลาสติก (ร้อยละ 12.0, 10.7, 8.7, 8.7, 3.3 และ 0 ตามลำดับ) แต่จะเห็นว่าเศษแก้วเป็นขยะที่มีลักษณะที่ผิดไปจากขยะประเภทอื่นๆคือ มีการทิ้งแยกมากแต่ราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าต่ำ เพราะขยะพวกเศษแก้วเป็นขยะที่ก่อให้เกิดอันตรายได้ ดังนั้นประชาชนจึงทิ้งแยกเพื่อป้องกันอันตรายที่จะเกิดขึ้น

เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำและราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่ากับระดับการทิ้งรวม พบว่า สภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำและราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่ามีความสัมพันธ์กับระดับการทิ้งรวมแบบผกผัน คือ เมื่อขยะที่สภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้ และราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าสูง ขยะเหล่านี้จะมีระดับการทิ้งรวมน้อย ส่วนขยะที่มีสภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้หรือราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าสูงอย่างใดอย่างหนึ่ง จะมีระดับการทิ้งรวมปานกลาง แต่ถ้าเป็นขยะที่สภาพวัตถุไม่ความสามารถนำมาใช้ซ้ำและราคาซื้อขายจากรถเร่รับซื้อของเก่าต่ำ ขยะเหล่านี้จะมีระดับการทิ้งรวมมาก

จะเห็นได้ว่า สภาพวัตถุดิบการนำมาใช้ซ้ำและราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการลดปริมาณขยะจากบ้านเรือน ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า สภาพของขยะเปลี่ยนแปลงได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากเป็นสภาพการใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบๆ แต่สิ่งที่สามารถแทรกแซงได้ง่าย คือ ราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่า ซึ่งจะเห็นได้จากขยะจำพวก กล่องกระดาษ ขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร เศษกระดาษ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระป๋องอลูมิเนียม และ เศษโลหะ มีการลดปริมาณขยะสูง (โดยไม่ได้ตั้งใจ) ทั้งนี้เนื่องมาจาก ประชากรศึกษามีการขายขยะเหล่านี้ เป็นเพราะรถรับซื้อของเก่ารับซื้อในราคาสูง ดังที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งเป็นผลมาจากขยะเหล่านี้มีมูลค่าทางการตลาด ส่วนขยะจำพวก เศษพลาสติก กระป๋องสังกะสี กล่องกระดาษขนาดเล็ก และเศษแก้ว เป็นขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ทั้งสิ้น แต่ที่ยังมีการทิ้งรวมมาก ทั้งนี้จากการสำรวจพบว่าขยะเหล่านี้เป็นขยะที่รถรับซื้อของเก่าไม่รับซื้อหรือซื้อในราคาที่ต่ำมาก เป็นผลมาจากร้านขี้นิว ซาปั๋วที่รับซื้อขยะจากรถรับซื้อของเก่าไม่รับซื้อหรือให้ราคาต่ำ ทำให้ขยะเหล่านี้ กลายเป็นขยะที่ไม่มีมูลค่าทางการตลาด ดังนั้นประชาชนจึงไม่นิยมที่จะคัดแยกขยะเหล่านี้ไว้เพราะไม่สามารถขายได้ ซึ่งถ้าสามารถทำให้ขยะเหล่านี้ มีมูลค่าทางการตลาด (ราคา) เพิ่มขึ้น ก็จะทำให้มีราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่าสูงขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้มีการขายจากประชากร ซึ่งจะมีผลต่อระดับการทิ้งรวม คือ จากขยะที่มีระดับการทิ้งรวมปานกลางก็จะกลายเป็นมีการทิ้งรบน้อย ส่วนขยะที่มีระดับการทิ้งรวมมากก็จะกลายเป็นมีการทิ้งรบนานกลาง

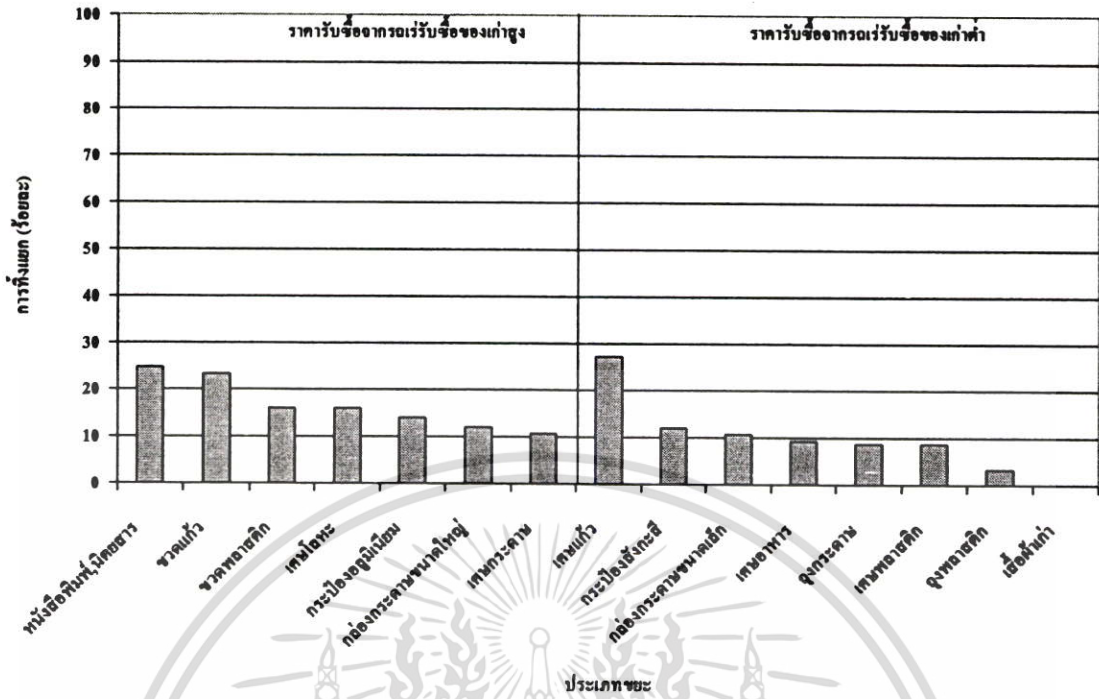

รูปที่ 4.1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการขายขยะแต่ละประเภทกับรายการรับซื้อจากรถรับซื้อของเก่า

รูปที่ 4.2 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการใช้ซ้ำขยะแต่ละประเภทกับสภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปที่ 4.3 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของการทิ้งแยกขยะแต่ละประเภทกับราคาเว็บไซต์การได้รับซื้อของเก่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 การวิเคราะห์ความรู้ของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องการลดปริมาณขยะมูลฝอย

4.2.1 ความรู้ของประชากรศึกษาเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

พิจารณาความรู้ของประชากรศึกษาเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย (ตารางที่ 4.4) โดยการตอบคำถามเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด 15 ข้อ (15 คะแนน) พบว่า ประชากรศึกษาได้คะแนนเฉลี่ย 11.80 คะแนน โดยคะแนนต่ำสุด 3 คะแนน คะแนนสูงสุด 15 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนเท่ากับ 2.65

ตารางที่ 4.4 แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยประชากรศึกษา (ข้อมูลประเภทช่วง)

ปัจจัย	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความรู้(คะแนน)	11.80	3-15	2.65

เมื่อทำการพิจารณาคะแนนความรู้ของประชากรศึกษา (ตารางที่ 4.5) และแบ่งคะแนนความรู้ออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ระดับสูง โดยแบ่งช่วงตามความถี่ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ไคสแควร์ได้ พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40.0) รองลงมาอีกระดับความรู้สูง (ร้อยละ 30.7) และระดับความรู้ต่ำ (ร้อยละ 29.3)

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน ร้อยละ ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยประชากรศึกษา (ข้อมูลประเภทกลุ่ม)

ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ (คะแนน)	จำนวน (คน) N = 150	ร้อยละ
ระดับต่ำ (3- 11)	44	29.3
ระดับปานกลาง (12-13)	60	40.0
ระดับสูง (14-15)	46	30.7

4.2.2 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของการได้รับสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับความรู้ของประชากรศึกษาในเรื่องการลดปริมาณขยะมูลฝอย

พิจารณาลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ประชากรศึกษาได้รับ โดยแบ่งลักษณะของสื่อที่ให้ความรู้ ออกเป็น สปอตโทรทัศน์ สปอตวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ และสื่อสิ่งพิมพ์ (ตารางที่ 4.6) พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่ได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยทาง สปอตโทรทัศน์ (ร้อยละ 63.3) รองลงมาเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ (ร้อยละ 48.0) ป้ายประชาสัมพันธ์ (ร้อยละ 36.0) สปอตวิทยุ (ร้อยละ 20.0) และไม่เคยได้รับสื่อ (ร้อยละ 13.3)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ ของการได้รับสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ประชากรศึกษา (ข้อมูลประเภทกลุ่ม)

ลักษณะสื่อที่ให้ความรู้	ความถี่	ร้อยละ
สปอตโทรทัศน์	95	63.3
สปอตวิทยุ	30	20.0
ป้ายประชาสัมพันธ์	54	36.0
สื่อสิ่งพิมพ์	72	48.0
ไม่เคยได้รับสื่อ	20	13.3

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

1) การได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างการได้รับสื่อกับความรู้เกี่ยวกับกาลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า การได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.7) พบว่า ได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ($X^2 = 10.544$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.256

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาที่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับต่ำน้อยที่สุด (ร้อยละ 24.6) ในขณะที่ประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 15.0) เมื่อพิจารณาภายในกลุ่มประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ จะเห็นชัดเจนว่า ประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับต่ำ (ร้อยละ 60) รองลงมาเป็นประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับปานกลางและระดับสูง (ร้อยละ 25.0, 15.0 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.7 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการ ได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

การได้รับสื่อ(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
เคยได้รับ	32(24.6) (72.7)	55(42.3) (91.7)	43(33.1) (93.5)	130 (86.7)
ไม่เคยได้รับ	12(60.0) (27.3)	5(25.0) (8.3)	3(15.0) (6.5)	20 (13.3)
รวม	44 (29.3)	60 (40.0)	46 (30.7)	150 (100.0)
$X^2 = 10.544$ $p < 0.05$ $c = 0.256$ $Sig = 0.005$				

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยในระดับต่ำส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยในระดับสูงและปานกลางส่วนใหญ่เคยได้รับสื่อเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งนี้โรเจอร์ (Roger, 1983 อ้างใน ลินดา สุวรรณดี, 2543) กล่าวว่า การได้รับสื่อสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ เปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสื่อ การรับรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้เรื่องนั้นๆ ดังเช่น การได้รับสื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ด้านสิ่งแวดล้อม

2) สื่อทางโทรทัศน์

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างสื่อทางโทรทัศน์กับ ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า สื่อทางโทรทัศน์มี ความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถ อธิบายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.8) พบว่า การได้รับสื่อทางโทรทัศน์มี ความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ($X^2 = 15.054$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.302

ตารางที่ 4.8 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสื่อทางโทรทัศน์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับ การลดปริมาณขยะ

สื่อทางโทรทัศน์(ร้อยละแถว) (ร้อยละสควมภ์)	ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
ไม่เคยได้รับ	25(45.5) (56.8)	22 (40.0) (36.7)	8(14.5) (17.4)	55 (36.7)
เคยได้รับ	19(20.0) (43.2)	38(40.0) (63.3)	38(40.0) (82.6)	95 (63.3)
รวม	44 (29.3)	60 (40.0)	46 (30.7)	150 (100.0)

$$X^2 = 15.054$$

$$p < 0.05$$

$$c = 0.302$$

$$\text{Sig} = 0.001$$

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การได้รับสื่อทางโทรทัศน์มี ความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ โดยประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อทาง โทรทัศน์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับต่ำ (ร้อยละ 14.5) รองลงมาเป็นประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับปานกลาง และระดับสูง (ร้อยละ 40.0, 45.5 ตามลำดับ) ในขณะที่ประชากรศึกษาที่เคยได้รับสื่อทางโทรทัศน์ เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับสูงและระดับ ปานกลางเท่ากัน (ร้อยละ 40.0) รองลงมาเป็นประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ระดับต่ำ (ร้อยละ 20)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในระดับต่ำส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับสื่อทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในระดับสูงและปานกลางส่วนใหญ่เคยได้รับสื่อทางโทรทัศน์ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าขนาดความสัมพันธ์ของสื่อทางโทรทัศน์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมีค่ามากกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องจากสื่อทางโทรทัศน์มีลักษณะที่สามารถเห็นทั้งภาพและได้ยินทั้งเสียงจึงทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆที่นำเสนอได้ง่าย

3) สื่อสิ่งพิมพ์

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างสื่อสิ่งพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.9) พบว่า ได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ($X^2 = 11.310$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.265

ตารางที่ 4.9 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ

สื่อทางสิ่งพิมพ์(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
ไม่เคยได้รับ	32(41.0) (72.7)	28(35.9) (46.7)	18(23.1) (39.1)	78 (52.0)
เคยได้รับ	12(16.7) (27.3)	32(44.4) (53.3)	28(38.9) (60.9)	72 (48.0)
รวม	44 (29.3)	60 (40.0)	46 (30.7)	150 (100.0)

$$X^2 = 11.310$$

$$p < 0.05$$

$$c = 0.265$$

$$\text{Sig} = 0.004$$

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาที่เคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับต่ำน้อยที่สุด (ร้อยละ 16.7) ในขณะที่ประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 23.1) เมื่อพิจารณาภายในกลุ่มประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการลด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปริมาณขยะ จะเห็นชัดเจนว่าประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับต่ำ (ร้อยละ 41.0) รองลงมาเป็นประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับปานกลางและระดับสูง (ร้อยละ 35.9, 23.1 ตามลำดับ)

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในระดับต่ำส่วนใหญ่มิเคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในระดับสูงและปานกลางส่วนใหญ่มิเคยได้รับสื่อสิ่งพิมพ์ ทั้งนี้จะเห็นว่าขนาดความสัมพันธ์ของสื่อสิ่งพิมพ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมีค่าน้อย เนื่องจากสื่อสิ่งพิมพ์มีลักษณะที่สามารถเห็นภาพแต่ไม่ได้ยินเสียงจึงทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ที่นำเสนอได้น้อย

4) สื่อทางวิทยุ

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่า จะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างสื่อทางวิทยุกับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า สื่อทางวิทยุมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.10) พบว่า ได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ($X^2 = 6.885$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.209

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาที่เคยได้รับสื่อทางวิทยุเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับต่ำน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.0) ในขณะที่ประชากรศึกษาที่ไม่เคยได้รับสื่อทางวิทยุเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มีความรู้ในระดับสูงน้อยที่สุด (ร้อยละ 29.2) จะเห็นได้ว่า สื่อทางวิทยุอาจมีอิทธิพลต่อประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยระดับต่ำ (ร้อยละ 34.2) แต่ไม่ค่อยมีผลต่อประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยระดับปานกลางและระดับสูง

ตารางที่ 4.10 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการได้รับสื่อทางวิทยุมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ

สื่อทางวิทยุ(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ			
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รวม
ไม่เคยได้รับ	41(34.2) (93.2)	44 (36.7) (73.3)	35(29.2) (76.1)	120 (80.0)
เคยได้รับ	3(10.0) (6.8)	16(53.3) (26.7)	11(36.7) (23.9)	30 (20.0)
รวม	44 (29.3)	60 (40.0)	46 (30.7)	150 (100.0)

$$X^2 = 6.885$$

$$p < 0.05$$

$$c = 0.209$$

$$\text{Sig} = 0.032$$

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าประชากรศึกษาที่เคยได้รับสื่อทางวิทยุเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ส่วนใหญ่เป็นประชากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะในระดับสูงและปานกลาง ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าขนาดความสัมพันธ์ของสื่อทางวิทยุ กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมีค่าค่อนข้างน้อย เนื่องจากสื่อทางวิทยุ มีลักษณะที่สามารถได้ยินเพียงเสียงแต่ไม่เห็นภาพได้จึงทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆที่นำเสนอได้น้อยลง

โดยสื่อในลักษณะอื่น คือ ป้ายประชาสัมพันธ์ ไม่มีนัยสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งนี้เนื่องจากป้ายประชาสัมพันธ์เป็นลักษณะของสื่อที่เห็นแต่ภาพและเป็นเพียงการมองผ่านจึงทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆที่นำเสนอได้ค่อนข้างยาก

และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนไม่มีนัยสำคัญกับความรู้ของประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

4.3 การวิเคราะห์ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยมาตรการต่างๆกัน สามารถแบ่งการวิเคราะห์ได้ดังนี้

4.3.1 นโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน

4.3.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน

พิจารณาทัศนคติของประชากรศึกษาที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน (ร้อยละ 86.0)

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วนมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

ระดับความรู้(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ทัศนคติที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน		
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	รวม
ต่ำ	21(47.7) (100)	23(52.3) (18.0)	44 (29.3)
ปานกลาง	0(0) (0)	60(100) (46.5)	60 (40.0)
สูง	0(0) (0)	46(100) (35.7)	46 (30.7)
รวม	21 (14.0)	129 (86.0)	150 (100.0)
$X^2 = 58.827$	$p < 0.05$	$c = 0.531$	$Sig = 0.000$

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.11) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วน ($X^2 = 58.827$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.531

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดย พบว่า แม้ว่าประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับต่ำส่วนใหญ่จะเห็นด้วย (ร้อยละ 52.3) แต่ก็แตกต่างจากประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับปานกลางและระดับสูงอย่างเห็นได้ชัด (ร้อยละ 100)

4.3.1.2 มาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อนนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน

เมื่อพิจารณา นโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วนด้วยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

พิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษา ต่อ นโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล ได้แก่ มาตรการที่ 1) การลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ มาตรการที่ 2) การให้สิ่งตอบแทนสำหรับบ้านที่มีการคัดแยกขยะ มาตรการที่ 3) การไม่เก็บขนขยะให้บ้านที่มีการคัดแยกขยะ และ มาตรการที่ 4) การมีกฎ / ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน (ตารางที่ 4.12) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อ ส่วนใหญ่เลือก มาตรการที่ 1 และมาตรการที่ 4 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 23.3 และ 20.7 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ 2 มาตรการที่ 1 และ 4 และมาตรการที่ 3 และ 4 โดดเด่น (ร้อยละ 12.0 และ 10.7 เท่ากันตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ายังคงให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 1 และมาตรการที่ 4 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อ ไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ มาตรการที่ 4 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น

และเมื่อตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่นโดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษาที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆ มาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ และเลือกตอบ 3 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 1 และมาตรการที่ 4 เกินครึ่ง (ร้อยละ 51.9 เท่ากัน) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 คือ การลด

ค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ และ มาตรการที่ 4 คือ การมีกฎ / ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน เป็นมาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อน ใ้บายนเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากร ศึกษาด่อน ใ้บายนเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ	35	23.3*	เลือก 1 ข้อ
2.การให้สิ่งตอบแทนสำหรับบ้านที่มีการคัดแยกขยะ	12	8.0	
3.การไม่เก็บขนขยะให้บ้านที่มีการคัดแยกขยะ	2	1.3	
4. การมีกฎ / ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน	31	20.7*	เลือก 2 ข้อ
5.มาตรการที่ 1 และ 2	16	10.7*	
6.มาตรการที่ 1 และ 3	1	0.6	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	18	12.0*	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	3	2.0	
9.มาตรการ.ที่ 2 และ 4	7	4.6	เลือก 3 ข้อ
10.มาตรการที่ 3 และ 4	16	10.7*	
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	3	2.0	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	2	1.3	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	3	2.0	เลือก 4 ข้อ
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	1	0.6	
15.ทั้ง 4 มาตรการ	0	0	
	150	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 10 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 150 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) โครงการระบบ การหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

พิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษา ต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน ได้แก่ มาตรการที่ 1) การที่บริษัทให้ผลประโยชน์กับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ มาตรการที่ 2) การลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ มาตรการที่ 3) การให้รัฐมีการสนับสนุนกับบริษัทที่ดำเนินการ และมาตรการที่ 4) การเพิ่มความถี่ในการเก็บรวบรวมขยะ (ตารางที่ 4.13) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อส่วนใหญ่เลือก มาตรการที่ 2 และมาตรการที่ 3 โดดเด่น ไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 18.0 และ 12.0 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ 2 มาตรการที่ 2 และ 4 (ร้อยละ 10.7 เท่ากัน) โดดเด่น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่า ยังให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 2 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น

และเมื่อตรวจสอบนำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่นโดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษาที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆมาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ, เลือกตอบ 3 ข้อ และเลือกทั้ง 4 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 2 เกินครึ่ง (ร้อยละ 54.7) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 คือ การลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ เป็นมาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาค่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การที่บริษัทให้ผลประโยชน์กับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ	14	9.3	เลือก 1 ข้อ
2.การลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ	27	18.0*	
3.การให้รัฐมีการสนับสนุนกับบริษัทที่ดำเนินการ	18	12.0*	
4. การเพิ่มความถี่ในการเก็บรวบรวมขยะ	9	6.0	
5.มาตรการที่ 1 และ 2	16	10.7*	เลือก 2 ข้อ
6.มาตรการที่ 1 และ 3	5	3.3	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	4	2.7	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	7	4.7	
9.มาตรการที่ 2 และ 4	16	10.7*	
10.มาตรการที่ 3 และ 4	10	6.7	เลือก 3 ข้อ
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	2	1.3	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	6	4.0	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	1	0.6	
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	8	5.3	
15.ทั้ง 4 มาตรการ	7	4.7	เลือก 4 ข้อ
	150	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 10 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 150 คน)

3) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

พิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษา ต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ได้แก่ มาตรการที่ 1) การมีเงินรางวัล / สิ่งตอบแทน มาตรการที่ 2) การให้สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน มาตรการที่ 3) การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ให้ประชาชนเข้าใจ และ มาตรการที่ 4) การมีกฎ / ข้อบังคับให้ไปที่ขยะที่ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (ตารางที่ 4.14) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อ ส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 และ มาตรการที่ 3 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 18.7 และ 15.3 ตามลำดับ) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 และ 3 โดดเด่น (ร้อยละ 20.7) ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ายังคงให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 2 และ มาตรการที่ 3 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อ ไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้น แสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 และมาตรการที่ 3 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น

และเมื่อตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่น โดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษา ที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆ มาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ, เลือกตอบ 3 ข้อ และเลือกทั้ง 4 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 2 และมาตรการที่ 3 เกินครึ่ง (ร้อยละ 61.0, 54.0) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 คือ การให้สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน และ มาตรการที่ 3 คือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ให้ประชาชนเข้าใจ เป็นมาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อยุทธศาสตร์ให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาตอนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การมีเงินรางวัล / สิ่งตอบแทน	9	6.0	
2.การให้สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่(Recycling Center)อยู่ใกล้บ้าน	28	18.7*	
3.การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่(Recycling Center)ให้ประชาชนเข้าใจ	23	15.3*	เลือก 1 ข้อ
4.การมีกฎ / ข้อบังคับให้ไปทิ้งขยะที่ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่	4	2.7	
5.มาตรการที่ 1 และ 2	11	7.3	
6.มาตรการที่ 1 และ 3	2	1.3	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	5	3.3	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	31	20.7*	เลือก 2 ข้อ
9.มาตรการที่ 2 และ 4	5	3.3	
10.มาตรการที่ 3 และ 4	9	6.0	
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	4	2.7	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	0	0	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	0	0	เลือก 3 ข้อ
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	13	8.6	
15.ทั้ง 4 มาตรการ	6	4.0	เลือก 4 ข้อ
	150	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 10 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 150 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยวันที่สะดวกจะนำขยะไปศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ของประชากรในหมู่บ้านสัมมากร (ตารางที่ 4.15) พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่สะดวกที่จะนำขยะไปศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ในวันหยุด (ร้อยละ 63.3) รองลงมาเป็นทุกวัน (ร้อยละ 25.0)

ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่ ร้อยละ ของวันที่สะดวกจะนำขยะไปศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ของประชากรศึกษา

วันที่สะดวก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
วันธรรมดา	10	7.1
วันหยุด	95	67.9
ทุกวัน	35	25.0

4) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถรับซื้อของเก่า

พิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษา ต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถรับซื้อของเก่า ได้แก่ มาตรการที่ 1) การให้รถรับซื้อของเก่ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำตามวันที่กำหนด มาตรการที่ 2) การมีตารางเวลาแสดงเวลาที่รถรับซื้อของเก่าจะเข้ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ มาตรการที่ 3) การสามารถขายขยะทุกประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้กับรถรับซื้อของเก่า และมาตรการที่ 4) การให้มีระบบควบคุมผู้ที่จะเข้ามารับซื้อของเก่า (ตารางที่ 4.16) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 4 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 19.3) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ 4 มาตรการที่ 2 และ 4 และมาตรการที่ 3 และ 4 โดดเด่น (ร้อยละ 11.3 และ 10.7 เท่ากัน ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ายังคงให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 4 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อ ไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 4 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น

และเมื่อตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่นโดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษา ที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆมาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ, เลือกตอบ 3 ข้อ และเลือกทั้ง 4 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 4 เกินครึ่ง (ร้อยละ 51.0) แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 4 คือ การให้มีระบบควบคุมผู้ที่จะเข้ามารับซื้อของเก่า เป็นมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อนโยบายให้

บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การให้รถเร่รับซื้อของเก่ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำตามวันที่กำหนด	7	4.7	เลือก 1 ข้อ
2.การมีตารางเวลาแสดงเวลาที่รถเร่รับซื้อของเก่าจะเข้ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่	14	9.3	
3.การสามารถขายขยะทุกประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้กับรถเร่รับซื้อของเก่า	11	7.3	
4.การให้มีระบบควบคุมผู้ที่จะเข้ามารับซื้อของเก่า	29	19.3*	
5.มาตรการที่ 1 และ 2	2	1.3	เลือก 2 ข้อ
6.มาตรการที่ 1 และ 3	6	4.0	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	16	10.7*	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	7	4.7	
9.มาตรการที่ 2 และ 4	17	11.3*	
10.มาตรการที่ 3 และ 4	16	10.7*	เลือก 3 ข้อ
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	1	0.6	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	4	2.7	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	4	2.7	
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	7	4.7	
15.ทั้ง 4 มาตรการ	9	6.0	เลือก 4 ข้อ
	150	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 10 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 150 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.1.3 การให้อันดับโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ

เมื่อพิจารณาการให้อันดับโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ถูกรวบรวมแบบต่างๆ โดยประชากรศึกษาที่เห็นด้วยกับนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนสามารถอธิบายเพิ่มเติมให้เห็นถึงความสำคัญของโครงการระบบหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่แต่ละแบบ ดังนี้

โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล

ระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล เป็นระบบที่เทศบาลเป็นผู้จัดการทั้งหมดตั้งแต่การเก็บรวบรวมจนถึงขั้นตอนสุดท้าย ดังนั้นจึงเป็นภาระหนักของเทศบาลประสิทธิภาพการจัดการขยะจึงไม่ดีพอ แต่ระบบนี้เป็นระบบที่ปลอดภัยและเป็นระบบที่มีความสะดวก

โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

ระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน ระบบนี้เป็นระบบที่ไม่ต้องผูกพันกับงบประมาณของรัฐ มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการและเป็นประโยชน์กับเทศบาลเนื่องจากการลดปริมาณขยะที่เทศบาลจะต้องเก็บขนทำให้ระบบการเก็บขนขยะเกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้นและในขณะเดียวกันก็เป็นการลดค่าใช้จ่ายอีกด้วย แต่ระบบนี้อาจมีปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนในการดำเนินงาน และถ้ามีการควบคุมที่ไม่ดีพออาจทำให้เป็นการหาผลประโยชน์เพื่อตัวเองมากเกินไป

โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ที่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

ระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) เป็นระบบที่ประชาชนจะต้องมีส่วนในการที่จะนำขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนไปยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ทำให้เกิดความยุ่งยากและระบบนี้เทศบาลจะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจัดตั้งศูนย์นี้ค่อนข้างสูง แต่ถ้าคำนวณต่อตันของขยะแห้งที่ต้องนำไปกำจัดยังบริเวณที่ฝังกลบ จะเห็นว่าระบบนี้ขยะที่สามารถนำมาหมุนเวียนถูกแยกออก ทำให้ปริมาณขยะแห้งที่ถูกนำไปกำจัดบริเวณที่ฝังกลบเหลือมีปริมาณน้อยลง ซึ่งเป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายของเทศบาลลง ค่าใช้จ่ายนี้สามารถนำไปใช้เพื่อเป็นเงินอุดหนุนให้แก่ศูนย์กลางนี้ในระยะยาวแล้วระบบแบบนี้จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างมากเป็นระบบที่นิยมกันในต่างประเทศ ซึ่งการจัดการศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่สามารถดำเนินการโดยภาคเอกชน

โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า

ระบบการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า ระบบนี้เป็นระบบที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันทำให้ง่ายต่อการดำเนินการเพียงแต่ต้องมีการวางระบบให้เหมาะสม ซึ่งจะทำให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกิดประสิทธิภาพการลดปริมาณขยะมากขึ้น เป็นระบบที่ประโยชน์เกิดกับประชาชนโดยตรง (มีการตอบแทนในทันที) แต่ระบบนี้ก็อาจก่อให้เกิดอาชญากรรม การลักขโมยถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสมและเป็นระบบ

และเมื่อทดสอบความสอดคล้องของการให้ลำดับความสำคัญแก่ระบบแบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของประชากรศึกษาโดยวิธี Kendall Coefficient of Concordance (W) พบว่า มีความสอดคล้องกันในระดับค่าความสอดคล้องมีค่า 0.059 (W = 0.059) และเมื่อแยกประชากรศึกษาออกเป็นกลุ่มย่อย ก็ยังคงมีค่าความสอดคล้องในระดับต่ำ คือล้วนแต่มีค่าความสอดคล้อง (W) ในระดับต่ำกว่า 0.1 หรือสูงกว่าเพียงเล็กน้อย (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 แสดงค่าความสอดคล้องกันของการให้อันดับโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในมาตรการให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของประชากรศึกษา

ตัวแปร	กลุ่ม	จำนวน(คน) (129)	ค่าสอดคล้อง (W)
ประชากรศึกษาที่เห็นด้วย	-	129	0.059
เพศ	ชาย	57	0.091
	หญิง	72	0.046
อายุ	ต่ำกว่า 36 ปี	29	0.103
	36 – 45 ปี	35	0.053
	46 – 55 ปี	44	0.057
	สูงกว่า 55 ปี	21	0.066
การศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	37	0.057
	ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	72	0.091
	สูงกว่าปริญญาตรี	20	0.004
อาชีพ	ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	57	0.104
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	43	0.016
	แม่บ้าน/พ่อบ้าน	29	0.074
ความรู้	ระดับต่ำ	23	0.103
	ระดับปานกลาง	60	0.066
	ระดับสูง	46	0.064

P < 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.17 ซึ่งล้วนแต่แสดงให้เห็นว่า ค่าความสอดคล้องกันในการให้อันดับ โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะ ออกเป็น 2 ส่วนอยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกับที่ KA. Yeomons ได้เขียนถึงค่าความสอดคล้อง (W) ที่ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำคือ 0.1 และต่ำกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงพิจารณาความสอดคล้องกันในการให้อันดับ แก่โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยก ขยะออกเป็น 2 ส่วนของประชากรศึกษาทั้งหมด ซึ่งแสดงผลของการพิจารณาไว้ในตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าคะแนน (การให้ลำดับ) ของโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ แบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของกลุ่มประชากรศึกษา

โครงการ	อันดับที่ 1		อันดับที่ 2		อันดับที่ 3		อันดับที่ 4		รวม	อันดับที่
	f	x ₄	f	x ₃	f	x ₂	f	x ₁		
1. เทศบาล	48	192	36	108	31	62	14	14	376	1
2. บริษัทเอกชน	17	68	40	120	21	42	51	51	281	4
3. ศูนย์กลางการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่	38	152	23	69	30	60	38	38	319	2
4. รถรับซื้อของเก่า	26	104	32	96	27	54	44	44	298	3

ในส่วนต่อจากนี้ จะเป็นการนำเสนอ ค่าคะแนน (การให้ลำดับ) ของโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนของกลุ่มประชากรในหมู่บ้านสัมมากรที่ตอบแบบสอบถามการวิจัยครั้งนี้ (ตารางที่ 4.18)

จากตาราง พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกให้ค่าคะแนน (การให้ลำดับ) ของโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่เรียงลำดับตามค่าคะแนนจากมากไปน้อย ได้แก่ ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถรับซื้อของเก่า และระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชนตามลำดับ (ค่าคะแนน 376, 319, 293, และ 281 ตามลำดับ) ซึ่งจะเห็นว่าระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาลเป็นโครงการประชากรศึกษาที่มีความสำคัญมากที่สุด ในขณะที่ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชนเป็นโครงการประชากรศึกษาที่มีความสำคัญน้อยที่สุด จาก US. Environmental Protection Agency (US.EPA) (อ้างใน ปรีดา แยมเจริญวงศ์, 2531) ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการขยะจากองค์กรของรัฐ เป็นระบบที่สะดวกและประชาชนไว้วางใจ ในขณะที่ประชาชนคิดว่าสิ่งที่องค์กรเอกชนเข้ามา

ดำเนินการ อาจมีปัญหาจากการหาผลประโยชน์เพื่อตัวเองมากเกินไปทำให้ประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดือรื้อนได้ เช่น การเก็บค่าบริการมากไป เป็นต้น ดังนั้นประชาชนจึงให้ความสำคัญกับระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาลมากกว่าระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน

4.3.2 นโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

4.3.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

พิจารณาทัศนคติของประชากรศึกษาที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วยนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า (ร้อยละ 63.3)

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 4.19 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้ามีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

ระดับความรู้(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ทัศนคติที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า		
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	รวม
ต่ำ	25(56.8) (45.5)	19(43.2) (20.0)	44 (29.3)
ปานกลาง	17(28.3) (30.9)	43(71.7) (45.3)	60 (40.0)
สูง	13(28.3) (23.6)	33(71.7) (34.7)	46 (30.7)
รวม	55 (36.7)	95 (63.3)	150 (100.0)

$$X^2 = 10.888$$

$$p < 0.05$$

$$c = 0.260$$

$$\text{Sig} = 0.004$$

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.19) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า ($X^2 = 10.888$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.260

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยระดับสูงและระดับปานกลางส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายลดการใช้ถุงสินค้าเท่ากัน (ร้อยละ 71.7) ในขณะที่ประชากรศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยระดับต่ำส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า (ร้อยละ 56.8)

4.3.2.2 มาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อนนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

เมื่อพิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษา ที่เห็นด้วยกับนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า ได้แก่ มาตรการที่ 1) การการลดราคาสินค้าให้ผู้นำเข้าถุงใส่สินค้าหรือตะกร้ามาเอง มาตรการที่ 2) การมีของตอบแทนให้สำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง มาตรการที่ 3) การมีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง และมาตรการที่ 4) การบังคับให้ซูเปอร์มาร์เก็ตห้ามคิดค่าถุงเป็นต้นทุน (ตารางที่ 4.20) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อ ส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 3 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 17.9) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ 3 (ร้อยละ 16.8) โดดเด่น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ายังคงให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 3 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อ ไม่นำมาพิจารณา เนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 3 โดดเด่น ไปจากมาตรการอื่น

และเมื่อตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่นโดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษาที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆมาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ, เลือกตอบ 3 ข้อ และเลือกทั้ง 4 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 3 เกินครึ่ง (ร้อยละ 62.1) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 3 คือ การมีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง เป็นมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อนนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน (คน) ที่เลือกมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากร
ศึกษาด่อนโยบายลดการใช้ถุงสินค้า

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การลดราคาสินค้าให้ผู้นำเข้าเอาถุงใส่สินค้าหรือตะกร้ามาเอง	7	7.3	เลือก 1 ข้อ
2.การมีของตอบแทนให้สำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง	6	6.3	
3.การมีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง	17	17.9*	
4.การบังคับให้ซูเปอร์มาร์เก็ตห้ามคิดค่าถุงเป็นต้นทุน	3	3.2	เลือก 2 ข้อ
5.มาตรการที่ 1 และ 2	6	6.3	
6.มาตรการที่ 1 และ 3	16	16.8*	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	6	6.3	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	12	12.6	
9.มาตรการที่ 2 และ 4	4	4.2	เลือก 3 ข้อ
10.มาตรการที่ 3 และ 4	3	3.2	
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	2	2.1	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	4	4.2	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	4	4.2	เลือก 4 ข้อ
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	0	0	
15.ทั้ง 4 มาตรการ	5	5.3	
	95	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 16 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 95 คน)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 นโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

4.3.3.1 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อ นโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

พิจารณาทัศนคติของประชากรศึกษาที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยด้วย นโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ 89.3)

เมื่อทำการตรวจสอบปัจจัยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กัน ระหว่างความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับทัศนคติที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ไคสแควร์ พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

ตารางที่ 4.21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ

ระดับความรู้(ร้อยละแถว) (ร้อยละสดมภ์)	ทัศนคติที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่		
	ไม่เห็นด้วย	เห็นด้วย	รวม
ต่ำ	9(20.5) (56.3)	35 (79.5) (26.2)	44 (29.3)
ปานกลาง	5(8.3) (31.3)	55(91.7) (41.0)	60 (40.0)
สูง	2(4.3) (12.4)	44(95.7) (32.8)	46 (30.7)
รวม	16 (10.7)	134 (89.3)	150 (100.0)

$$X^2 = 6.694$$

$$p < 0.05$$

$$c = 0.207$$

$$\text{Sig} = 0.035$$

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ (ตารางที่ 4.21) พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ($X^2 = 6.694$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05 และมีขนาดความสัมพันธ์เท่ากับ 0.207

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะของความสัมพันธ์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ประชากรศึกษาไม่ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะระดับสูงและระดับปานกลางและระดับต่ำส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ 95.7, 91.7 และ 79.5 ตามลำดับ) และพบว่า เมื่อระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะสูงขึ้นร้อยละของประชากรศึกษาที่เห็นด้วยจะเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมีความสัมพันธ์กับทัศนคติที่มีต่อ นโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งนี้จากงานวิจัยของดีโบรา (Deborah, 1990) และคณะ พบว่า ทัศนคติที่ไม่ดีของประชาชนที่มีต่อ Recycling Program เป็นเพราะประชาชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) นั่นเอง โดยเกิดจากการที่ภาครัฐไม่มีการให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์ที่ดีพอที่จะทำให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycling) ดังนั้น ทัศนคติที่มีต่อมาตรการลดปริมาณขยะมูลฝอยจึงเกิดจากความรู้ที่ประชาชนได้รับเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ

4.3.3.2 มาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อนนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

เมื่อพิจารณามาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากรศึกษาที่เห็นด้วยกับนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ ได้แก่ มาตรการที่ 1) การมีโลโก้ที่เป็นสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีการ recycle มาตรการที่ 2) การลดภาษี/ค่าธรรมเนียมบริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ มาตรการที่ 3) การมีชั้นวางสินค้าจากบริษัทที่มีการ recycle โดยเฉพาะ และมาตรการที่ 4) การมีกฎ/ข้อบังคับให้บริษัทต้องมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ (ตารางที่ 4.22) พบว่า ประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 1 ข้อ ส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 โดดเด่นไปจากมาตรการอื่น (ร้อยละ 14.2) และเมื่อพิจารณาประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 2 ข้อ จะเห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 1 และ 2 (ร้อยละ 12.7) โดดเด่น ซึ่งจะเห็นได้ชัดว่ายังคงให้ความสำคัญกับมาตรการที่ 2 ส่วนประชากรศึกษาที่เลือกตอบ 3 ข้อ ไม่นำมาพิจารณาเนื่องจากน้อยมากจนไม่มีนัยสำคัญ ดังนั้นแสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 โดดเด่นไปจากวิธีการอื่น

และเมื่อตรวจสอบน้ำหนักการให้ความสำคัญข้อที่โดดเด่น โดยการนำเอาจำนวนประชากรศึกษาที่เลือกตอบข้อที่มีมาตรการที่โดดเด่นนั้นๆมาทำการรวมกันทั้งที่เลือกตอบ 1 ข้อ, เลือกตอบ 2 ข้อ, เลือกตอบ 3 ข้อ และเลือกทั้ง 4 ข้อ พบว่า ประชากรศึกษาเลือกมาตรการที่ 3 เกินครึ่ง (ร้อยละ 64.2) แสดงให้เห็นว่าประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการที่ 2 คือ การลดภาษี/ค่าธรรมเนียมบริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ เป็นมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือก่อน นโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

ตารางที่ 4.22 แสดงความถี่ ร้อยละ ของมาตรการที่จะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือของประชากร
ศึกษาต่อนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

มาตรการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	
1.การมีโลโก้ที่เป็นสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีการ Recycle	10	7.4	เลือก 1 ข้อ
2.การลดภาษี/ค่าธรรมเนียมบริษัทที่มีแผนงานการ หมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่	19	14.2*	
3.การมีชั้นวางสินค้าจากบริษัทที่มีการ Recycle โดยเฉพาะ	4	3.0	
4.การมีกฎ/ข้อบังคับให้บริษัทต้องมีแผนงานการ หมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่	12	9.0	
5.มาตรการที่ 1 และ 2	17	12.7*	เลือก 2 ข้อ
6.มาตรการที่ 1 และ 3	7	5.2	
7.มาตรการที่ 1 และ 4	10	7.4	
8.มาตรการที่ 2 และ 3	4	3.0	
9.มาตรการที่ 2 และ 4	15	11.2	
10.มาตรการที่ 3 และ 4	1	0.7	เลือก 3 ข้อ
11.มาตรการที่ 1, 2 และ 3	11	8.2	
12.มาตรการที่ 1, 2 และ 4	6	4.5	
13.มาตรการที่ 1, 3 และ 4	4	3.0	
14.มาตรการที่ 2, 3 และ 4	2	1.4	เลือก 4 ข้อ
15.ทั้ง 4 มาตรการ	12	9.0	
	134	100.0	

เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ

* หมายถึง ทางเลือกที่โดดเด่น เนื่องจาก มากกว่าร้อยละ 12 (15 ทางเลือกจากจำนวนตัวอย่าง 134 คน)

บทที่ 5

สรุปผลการวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิเคราะห์

การศึกษาการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผลที่สำคัญได้ ดังนี้

5.1.1 สรุปพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

ขยะประเภทต่างๆที่เกิดจากบ้านเรือนทั้ง 15 ชนิด สามารถนำมาวิเคราะห์โดยแบ่งตามลักษณะของพฤติกรรมกรรมการทิ้งขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน (ตารางที่ 5.1) พบว่า

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะแบบทิ้งรวมสามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ มีระดับการทิ้งรวมมาก ได้แก่ ขยะจำพวก กระป๋องสังกะสี เศษพลาสติก ก่อ่งกระดาษขนาดเล็ก เศษอาหาร เศษแก้วและกระป๋องอลูมิเนียม ขยะที่มีระดับการทิ้งรวมปานกลาง ได้แก่ ขยะจำพวก เศษกระดาษ ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ และเศษโลหะ และขยะที่มีระดับการทิ้งรวมน้อย ได้แก่ ขวดพลาสติก ขวดแก้ว ก่อ่งกระดาษขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร และเสื้อผ้าเก่า ทั้งนี้ระดับการทิ้งรวมขยะก็ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมอื่นๆ คือ พฤติกรรมการขาย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการขาย พบว่า ขยะที่มีการขายมาก ได้แก่ ขยะจำพวก ขวดแก้ว เศษโลหะ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ก่อ่งกระดาษขนาดใหญ่ เศษกระดาษ ขวดพลาสติก และกระป๋องอลูมิเนียม ส่วนขยะที่มีการขายน้อย ได้แก่ ขยะจำพวก ก่อ่งกระดาษขนาดเล็ก ถุงกระดาษ กระป๋องสังกะสี เศษพลาสติก เศษอาหาร เศษแก้ว ถุงพลาสติก และเสื้อผ้าเก่า ทั้งนี้พฤติกรรมกรรมการขายขยะเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่า แบบแปรผันตรง คือ ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่าสูงจะมีพฤติกรรมกรรมการขายมาก ในขณะที่ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถรับซื้อของเก่าต่ำจะมีพฤติกรรมกรรมการขายน้อย

พฤติกรรมกรรมการใช้ซ้ำ พบว่า ขยะที่มีการใช้ซ้ำมาก ได้แก่ ขยะจำพวก ถุงพลาสติก ถุงกระดาษ ก่อ่งกระดาษขนาดใหญ่ หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ขวดพลาสติก เสื้อผ้าเก่า และ เศษกระดาษ และขยะที่มีการใช้ซ้ำน้อย ได้แก่ ขยะจำพวก เศษพลาสติก เศษโลหะ กระป๋องสังกะสี กระป๋องอลูมิเนียม เศษแก้ว และก่อ่งกระดาษขนาดเล็ก ทั้งนี้พฤติกรรมกรรมการใช้ซ้ำขยะเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับสภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำ แบบแปรผันตรง คือ ขยะที่มีสภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้จะมีพฤติกรรมกรรมการใช้ซ้ำมาก ในขณะที่ขยะที่สภาพวัตถุไม่สามารถใช้ซ้ำจะมีพฤติกรรมกรรมการใช้ซ้ำน้อย

พฤติกรรมกรทึงแยก พบว่า ขยะทุกประเภทมีการทึงแยกจากบ้านเรือน ยกเว้น เสื้อผ้าเก่าเนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่นำไปบริจาค แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันมีประชาชนบางส่วนมีการทึงแยกขยะอยู่แล้ว โดยขยะที่มีการทึงแยกมาก ได้แก่ ขยะจำพวก หนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร ขวดแก้ว เศษโลหะ ขวดพลาสติก กระป๋องอลูมิเนียม กลังกระดาศขนาดใหญ่ และเศษกระดาศ ในขณะที่ขยะที่มีการทึงแยกน้อย ได้แก่ กระป๋องสังกะสี กลังกระดาศขนาดเล็ก ถุงกระดาศ เศษพลาสติก และถุงพลาสติก ทั้งนี้พฤติกรรมกรทึงแยกขยะเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่า แบบแปรผันตรง คือ ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่าสูงจะมีพฤติกรรมกรทึงแยกมาก ในขณะที่ขยะที่มีราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่าต่ำจะมีพฤติกรรมกรทึงแยกน้อย

ตารางที่ 5.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง ราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่า และสภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำ กับ การทึงรวมขยะประเภทต่างๆที่เกิดจากบ้านเรือน

ขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน	ราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่า	สภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำ	การทึงรวม
1. กระป๋องสังกะสี	ต่ำ	ไม่มี	มาก
2. เศษพลาสติก	ต่ำ	ไม่มี	มาก
3. กลังกระดาศขนาดเล็ก	ต่ำ	ไม่มี	มาก
4. เศษอาหาร	ต่ำ	มี	มาก
5. เศษแก้ว	ต่ำ	ไม่มี	มาก
6. กระป๋องอลูมิเนียม	สูง	ไม่มี	มาก
7. เศษกระดาศ	สูง	มี	ปานกลาง
8. ถุงพลาสติก	ต่ำ	มี	ปานกลาง
9. ถุงกระดาศ	ต่ำ	มี	ปานกลาง
10. เศษโลหะ	สูง	ไม่มี	ปานกลาง
11. ขวดพลาสติก	สูง	มี	น้อย
12. ขวดแก้ว	สูง	มี	น้อย
13. กลังกระดาศขนาดใหญ่	สูง	มี	น้อย
14. หนังสือพิมพ์, นิตยสาร	สูง	มี	น้อย
15. เสื้อผ้าเก่า	ต่ำ	มี	น้อย

จะเห็นได้ว่า ขยะที่มีการทึงรวมมากเป็นขยะที่สภาพวัตถุไม่สามารถนำมาใช้ซ้ำ และราคาซื้อขายจากรถเร้รับซื้อของเก่าต่ำ ในขณะที่ขยะที่มีการทึงรวมปานกลางเป็นขยะที่มีสภาพวัตถุเอกรสารนี้เป็นเอกรสารที่สงวนไว้สำหรับกรแข่งขันเพื่อกรศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญเตเห็นาเบเซบระเอชชันทนกรทึงไม่ว่ากรณใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกรสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สามารถนำมาใช้ซ้ำได้หรือราคาปรับขึ้นจากรถรับซื้อของเก่าสูงอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนขณะที่มีการทิ้งรวมน้อยเป็นขณะที่มีทั้งสภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้และราคาปรับขึ้นจากรถรับซื้อของเก่าสูง ดังนั้นถ้าสามารถทำให้ขยะมีสภาพวัตถุสามารถนำมาใช้ซ้ำได้หรือราคาปรับขึ้นจากรถรับซื้อของเก่าสูง ขณะที่มีการทิ้งรวมมากก็จะกลายเป็นมีการทิ้งรวมปานกลาง และขณะที่มีการทิ้งรวมปานกลางก็จะกลายเป็นขณะที่มีการทิ้งรวมน้อย

5.1.2 สรุปความรู้ของประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

พิจารณาความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ทั้งในด้าน ประเภท การจัดการขยะ และผลกระทบของขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยปานกลาง (12-13 คะแนน จากทั้งหมด 15 คะแนน) รองลงมา มีระดับความรู้สูง (14-15 คะแนน จากทั้งหมด 15 คะแนน) และน้อยที่สุดมีระดับความรู้ต่ำ (3-11 คะแนน จากทั้งหมด 15 คะแนน)

เมื่อพิจารณาสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ โดยแบ่งลักษณะสื่อที่นำมาพิจารณาออกเป็น 4 ลักษณะ คือ สปอตโทรทัศน์ สปอตวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ และ สื่อสิ่งพิมพ์ พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่ได้รับสื่อทางสปอตโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ ป้ายประชาสัมพันธ์ สปอตวิทยุ ตามลำดับ

และเมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของความรู้ของประชากรที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยกับการได้รับสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ มูลฝอย พบว่า การได้รับสื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ ดังที่โรเจอร์ (Roger, 1983 อ้างใน ลินคา สุวรรณดี, 2543) กล่าวว่า การได้รับสื่อสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสาร โดยที่ผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ เปลี่ยนแปลงการรับรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสื่อ โดยสื่อที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอยมีเพียง 3 ลักษณะเท่านั้น คือ สปอตโทรทัศน์ สปอตวิทยุ และ สื่อสิ่งพิมพ์ แต่ป้ายประชาสัมพันธ์ ไม่มีนัยสำคัญกับความรู้ของประชากรเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

และในส่วนของการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน ไม่มีนัยสำคัญกับความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย

5.1.3 สรุปทัศนคติของประชาชนที่มีค่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย

นโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยมีทั้งหมด 3 นโยบาย ได้แก่ นโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน นโยบายลดการใช้ถุงสินค้า และนโยบายสนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับนโยบายทั้ง 3 นโยบาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยกับความรู้ของประชากรที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย พบว่า ทัศนคติของประชาชนที่มีต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอยมีความสัมพันธ์กับความรู้ของประชากรที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอยทั้ง 3 นโยบาย

และเมื่อพิจารณามาตรการที่เหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 นโยบาย พบว่า

นโยบายที่ 1 ลดการใช้ถุงสินค้า พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามาเอง

นโยบายที่ 2 สนับสนุนให้บริษัทมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่ พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีการลดภาษี/ค่าธรรมเนียมบริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

นโยบายที่ 3 ให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน สามารถแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 โครงการ ดังนี้

1) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ และ มาตรการให้มีกฎ/ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน

2) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ

3) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีสถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน และมาตรการให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ให้ประชาชนเข้าใจ

4) โครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถรับซื้อของเก่า พบว่า ประชากรศึกษาส่วนใหญ่เลือกมาตรการให้มีระบบควบคุมผู้ที่เข้ามารับซื้อของเก่า

เมื่อเปรียบเทียบทุกโครงการแล้ว พบว่า มาตรการที่ประชากรศึกษาเห็นว่าเหมาะสมจะนำมาใช้เพื่อให้เกิดความร่วมมือต่อนโยบายให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน ที่มีน้ำหนักให้ความสำคัญจากประชากรศึกษามากกว่าที่สุด คือ มาตรการให้สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน ซึ่งเป็นโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) มีค่าน้ำหนักให้ความสำคัญแตกต่างไปจากมาตรการเพื่อให้เกิดความร่วมมืออื่นๆ

และเมื่อพิจารณาโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่แบบต่างๆ ในนโยบายให้บ้านเรือนคัดแยกขยะออกเป็น 2 ส่วนโดยการเรียงลำดับ พบว่า ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ที่ประชากรศึกษาต้องการให้นำมาใช้มากที่สุด คือ ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล (มีค่าคะแนนมากที่สุด) รองลงมาเป็น ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยมีศูนย์กลางการหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ ระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่า และระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยบริษัทเอกชน (มีค่าคะแนนน้อยที่สุด) ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากผลสรุปที่ได้จากการศึกษาการลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 ข้อเสนอแนะเรื่องพฤติกรรมภารกิจขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน

พฤติกรรมภารกิจขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในปัจจุบัน พบว่า มีความสัมพันธ์กับสภาพวัตถุในการนำมาใช้ซ้ำ และราคาเร่รับซื้อจากรถเร่รับซื้อของเก่า ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่า สภาพวัตถุในการนำกลับมาใช้ซ้ำมีการแทรกแซง (เปลี่ยนแปลง) ได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากสภาพวัตถุในการนำกลับมาใช้ซ้ำเป็นสภาพการใช้ประโยชน์จากวัตถุนั้นๆ แต่สิ่งที่สามารถแทรกแซงได้ง่าย คือ ราคาเร่รับซื้อจากรถเร่รับซื้อของเก่า โดยที่ภาครัฐมีการแทรกแซงการรับซื้อขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ให้มีมูลค่าทางการตลาด (ราคาสูงขึ้น) ตามมูลค่าทางการตลาดของขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ที่มีอยู่จริง ดังนั้นเมื่อมูลค่าทางการตลาดสูงขึ้นส่งผลโดยตรงกับราคาเร่รับซื้อของเก่าให้สูงขึ้น ประชาชนมีการขายมากขึ้นทำให้เกิดภารกิจรวมขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ลดน้อยลง และทำให้จำนวนขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เข้าสู่ระบบการนำกลับมาใช้ใหม่ก่อนที่จะเข้าสู่กระบวนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนมีประสิทธิภาพเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปริมาณขยะที่ลดลงก็จะเหลือปริมาณขยะจริงที่จำเป็นต้องกำจัดหรือทำลายเท่านั้น ดังนั้นจึงช่วยลดภาระในขั้นตอนการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งขั้นตอนการเก็บกักขยะมูลฝอย (Storage) การเก็บขนและการขนส่งขยะมูลฝอย (Collection & Transportation) และการกำจัดขยะมูลฝอย (Disposal) ซึ่งส่งผลดีต่อปัญหาเรื่องสถานที่ที่ใช้กำจัดขยะที่นับวันแต่จะหายากลงทุกวัน และสามารถประหยัดงบประมาณลงได้ เพราะเหลือปริมาณขยะจริงที่จำเป็นต้องกำจัดหรือทำลายน้อยลง ส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมชุมชน เพราะเมื่อขยะมูลฝอยน้อยลง สิ่งแวดล้อมก็จะดีขึ้น สะอาดขึ้นปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น

5.2.2 ข้อเสนอแนะเรื่องความรู้ของประชากรที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย

ความรู้ของประชากรที่มีต่อการลดปริมาณขยะมูลฝอย จะเห็นได้ว่าขึ้นอยู่กับ การได้รับสื่อ เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ โดยตรง และจะเห็นได้ว่าสื่อทางโทรทัศน์เป็นสื่อที่ประชาชนได้รับมากที่สุด และจากลักษณะความสัมพันธ์ของการได้รับสื่อลักษณะต่างๆกับความรู้เกี่ยวกับการลด ปริมาณขยะมูลฝอยยังพบว่าขนาดความสัมพันธ์ของสื่อทางโทรทัศน์กับความรู้เกี่ยวกับการลด ปริมาณขยะมีค่ามากกว่าสื่ออื่นๆ เนื่องมาจากสื่อทางโทรทัศน์มีลักษณะที่สามารถเห็นทั้งภาพและ ได้ยินทั้งเสียงจึงทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องต่างๆที่นำเสนอได้ง่าย ดังนั้นภาครัฐควรที่จะมีการให้ ความรู้กับประชาชนโดยผ่านสื่อทางโทรทัศน์เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้ ความเข้าใจกับเรื่อง ที่ต้องการนำเสนอต่อไป

5.2.3 ข้อเสนอแนะเรื่องทัศนคติของประชากรที่มีค่อนโยบายลดปริมาณ ขยะมูลฝอย

ทัศนคติของประชากรที่มีค่อนโยบายลดปริมาณขยะมูลฝอย จะเห็นว่า ประชาชน ส่วนมากเห็นด้วยกับทุกนโยบาย โดยนโยบายบ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน พบว่า ประชาชนเลือกโครงการระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดยเทศบาล มากกว่าโครงการอื่นๆ แสดงให้เห็นว่าประชาชนยังให้ความไว้วางใจกับภาครัฐในการดำเนินการ หมุนเวียนขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ ซึ่งระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่รวบรวมโดย เทศบาลเป็นระบบที่ภาครัฐจัดการ โดยตรงทำให้ง่ายในการวางระบบ และดำเนินการ รัฐจึงน่าจะมี การวางระบบการหมุนเวียนนำวัสดุกลับมาใช้ใหม่ระบบนี้ เพื่อให้เกิดการนำกลับมาใช้ใหม่ขยะ ที่สามารถกลับมาใช้ใหม่ได้ต่อไป

5.2.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบประชาชนที่อาศัยในบ้านเดียวกับคอนโด เพื่อให้สามารถทราบ ได้ว่าลักษณะที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทิ้งขยะจากบ้านเรือนหรือไม่ซึ่งเชื่อมโยง ไปเห็นช่องทางที่จะทำให้เกิดการลดปริมาณขยะจากบ้านเรือนมากขึ้น
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบลักษณะประชากรที่มีลักษณะหมู่บ้านที่แตกต่างกัน ได้แก่ ลักษณะของหมู่บ้านเปิด (Open) คือ ให้รถรับซื้อของเก่าเข้าไปซื้อขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ ใหม่ได้ กับหมู่บ้านปิด (Close) คือ ไม่ให้รถรับซื้อของเก่าเข้าไปซื้อขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ ใหม่ เพื่อเห็นถึงความแตกต่างของปริมาณขยะที่นำกลับเข้าระบบกลับมาใช้ใหม่ของหมู่บ้านที่มี ลักษณะแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. 2545. **ปัญหาสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย**. กรุงเทพฯ : กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- เฉลิม อ่ำเอี่ยม. 2528. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541. **การวัดและการวิจัยทัศนคติที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ**. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2533. **การอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ : คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ต้องฤดี ปุณณกันต์. 2533. “การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาครู ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน : กรณีศึกษาอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพวรรณ แฝ้วสกุล. 2540. **การจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดจากบ้านเรือน**. กรุงเทพฯ : สำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร.
- ปริดา เข้มเจริญวงศ์. 2531. **การจัดการขยะมูลฝอย**. คณะสาธารณสุขศาสตร์, ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ฝ่ายระบบสารสนเทศสิ่งแวดล้อม. 2540. **สรุปข่าวสิ่งแวดล้อม เดือน กันยายน-ธันวาคม 2540**. กองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- ฝ่ายระบบสารสนเทศสิ่งแวดล้อม. 2544. **สรุปข่าวสิ่งแวดล้อม เดือน พฤษภาคม-สิงหาคม 2544**. กองสารสนเทศสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม.
- พีระนันท์ บุรณะโสภณ. 2530. “พฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตร์บัณฑิต. ภาควิชาประชาสัมพันธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพบุลย์ จันทศรีโสภณ. 2537. **การจัดการขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ของกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฎิ กรุงเทพมหานคร.
- ลินดา สุวรรณดี. 2543. “ปัจจัยทางด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ.” วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต. คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- วิชาญ มณีโชติ. 2535. “พฤติกรรมการณ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดสงขลา.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักรักษาความสะอาด. 2540. **บรรยายประจำปี.** กรุงเทพฯ : กองวิชาการและแผนงานสำนักรักษาความสะอาด กรุงเทพมหานคร.
- สำนักรักษาความสะอาด. 2541. **เอกสารประกอบการสัมมนาแนวทางและขั้นตอนการลดปริมาณขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มเป้าหมาย.** กรุงเทพฯ : กองวิชาการและแผนงาน สำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร.
- สงวนศรี วิรัชชัย. 2527. **จิตวิทยาสังคมเพื่อการศึกษา.** กรุงเทพฯ : บริษัทศึกษาพร จำกัด.
- สิริพร สมบูรณ์บุรณะ. 2536. “วิถีชีวิตคนในชุมชนชายขอบของสังคมเมือง : กรณีศึกษาคนคู่ขยะในชุมชนกองขยะชานเมือง.” วิทยานิพนธ์มนุษยวิทยา ศาสตราจารย์ คณะสังคมวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุวลัย ธำรงค์สกุลศิริ. 2537. “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำจัดขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.” ปรียญานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-ประสานมิตร.
- สุวิมล ภักดีวิบูลย์. 2535. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแม่บ้านในเขตกรุงเทพมหานครที่มีผลต่อการกำจัดขยะมูลฝอย.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อเนก หอมพิกุล. 2531. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 10.” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธิดากาญู สิริอา. 2538. **การหมุนเวียนมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์.** กรุงเทพฯ : สำนักรักษาความสะอาดกรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Debarah, A. 1989. "Participation in household Solid waste Reduction Activities :The need for Public education." **Journal of Environmental Systems**. 19(4) : 323-330.
- Berberoglu, G. 1995. "Exploratory and Confirmatory Factor Analyses of an Environment Attitude Scale (EAS) for Turkish University Students." **Journal of Environment Education**. 26(3) : 40-43.
- Boldero, J. 1995. "The Prediction of Household Recycling of Newspaper and Situational Factors." **Journal of Applied Social Psychology**. 8(4) : 319-340.
- Chitwood, J. 1977. "The Relationship between Environmental Knowledge Environment Attitudes and Locus of control in selected Youth conservation Camp Enrollers." **Dissertation Abstracts International**. 38 : 2023A.
- Jacobs, H.E. et. al. 1988. "Evaluating Participation in a Residential Recycling Program." **Journal of Environmental**. 17 : 98-113.
- Muttamara S. et al. 1994. "Solid Waste Recycling and Reuse in Bangkok." **Waste Management & Research**. 12 : 151-163.
- Pardini, R.J. et al. 1988. "The Comparative Effectiveness of Reward and commitment Approache in Motivating Community Recycling." **Journal of Environmental Systems**. 15(2) : 93-113.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การลดปริมาณขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ นักศึกษา
ปริญญาโท คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ หัวหน้าครัวเรือนหรือคู่สมรสท่านนั้นเป็นผู้ตอบ และคำตอบของท่านทั้งหมดถือเป็นความลับ
จะไม่เปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ โดยเด็ดขาด กรุณาตอบทุกข้อ

กรุณาขีด ใน ซึ่งมีข้อความตรงกับคำตอบของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้อาศัย

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ _____ ปี

3. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัทเอกชน หรือลูกจ้างที่มีรายได้ประจำ

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

แม่บ้าน/พ่อบ้าน เกษียณอายุ

อื่นๆ

5. รายได้ (ต่อครัวเรือน)

ต่ำกว่า 30,000 บาท 30,001-60,000 บาท

60,001-90,000 บาท ตั้งแต่ 90,000 บาทขึ้นไป

6. จำนวนสมาชิกในบ้านที่ท่านพักอาศัย(นับรวมตัวท่าน) _____ คน

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยจากบ้านเรือนในปัจจุบัน

7. ท่านมีการจัดการสิ่งของที่เป็นขยะ (ส่วนใหญ่) เหล่านี้อย่างไร

7.1 เศษอาหาร

ทิ้งรวม ให้เป็นอาหารสัตว์ ทำเป็นปุ๋ย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.2 ถุงพลาสติก

ทิ้งรวม เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.3 เศษพลาสติก (ถุงใส่ขนม, ซองพลาสติก เป็นต้น)

ทิ้งรวม เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.4 ขวดพลาสติก

ทิ้งรวม เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.5 กระป๋อง (น้ำอัดลม, เครื่องดื่ม)

ทิ้งรวม เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.6 กระป๋อง (ปลากระป๋อง ผลไม้กระป๋อง น้ำผลไม้กระป๋อง เป็นต้น)

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.7 ถุงกระดาษ

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.8 กล่องกระดาษ (ขนาดใหญ่)

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.9 กล่องกระดาษ (ขนาดเล็ก เช่น กล่องน้ำผลไม้ กล่องนม กล่องขนม เป็นต้น)

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.10 หนังสือพิมพ์, นิตยสาร

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ขาย บริจาค/ให้ผู้อื่น อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.11 เศษกระดาษ (ไม่เป็นเล่ม เศษเอกสาร เป็นต้น)

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.12 ขวดแก้ว

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้อีก ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.13 เศษแก้ว (แก้วใส่น้ำแตก ขวดแตก เป็นต้น)

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.14 เศษโลหะ

ทั้งหมด เก็บไว้ใช้ประโยชน์อย่างอื่น ขาย อื่นๆ โปรดระบุ.....

7.15 เสื้อผ้าเก่า

ทั้งหมด เก็บไว้ทำผ้าจีวร ขาย บริจาค/ให้ผู้อื่น อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 ทศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการส่งเสริมการลดและแยกขยะมูลฝอย

8. ในกรณีที่ท่านต้องทำการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน โดยเทศบาลเป็นผู้เก็บรวบรวม

ท่านคิดว่าควรนำมาตรการใดมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ
- บ้านที่มีการคัดแยกขยะจะมีของตอบแทนให้ เช่น ทิชชู ผ้ากันเปื้อน ฯลฯ
- บ้านที่ไม่คัดแยกขยะจะไม่เก็บขนขยะให้
- มีกฎ / ข้อบังคับให้มีการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน

9. ในกรณีที่ท่านต้องทำการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน โดยบริษัทเอกชนเป็นผู้เก็บรวบรวม

ท่านคิดว่าควรนำมาตรการใดมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- บริษัทมีการให้ผลประโยชน์กับบ้านที่ให้ความร่วมมือคัดแยกขยะ
- มีการลดค่าธรรมเนียมเก็บขยะสำหรับบ้านที่ให้ความร่วมมือแยกขยะ
- ให้รัฐมีการสนับสนุนกับบริษัทที่ดำเนินการ
- มีการเพิ่มความถี่ในการเก็บรวบรวมขยะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ในกรณีที่ท่านต้องทำการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน โดยขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ให้ประชาชนนำไปยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

ท่านคิดว่ามาตรการใดน่าจะเป็นสิ่งชักจูงให้ท่านนำขยะไปยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ต้องมีเงินรางวัล / สิ่งตอบแทน
- สถานที่ตั้งศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) อยู่ใกล้บ้าน
- ต้องมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center) ให้ประชาชนเข้าใจ
- มีกฎ / ข้อบังคับให้ไปทิ้งขยะที่ศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

ท่านคิดว่าวันใดที่สะดวกที่จะนำขยะไปศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

- วันธรรมดา วันหยุด ทุกวัน

11. ในกรณีที่ท่านต้องทำการคัดแยกขยะจากบ้านเรือน โดยขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ถูกรวบรวม โดยรถเร่รับซื้อของเก่าเข้ามาซื้อ ท่านคิดว่าควรนำมาตรการใดมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ให้รถเร่รับซื้อของเก่ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่เป็นประจำตามวันที่กำหนด
- มีตารางเวลาแสดงถึงเวลาที่รถเร่รับซื้อของเก่าจะเข้ามาซื้อวัสดุที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่
- สามารถขายขยะทุกประเภทที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ กับรถเร่รับซื้อของเก่า
- ให้มีระบบควบคุมผู้ที่เข้ามารับซื้อของเก่า เพื่อป้องกันปัญหาการลักขโมย และอาชญากรรม

12. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการที่จะให้บ้านเรือนมีการคัดแยกขยะมูลฝอยออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนที่ 1 คือขยะจำพวกเศษอาหาร (นำไปฝังกลบ) ส่วนที่ 2 คือขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ เช่น หนังสือพิมพ์ ขวด พลาสติก กระป๋อง เป็นต้น

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

• ถ้าท่านเห็นด้วยท่านคิดว่าระบบแบบใดที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้ให้ท่านเรียงลำดับจากมากไปน้อยในสัญลักษณ์(.....)

(มากที่สุด 1 → น้อยที่สุด 4)

(.....) แบบที่ 1 ขยะทั้ง 2 ส่วนถูกรวบรวมโดยเทศบาล (คิดค่าเก็บรวบรวมขยะในราคาเดิม)

(.....) แบบที่ 2 ขยะทั้ง 2 ส่วนถูกรวบรวมโดยบริษัทเอกชน (คิดค่าเก็บรวบรวมขยะในราคาเดียวกับเทศบาล)

(.....) แบบที่ 3 ขยะส่วนที่ 2 ที่เป็นขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ให้สมาชิกในครัวเรือนนำไปยังศูนย์กลางการหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Center)

(.....) แบบที่ 4 ขยะส่วนที่ 2 ที่เป็นขยะที่สามารถนำมาใช้ใหม่ ถูกรวบรวมโดยรถเร่รับซื้อของเก่าเข้ามาซื้อ

13. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการที่จะให้นำเอาถุงใส่สินค้าหรือนำตะกร้าไปซื้อสินค้าเพื่อลดปริมาณการใช้ถุงสินค้า

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ถ้าท่านเห็นด้วยท่านคิดว่าควรนำมาตรการใดมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ถ้านำเอาถุงใส่สินค้าหรือตะกร้ามารวมจะลดราคาสินค้า (ตามราคาต้นทุนถุง)
- มีของตอบแทนให้สำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามารวม เช่น ไข่ไก่ ฯลฯ
- มีช่องจ่ายเงินพิเศษสำหรับลูกค้าที่นำถุงสินค้าหรือตะกร้ามารวม
- บังคับให้ซูเปอร์มาร์เก็ตห้ามคิดค่าถุงเป็นต้นทุน

14. ท่านเห็นด้วยหรือไม่กับการที่จะสนับสนุนให้บริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

- เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย

ถ้าท่านเห็นด้วยท่านคิดว่าควรมานำมาตรการใดมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- มีโลโก้ที่เป็นสัญลักษณ์ผลิตภัณฑ์ที่มีการ recycle
- ลดภาษี / ค่าธรรมเนียม บริษัทที่มีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่
- มีชั้นเพื่อวางแบ่งสินค้าจากบริษัทที่มีการ recycle โดยเฉพาะ
- มีกฎ / ข้อบังคับให้บริษัทต้องมีแผนงานการหมุนเวียนขยะกลับมาใช้ใหม่

ตอนที่ 4 วัดความรู้ความเข้าใจที่มีต่อการลดปริมาณขยะที่เกิดจากบ้านเรือน

15. ท่านเคยได้รับสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการลดปริมาณขยะ โดยการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) อะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1)

- สปอตโทรทัศน์ สปอตวิทยุ ป้ายประชาสัมพันธ์ สื่อสิ่งพิมพ์ ไม่เคย

16. ท่านมีความเข้าใจต่อการลดปริมาณขยะโดยการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ขยะที่เกิดจากบ้านเรือนอย่างไร

ให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ใน ว่าท่านเคยทราบหรือไม่ (กรุณาตอบตามความเป็นจริง)

16.1 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะพวกเศษอาหาร เป็นขยะที่สามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.2 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะพวกเศษอาหาร เป็นอินทรีย์วัตถุมีประโยชน์ต่อพืช

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.3 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะจำพวกเศษอาหาร สามารถนำกลับมาใช้ใหม่โดยการนำมาทำเป็นปุ๋ย (Compost)

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.4 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะจำพวกเศษอาหารต้องทำการเก็บรวบรวมทุกวันเนื่องจากเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์นำโรคชนิดต่างๆ และยังเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรคโดยตรงอีกด้วย

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.5 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะจำพวกขวดแก้ว ขวดพลาสติก โลหะ กระจก เป็นขยะที่ย่อยสลายตามธรรมชาติใช้ระยะเวลา (มากกว่า 10 ปี)

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.6 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขยะจำพวกขวดแก้ว ขวดพลาสติก โลหะ กระจก การเก็บรวบรวมขยะสามารถจัดเก็บเพียง 1 ครั้ง/เดือน

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.7 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขวดแก้ว ขวดพลาสติก โลหะ ถ้าทำการกำจัดต้องมีการใช้พลังงาน (เช่นการเผา) ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองและยังทำให้เกิดมลพิษทางอากาศอีกด้วย

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.8 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขวดแก้ว ขวดพลาสติก ขวดพลาสติก กระจก เป็นขยะที่มีมูลค่า สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) ได้ซึ่งจะสามารถลดปริมาณขยะก่อนที่จะนำไปกำจัด

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.9 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ขวดแก้ว ขวดพลาสติก กระจก เป็นขยะที่ทำให้เกิดปัญหาทางด้านพื้นที่ฝังกลบ ซึ่งสถานที่นับวันแต่ละหาขาดทุกวัน เนื่องจากทำให้เปลืองเนื้อที่โดยไม่จำเป็น

- เคยทราบ ไม่เคยทราบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16.10 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า การนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์นำมาใช้ซ้ำและรีไซเคิล เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีขอบเขต ลดการตัดไม้ ลดการขุดทรายธรรมชาติขึ้นมาใช้ ลดการขุดแร่โลหะต่างๆ เป็นต้น

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.11 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า ทศนคติที่ว่า สิ้นค้ารีไซเคิลมีการทำลายสมบัติทางเคมีและกายภาพ ทำให้คุณภาพต่ำลง เช่น กระดาษไม่ขาว ความเหนียวของกระดาษลดลง แก้วมีสีไม่ใส เป็นต้น เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.12 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า การพัฒนานำขยะกลับมาใช้ใหม่ ก่อให้เกิดอาชีพหลายลักษณะ เช่น รถรับซื้อของเก่า ผู้คัดแยกขยะ ร้านรับซื้อของเก่า เป็นต้น

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.13 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า การนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์นำมาใช้ซ้ำและรีไซเคิลก่อให้เกิดการสร้างงาน และก่อให้เกิดรายได้มูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการ

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.14 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า แผนการนำวัสดุเหลือใช้และบรรจุภัณฑ์ต่างๆมาใช้ใหม่มากขึ้นช่วยทำให้ปริมาณขยะลดน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็เป็น การช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมชุมชนลง เช่น ปัญหาการส่งกลิ่นเหม็นรบกวน ปัญหาน้ำเสีย ปัญหาความสกปรกไม่น่าดู เป็นต้น

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

16.15 ท่านเคยทราบหรือไม่ว่า การไม่แยกขยะจากบ้านเรือนทำให้ขยะแต่ละประเภท ไม่สามารถจัดการได้อย่างเหมาะสมซึ่งทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณที่ใช้ในการจัดการกับขยะสูง

เคยทราบ ไม่เคยทราบ

ขอขอบพระคุณที่ให้ความร่วมมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

นางสาวชลผกา เศรษฐพิทยากุล เกิดเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2522 ที่จังหวัดแพร่ สำเร็จ การศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต (เคมีทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง เมื่อปี พ.ศ. 2543 จากนั้นได้เข้าศึกษา ต่อในภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง สาขาการวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม ในปี พ.ศ. 2544

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้